

АНАЛІТИК
АУДИТОРСЬКА ФІРМА

ЕКОНОМІКА ФІНАНСИ ПРАВО

ЩОМІСЯЧНИЙ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 5/4'2018

(видається з 1994 року)

ISSN 2409-1944

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата з економічних і юридичних наук

Наказ Міністерства освіти і науки України від 21 грудня 2015 р. №1328 (економічні науки), Наказ Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2016 р. № 820 (юридичні науки). Реєстраційне свідоцтво серії КВ № 21620-11520ПР від 12 жовтня 2015 р.

Рішення Аудиторської палати України від 21.12.2017 № 353/10 (фахове видання з обліку та аудиту).

Журналу присвоєно міжнародний ідентифікаційний номер ISSN 2409-1944 та включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

Засновники:

Аудиторська фірма "Аналітик" спільно з Таврійським національним університетом ім. В.І. Вернадського та Національною академією внутрішніх справ України

Статті обов'язково проходять

відбір, внутрішнє і зовнішнє рецензування

Рекомендовано до друку та до поширення через мережу Інтернет Вченою радою Національної академії внутрішніх справ України (Протокол № 14 від 15 травня

2018 року) та Вченою Радою Таврійського національного університету ім. В.І. Вернадського (Протокол № 17 від 17 травня 2018 року). Повний або частковий передрук матеріалів журналу допускається лише за згодою редакції.

Відповідальність за добір і викладення фактів несуть автори. За зміст та достовірність реклами несе відповідальність рекламодавець.

Підписано до друку 28.05.2018

Формат 60/84/8

Наклад – 250 прим.

Адреса редакції: 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 44

Телефони: (050) 735-43-41, (096) 221-88-61

Факс: (044) 278-05-88

E-mail: efp.redaktor@gmail.com

Сайт: www.efp.in.ua

Суб'єкт видавничої справи

© "Аналітик", 2018
© "Економіка. Фінанси. Право",

2018

Типографія: ТОВ "Міжнародний бізнес центр"

Керівник редакційної колегії з економічних наук:

Бутинець Тетяна Анатоліївна, д.е.н., професор, головний науковий співробітник Наукової лабораторії з проблем кримінальної поліції навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ м. Київ

Члени редакційної колегії з економічних наук:

Бондар Валерій Петрович, професор кафедри аудиту КНЕУ, директор аудиторської фірми "HLB UKRAINE", член Аудиторської палати України

Величко Олена Георгіївна, Радник Першого віце-прем'єра міністра України – Міністра економічного розвитку і торгівлі України, член Аудиторської палати України

Вініченко Ігор Іванович, д.е.н., професор, завідувач кафедри економічної теорії та економіки сільського господарства Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету

Даций Олександр Іванович, д.е.н., професор, Заслужений працівник освіти України

Іванюта Василь Фалімонович, д.е.н., доцент, професор кафедри бізнес-адміністрування та зовнішньоекономічної діяльності Полтавського університету економіки і торгівлі

Клименюк Микола Миколайович, д.е.н., професор.

Кондрашихін Андрій Борисович, д.е.н., доцент

Корецька Світлана Олександрівна, д.е.н., професор

Манцевич Юрій Миколайович, д.е.н., доцент

Невелев Олександр Михайлович, д.е.н., доцент

Потишняк Олена Миколаївна, д.е.н., доцент, професор кафедри організації виробництва, бізнесу та менеджменту Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка

Прушківський Володимир Геннадійович, д.е.н., професор, перший проректор Запорізького національного технічного університету

Редько Олександр Юрійович, д.е.н., перший проректор з науково-педагогічної роботи, професор, академік НАСОНА, член Аудиторської палати України

Сук Петро Леонідович, д.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Національного університету біоресурсів і природо-користування України

Ткаченко Сергій Анатолійович, д.е.н., доцент, виконуючий обов'язки ректора Вищого навчального закладу «Міжнародний технологічний університет «Миколаївська політехніка»

Царенко Оксана В'ячеславівна, д.е.н., доцент

Керівник редакційної колегії з правових наук:

Константинов Сергій Федорович, д.ю.н., професор, завідувач кафедри адміністративної діяльності НАВС

Заступник редакційної колегії з правових наук:

Лоцихін Олександр Миколайович, д.ю.н., професор, Заслужений економіст України

Члени редакційної колегії з правових наук:

Баймуратов Михайло Олександрович, д.ю.н., професор, завідувач кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Маріупольського державного університету, заслужений діяч науки і техніки України

Бичкова Світлана Сергіївна, д.ю.н., професор, заступник начальника кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ

Василинчук Віктор Іванович, д.ю.н., професор, професор кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового документування Національної академії внутрішніх справ, заслужений юрист України

Глушков Валерій Олександрович, д.ю.н., професор, завідувач спеціальною кафедрою № 1 Національної академії Служби безпеки України, заслужений юрист України

Джужа Олександр Миколайович, д.ю.н., професор, головний науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ, заслужений юрист України

Кампо Володимир Михайлович, к.ю.н., доцент, громадський діяч, заслужений юрист України

Клименко Олена Вікторівна, к.ю.н., доцент

Кононенко Леонід Миколайович, к.ю.н., професор

Копан Олексій Володимирович, д.ю.н., професор, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем досудового розслідування навчально-наукового інституту № 1

Литвин Олександр Петрович, к.ю.н., професор, професор кафедри публічно-правових дисциплін Університету сучасних знань

Луць Володимир Васильович, д.ю.н., професор, завідувач відділу проблем приватного права Науково-дослідного інституту приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г. Бурчака НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України

Озерський Ігор Володимирович, д.ю.н., доцент, професор кафедри кримінального права та правосуддя Запорізького національного університету, академік міжнародної кадрової академії, відмінник освіти України, радник юстиції

Приходько Христина Вікторівна, к.ю.н., професор

Фрицький Юрій Олегович, д.ю.н., професор

Шеф-редактор:

Головач Володимир Володимирович, к.ю.н., голова правління Аудиторської фірми "Аналітик", Заслужений юрист України

Технічний редактор:

Куцяк Олександр Анатолійович

Випусковий редактор:

Туманян Анна Оганесівна

ЗМІСТ

Т.В. ГІЛЬОРМЕ, А.В. ЛЕНЬ. Організація обліку виплат працівникам у системі інформаційного простору підприємства	4
К.В. КОВТУНЕНКО, В.О. ТРИБУНСЬКИЙ. Особливості діяльності кріюінгових компаній в сучасних ринкових умовах	8
Ю.Ю. ПУСТОВІТ, А.І. ПАНЧЕНКО. Правове регулювання безготівкових розрахунків в Україні	11
О.М. ШЕПТУХА. Аналіз власного капіталу банків України	15
В.С. ШВАГІРЕВА, А.В. МАНІЧЕВА. Особливості структури управління кадрами міжнародних банківських груп	19
Ю.В. ШУШКОВА, У.М. ЩУДЛО. Медична реформа: особливості впровадження та вплив на систему охорони здоров'я	22
М.О. АКУЛЮШИНА, М.В. ГИЖИЦЯ. Особливості планування обсягів виробництва підприємства в умовах жорсткої конкуренції	26
К.А. ЛЕВЧЕНКО. Організаційно-економічна модель реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів	29
Л.Л. СТРЕМБИЦЬКА. Концептуальні засади розуміння сутності безпеки ринку праці та умов її формування	35
А.А. КАНСЬКА. Етапи здійснення інвестиційного проекту підприємства	39
Т.А. ГОНЧАРОВА. Неонацизм як дестабілізуючий фактор, що посилює вплив на Європейський Союз та неофашистські настрої в Україні	42
К.О. РЯБОВА. До питання про систему транспортних договорів	45
Л.А. ЯНКОВСЬКА. Проблеми впровадження інновацій у забезпечення та збереження здоров'я дитячого населення України	48

АНОТАЦІЇ, КОМЕНТАРІ, КОНСУЛЬТАЦІЇ

Смішніше не придумаєш або як сучасна поліція реагує на автоугонні заяви	53
---	----

ГІЛЬОРМЕ

Тетяна Вікторівна
gillyorme@i.ua

УДК 657.6

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИПЛАТ
ПРАЦІВНИКАМ У СИСТЕМІ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ
ПІДПРИЄМСТВА

ЛЕНЬ

Анастасія Володимирівна
liss1995@inbox.ruORGANIZATION OF PAID ACCOUNTING
TO EMPLOYEES IN THE SYSTEM OF
ENTERPRISE'S INFORMATION SPACEк.е.н., доцент кафедри,
Дніпровський національний
університет імені Олеся
Гончарамагістрант, Дніпровський
національний університет
імені Олеся Гончара

У статті розглянуто особливості організації обліку виплат працівникам як елементу управління персоналом. Проаналізовані облікові операції за сегментом «Заробітна плата» відповідно до змісту. Побудована схема потоків облікових документів з нарахування заробітної плати на основі системи «пулів» підрозділів центрів відповідальності.

В статье рассмотрены особенности организации учета выплат работникам как элемент управления персоналом. Проанализированы учетные операции по сегменту «Зароботная плата» в соответствии с содержанием. Построена схема потоков учетных документов по начислению заработной платы на основании системы «пулов» подразделений центров ответственности.

In the article the peculiarities of the accounting of payments to employees as an element of personnel management were considered. The accounting operations under the "Wages" segment were analyzed in accordance with the content. The scheme of flows of accounting documents on payroll calculation based on the system of "pools" of units of the centers of responsibility was constructed.

Ключові слова: облікові операції, виплати працівникам, схема потоків облікових документів

Ключевые слова: учетные операции, выплаты работникам, схема потоков учетных документов

Keywords: accounting operations, payments to employees, flow chart of accounting documents

ВСТУП

Найбільший цінним активом в інформаційному суспільстві стає кваліфікаційний персонал, який виявляє зацікавленість у максимізації прибутку підприємства. Вдосконалення системи обліку оплати праці, як інформаційної основи повноцінного відтворення трудових ресурсів, призводить до зростання багатства країни [1]. Критичний аналіз фахової літератури свідчить, що у сучасній вітчизняній методології обліку виплат працівникам підприємства всі існуючі проблеми бухгалтерського обліку виплат персоналу на мікрорівні наявні у відсутності раціонального організаційно-методичні забезпечення організації обліку цього сегменту: чітке формування облікової політики виплат персоналу, актуальні первинні документи щодо винагород працівникам, використання сучасної методики обліку виплат, формування ефективних облікових потоків між підрозділами, складання та надання звітної інформації. Саме багатоаспектність цієї проблеми зумовило різноманітність наукових досліджень. Зокрема, Давидюк Т.В. [2, с. 168] розроблено процесну модель управління витратами на персонал із врахуванням фазми процесу інвестування у формування та відтворення, витрат на використання персоналу. Починок Н.В. [3, с. 74] пропонує використовувати методику відображення в обліку витрат на персонал за фазми процесу відтворення, що може бути підґрунтям для поєднання інвестиційного та витратного підходів щодо відображення витрат на

персонал. Тютлікова В.В. [4] розробила організаційно-методичний підхід до обліку трудових ресурсів підприємства як облікової категорії.

МЕТА РОБОТИ

Метою статті є вивчення раціональної організації обліку виплат працівникам як основи релевантних управлінських рішень менеджменту персоналу.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічна та інформаційна основа дослідження – це наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet. Табличний і графічний прийоми застосовувалися для наочного подання результатів дослідження.

РЕЗУЛЬТАТИ

Обліковий процес всіх сегментів поділяється на часткові процеси, які формуються за окремими об'єктами обліку (запаси, основні засоби, заробітна плата) та за комплексами облікових операцій (облік оприбуткування, витрачання, реалізації тощо). Саме часткові процеси розподіляються на окремі етапи, на яких здійснюються первинні, поточні та підсумкові облікові операції. Етапи обліку є основою облікового процесу на засадах нормування. Облікові операції за змістом поділяються на: технічні, логічні, аналітичні, творчі, організаційні та допоміжні. Об'єктом нашого дослідження є облік виплат працівникам. У табл. 1 подано розподіл облікових операцій за змістом щодо етапів обліку сегменту «Облік заробітної плати».

Таблиця 1

Облікові операції, що здійснюються під час розрахунків з персоналом [авторська розробка]

№ з/п	Етап обліку сегменту «Заробітна плата»	Розподіл облікових операцій за змістом	Зміст операції
1	Нарахування заробітної плати	Технічні	Записи до реєстрів обліку.
		Логічні	Підготовка на підставі облікових даних довідок.
		Аналітичні	Процес обчислення заробітної плати.
		Організаційні	Контроль за правильністю ведення розрахунків.
2	Утримання із заробітної плати	Логічні	Звірка розрахунків.
		Аналітичні	Процес обчислення усіх необхідних податків із заробітної плати.
		Організаційні	Контроль за правильністю ведення розрахунків.
3	Виплата заробітної плати	Аналітичні	Обчислення чистої заробітної плати.
4	Передача документації до архіву	Технічні	Сортування документів перед передачею їх до архіву.
		Допоміжні	Ведення діловодства, підшивка документів, архівне зберігання документів.

За результатами дослідження, можна дійти до такого висновку: різні за змістом операції можуть бути присутніми одразу на декількох етапах, оскільки облікові операції лише в тому випадку будуть виконувати свої функції із забезпечення точності та достовірності інформації, коли їх застосовують комплексно, у тісній взаємозалежності одна з одною.

Будь-який вид діяльності пов'язаний із роботою з документами, які можуть формуватися як на самому підприємстві, так і надходити від контрагентів. Кожний з таких документів має бути прийнятим, обробленим, виконаним та переданим на зберігання до архіву. Рух усіх документів на підприємстві називається документообігом. Оскільки даний процес є важливою та невід'ємною частиною бухгалтерського обліку, він має бути регламентованим. Для досягнення цієї мети формуються графік документообороту та оперограма. Однак уніфікованої форми не існує, тому суб'єкт господарювання має право створювати ці документи в залежності від мети діяльності, типу організаційної структури управління тощо. Основною перевагою формування графіку документообороту є можливість здійснювати оперативний контроль над всією суку-

ністю облікових процедур з метою надання повної, достовірної та релевантної управлінської інформації.

Документообіг з обліку виплат працівникам – це раціонально організована система формування, перевірки та обробки первинних документів обліку, якість ведення якої характеризується застосуванням підприємством оперограм та графіків документообігу. Графічний спосіб надає можливість встановити логічні зв'язки між різними етапами роботи з певними видами документів на підприємстві, простежити послідовність такої облікової роботи та її зміст [5]. Така візуалізація інформаційних даних спрощує їх сприйняття та надає можливість швидко виявити наявність подвійного витрачання часу на виконання однієї і тієї ж самої операції. Також оперограма показує рух первинного бухгалтерського документа з метою оптимізації облікового процесу. З великого масиву первинних документів сегменту обліку виплат працівникам, на наш погляд, необхідно побудувати Табеля обліку використання робочого часу (ф. № П-5) як основи здійснення нарахування почасової форми оплати праці (табл. 2).

Таблиця 2

Оперограма руху Табеля обліку використання робочого часу [авторська розробка]

Назва робіт	Табельник	Керівник структурного підрозділу	Спеціаліст відділу кадрів	Бухгалтер з обліку заробітної плати	Архіваріус
1. Заповнення основних реквізитів (дата, ПІБ, р.д. у місяці)	●	—	●		
2. Перевірка даних: фактичних виходів на роботу на неявок у розрізі причин, контроль кількості працівників		●	●		
3. Підписання документа		●	●		
4. Перевірка даних для розрахунку інспектором кадрів			●		
5. Передача в бухгалтерію			●	●	
6. Складання на основі Табеля розрахунково-платіжної відомості				●	
7. Передача до архіву				●	●

Отже, за допомогою оперограми можна прослідкувати рух Табеля від його створення табельником до передачі у архів. Ця інформація є наочною та зрозумілою.

Важливим для успішного провадження діяльності є розуміння потоків облікових документів між підрозділами підприємства. Такі схеми здебільшого є доволі громіздкими та інформативними, що ускладнює сприйняття.

Однак, для вирішення даної проблеми достатньо використати при побудові схеми потоків облікових документів для нарахування заробітної плати працівнику у програмному продукті MS Visio. Даний прог-

рамний продукт дозволяє відокремлювати за допомогою «пулів» окремі структурні підрозділи, що значно спрощує аналіз наведеної інформації. Приклад використання даного продукту для побудови схеми потоків документів з нарахування заробітної плати наведено рис. 1.

Інформація про господарську операцію знаходиться у інформаційному просторі підприємства в русі з моменту утворення первинного документа до відображення впливу господарської операції в звітності, що забезпечується рухом бухгалтерських документів за етапами її обробки.

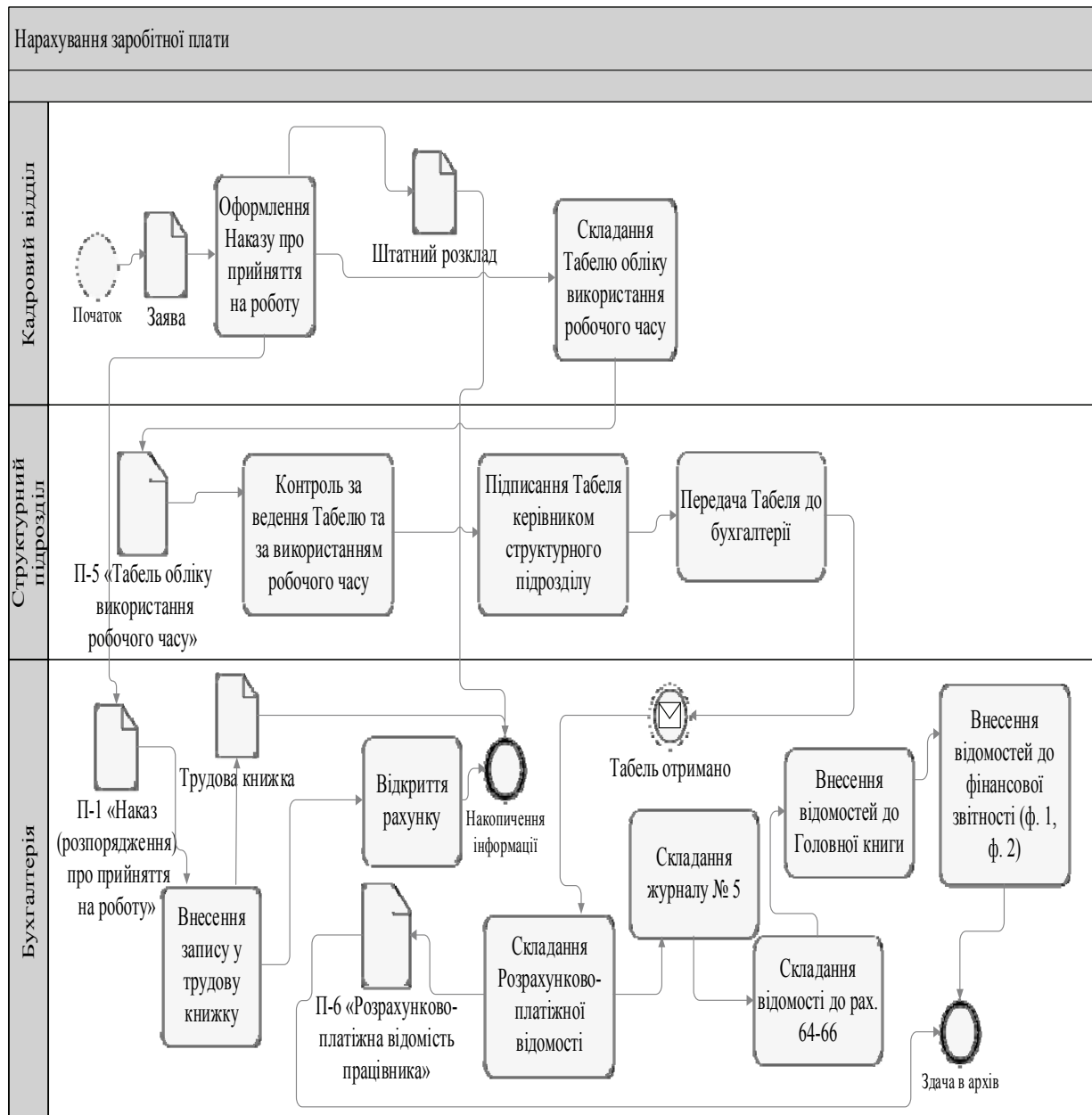

Рис. 1. Схема потоків облікових документів з нарахування заробітної плати [авторська розробка]

ВИСНОВКИ

Саме раціональний впорядкований рух бухгалтерських документів і виконання різноманітних процедур впливає на ефективну систему управління всіх ресурсів суб'єкта господарювання, особливо стратегічного його ресурсу – персоналу. Перспективами по-

дальших досліджень в системі організації обліку виплат працівникам є: розробка технічної картки робочих рахунків, накопиченої оперограми первинних документів з конкретизацією часу та виконання певних робіт відповідальними особами за підрозділами центрами-відповідальності.

Список використаних джерел

1. Гільорме Т.В. Удосконалення організаційно-методичного забезпечення обліку виплат працівникам підприємства [Електронний ресурс] / Т.В. Гільорме, А.С. Бутильська // Глобальні та національні проблеми економіки – 2017. – №17. – С.801-806. – Режим доступу: http://global-national.in.ua/archive/17-2017/17_2017.pdf
2. Давидюк Т.В. Бухгалтерський облік людського капіталу як передумова капіталізації компанії / Т.В. Давидюк // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Випуск 2 (17) / Відповідальний редактор д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – С. 70-76.
3. Починок Н.В. Методика формування обліково-аналітичної інформації про витрати на персонал на основі інвестиційного та витратного підходів / Н.В. Починок // Вісник Сумського національного аграрного університету. – 2011. – Випуск 6/2. – С. 167-172.
4. Тютлікова В.В. Проблеми обліку трудових ресурсів / В.В. Тютлікова // Ефективна економіка. – 2015. – № 2. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3825>
5. Гільорме Т.В. Оптимізація організації документообігу на підприємстві з метою вдосконалення обліку розрахунків з контрагентами в умовах кризи неплатежів / Т.В. Гільорме, Т.О. Гаркавець // Економіка і фінанси. – 2017. – № 2. – С. 19-26.

КОВТУНЕНКО

Ксенія Валеріївна
k.v.kovtunenka@mzeid.in

УДК 331.53:656.61

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ
КРЮІНГОВИХ КОМПАНІЙ В
СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

Трибунський

Владислав Олександрович
pkonsalt@gmail.comCREWING COMPANIES ACTIVITY IN
MODERN MARKET CONDITIONSд.е.н., доцент, завідувач
кафедрою, Одеський національний
політехнічний університетстудент, Одеський
національний політехнічний
університет

У статті розглядається актуальність пошуку конкурентних переваг для кріюінгових компаній в умовах сучасних ринкових відносин. Особлива увага приділяється використанню автоматизованих систем та інноваційних технологій.

В статье рассматривается актуальность поиска конкурентных преимуществ для крьюинговых компаний в условиях современных рыночных отношений. Особое внимание уделяется использованию автоматизированных систем и инновационных технологий.

The article considers the relevance of the search for competitive advantages for crewing companies in modern market conditions. Particular attention is paid to the use of automatic systems and innovative technologies.

Ключові слова: кріюінгове агентство, моряки, автоматизовані технології, HR-технології, персонал

Ключевые слова: крьюинговое агентство, моряки, автоматизированные технологии, HR-технологии, персонал

Keywords: crewing agency, sailors, automated technologies, HR-technologies, personnel

ВСТУП

Україна являється морською державою і тісно пов'язана з судноплавством. Для судноплавних фірм все більше набуває актуальність підбору кваліфікованого персоналу, що в свою чергу розвиває ринок кріюінгових послуг. У працях таких науковців як Р.А. Бундюк та Н.Г.Гребенник персоналу відводиться провідне місце в діяльності кріюінгових компаній, підбір якого має базуватися на сучасних технологіях. Також питанням працівників судноплавних компаній займалися такі вчені як Б.В. Буркинський, Н.Г. Вензік, В.В. Жихарева, В.М. Лукашевич, Е.Д. Пасюк, А. Гест, М. Джонсон, С. Кумар та інші.

МЕТА РОБОТИ визначити актуальні напрямки підвищення конкурентоспроможності кріюінгової компанії на ринку.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

При написанні статті використовувалися методи емпіричних досліджень (описання, узагальнення) та методи теоретичних досліджень (формалізація, синтез), на основі яких були сформульовані висновки.

РЕЗУЛЬТАТИ

Кріюінгові послуги виникли у 90-ті роки, коли через реорганізацію національного флоту збільшився рівень безробіття серед моряків. Внаслідок цього, виник попит на агентства, що допомагали працевлаштуватися у зарубіжних судноплавних компаніях.

Кріюінг (від англ. crew) – це діяльність компанії, що пов'язана з наймом робітників (моряків). Кріюінгові компанії надають платні посередницькі послуги судновласникам з приводу набору екіпажу.

Як показує статистика, для мешканців Євросоюзу робота в сфері судноплавства на є привабливою, а у

Прибалтійських країнах доля моряків серед працездатного населення невелика. Тому на українських моряків існує великий попит і дана галузь активно розвивається. Кожен рік відкриваються нові, хоча і частіше малі, агентства, так як існує попит на кріюінгові послуги.

Багато іноземних компаній відкривають свої представництва на території України, а особливо у Одеському регіоні [7]. Також спостерігається поглинання українських кріюінгових компаній зарубіжними фірмами з метою їх приєднання до міжнародної мережі кріюінгових агентств, тобто розповсюджується процес глобалізації [3].

Основні завдання, які ставить перед собою кріюінгова компанія, наступні:

- перевірка моряка на профпридатність (професійні навички, оцінка особистості моряка, досвід тощо);
- підтвердження правильності та легітимності документального супроводу моряка;
- визначення рівня володіння моряка англійською мовою;
- навчання моряків (проведення тренінгів чи кусів підвищення кваліфікації);
- підписання контакту;
- відправлення моряка до місця роботи (заказ авіаквитків, оформлення візи, підготовка супровідних документів тощо) [6].

До того ж, пакети документів оформлюються на декількох мовах для використання як на території України так і країни, де буде працювати моряк.

Доволі часто іноземні судновласницькі компанії надають кріюінговим компаніям спонсорську допомогу на розвиток, оскільки вони зацікавлені у наймі на

роботу українських моряків.

Отже, можна бачити розвиток галузі кріюінгових послуг, що призводить до зростання конкуренції в цій сфері. Тому для агентств (особливо невеликих) стає актуальним питання пошуку конкурентних переваг. Звертаючи увагу на специфіку діяльності кріюінгових компаній, особливу увагу їм слід приділяти інноваційним методам підбору персоналу.

Проблеми, які можуть виникнути з потенційними моряками: просочені документи, наркотична або алкогольна залежність, невідповідність до вимог. Вирішення цих проблем та підготовка кваліфікованих кадрів може надати фірмі конкурентні переваги [1].

Процес підбору моряків зазвичай відбувається у декілька етапів: потенціальний робітник приходить в офіс та подає заявку в разі наявності вакансії на його спеціальність, проходить анкетування та тести на знання мови та профпридатність, проходить медичний догляд та, якщо всі тести мають позитивний результат, підписує контракт. Дана процедура займає великий проміжок часу, що є негативним явищем як для агентства, так і для самого моряка та роботодавця. Тому важливо шукати напрямки скорочення цього часу.

В останні часи кріюінгові компанії стали часто використовувати онлайн-співбесіди з моряками (оскільки Інтернет набув широкого розповсюдження). При цьому, моряк може навіть не з'являтися в компанії особисто, що дозволяє ефективніше використовувати час і швидко відсіювати робітників, що не задовольняють усім необхідним вимогам [2].

Деякі розвинуті кріюінгові компанії закордоном здійснюють виплати заробітної плати екіпажу, складають графіки заміни працівників чи їх переведення на інші судна, але серед українських компаній такої

практики майже немає [8]. Отже, впровадження таких операцій з використанням новітніх технологій поставили б агентство у більш вигідне положення на ринку порівняно з тими компаніями, які не надають такі послуги.

При підготовці кадрів кріюінгові компанії часто співпрацюють з партнерами із наукового середовища та вищими навчальними закладами, що дає можливість підготувати висококваліфікованих робітників, які зможуть у майбутньому займати керівні (з високою заробітною платою) посади. Агентства зацікавлені у таких робітниках, оскільки, як правило, оплата кріюінгової послуги розраховується у відсотках від заробітної плати робітника, який працевлаштувався. Використання онлайн-тренінгів дало б змогу економити час та швидко реалізувати теоретичні знання на практиці.

З 2016 р. був відкритий Реєстр моряків України, головна мета – спростити кріюінговим компаніям перевірку документів потенційних кандидатів на роботу [5]. Даний реєстр охоплює реєстри капітанів портів, центри, що випускають дипломованих моряків та інші структури цього напрямку. Автоматизація роботи з реєстром спрощує дану процедуру і має розроблятися кожною компанією.

Враховуючи перелічені вище проблеми кріюінгових компаній стає зрозумілим, що для них існування у сучасному світі без використання автоматизованих систем та інноваційних технологій майже не можливе. Особливе місце посідають HR-технології, так як саме з підбором кваліфікованих працівників і пов'язана діяльність агентств [4].

На рис. 1 представлені схематично основні заходи, які проводяться в разі використання кріюінгової компанії HR-технології при відборі моряків.

Рис. 1. Відбір моряків кріюінговою компанією з використанням HR-технології

HR-технології комплексно охоплюють процеси навчання, розвитку та підвищення кваліфікації моряків з урахуванням специфіки морського середовища.

Крім того, дані технології дозволяють вже на ранніх етапах відбору персоналу виявити профпридатність та відповідність зазначеним вимогам. Для цього ак-

тивно використовуються психологічні тести, інтерв'ю, аналіз здібностей працівника з використанням модельованих ситуацій.

Також, HR-технології передбачають проходження працівників курсів за певними напрямками, які безпосередньо пов'язані з їх майбутньою спеціальністю (первісний інструктаж, пожежна безпека, медична допомога потерпілим, використання радіолокаційної станції тощо).

Важливим в HR-технологіях є те, що вони передбачають розробку всіх заходів безпосередньо компанією, і тому можуть врахувати всі її специфічні аспекти: підвищити кваліфікацію екіпажу, посилити безпечність на кораблі та зміцнити корпоративну культуру.

HR-технології являються базою при роботі з працівниками і можуть бути використанні також і для відбору безпосередньо персоналу на роботу в самій кріюінговій компанії.

ВИСНОВКИ

Україна займає одне із провідних місць постачання моряків на міжнародний ринок. Галузь кріюінгових послуг стрімко розвивається і вимагає впровадження новітніх технологій та використання автоматизованих систем для збереження конкурентоспроможності на ринку. Деякі фірми вже активно використовують онлайн-бесіди, онлайн-тренінги та інші сучасні технології. Але відчувається потреба впроваджувати в діяльність українських кріюінгових агентств HR-технологій, які набули популярності серед зарубіжних фірм.

Список використаних джерел

1. Бундюк Р.А. Управление персоналом кріюін-

гового предприятия судоходной компании: теория и практика: [монография] / Р.А. Бундюк. – Одесса: Феникс, 2011. – 222 с.

2. Власенко О.С. Методичні засади підбору плавскладу для судноплавних компаній / О.С. Власенко, Ю.В. Царан. – Одеса: ОНМУ. – 2016. – С. 36-53.

3. Волошина С.М. Проблеми захисту трудових прав моряків на іноземних судах / С.М. Волошина / Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. – 2015. – № 13. – Том. 1. – С. 131-134.

4. Гвоздовская М. ЭКОПСИ-консалтинг. «HR-тренды 2016» [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ecopsy.ru/publikatsii/ru-hr-trendyi-2016-goda-prezentatsiya-2.html>. – Назва з екрану.

5. Гребенник Н.Г. Основы управления эффективностью деятельности кріюінговой компании / Н.Г. Гребенник, О.О. Данченко // Развитие методов управления та господарювання на транспорті. – Вип. 3(56). – Одеса: ОНМУ, 2016. – С. 88-101.

6. Дубовик Н.В. Оцінка конкурентоспроможності підприємств сервісної діяльності на морському транспорті / Н.В. Дубовик // Развитие методов управления та господарювання на транспорті. – 2012. – № 4 (41). – С. 166-185.

7. Ковалик О.А. Инфраструктура підтримки малого бізнесу: сучасний стан та перспективи розвитку / О.А. Ковалик / Економіка. Фінанси. Право. – 2015. – № 4/1 – С. 7-9.

8. Крисюк Л. Перспективи розвитку ринку кріюінгових послуг в Україні / Л. Крисюк, А. Драгончук // Економічний аналіз. – Випуск 12. – Частина 1. – 2013. – С. 169-174.

ПУСТОВІТ

Юлія Юрїївна
pustovitjuly@gmail.com

УДК 347.73:336.717.1

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ
БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ В
УКРАЇНІ

ПАНЧЕНКО

Аліна Ігорівна
panchenko.786@gmail.comLEGAL REGULATION OF NON-CASH
PAYMENTS IN UKRAINEк.ю.н., старший викладач,
Київський національний
торговельно-економічний
університетстудент, Київський
національний торговельно-
економічний університет

Розглянуто безготівкові розрахунки як форму діючих розрахунків у державі. Досліджено правове регулювання безготівкових операцій та особливості його здійснення в Україні. Проаналізовано існуючі проблеми безготівкового обігу та окреслено основні шляхи унеможливлення виникнення цих проблем.

Рассмотрены безналичные расчеты как форму действующих расчетов в стране. Исследовано правовое регулирование безналичных операций и особенности его осуществления в Украине. Проанализированы существующие проблемы безналичного оборота и обозначены основные пути предотвращения возникновения этих проблем.

* * *

Background. In conditions of the market economy, different forms of interaction between public-legal entities, economic entities, individuals on an equivalent-paid basis generate a variety of calculations between them.

The aim of the article is to research non-cash payments as a form of money circulation in Ukraine, to identify the main requirements for cashless transactions and their legal regulation by the state.

The results of the research. The article is devoted to the research of legal regulation of non-cash payments in Ukraine and to the definition of their role in the payment system of the state.

The system of non-cash payments in Ukraine was formed only with the development of the banking system. Banks accept deposits and open accounts for organizations and individuals. The laws regulating that conduct of cashless transactions in Ukraine are the Law of Ukraine "On Banks and Banking", The Law of Ukraine "On Payment Systems and Money Transfer in Ukraine", the Instruction "On the Procedure for Opening, Use and Closing Accounts in National and Foreign Currencies", the Instruction "On Non-cash payments in Ukraine in the National Currency", the Economic Code of Ukraine. These are normative legal acts that contain the main provisions for the settlement of cashless transactions

Conclusion. The study of the role and place of non-cash payments was made in the cash flow system. Non-cash payments must be protected by the state. It is necessary to monitor the processes occurring in the field of cashless transactions all the time, to identify the main trends and to make changes to the existing legal framework.

Ключові слова: безготівкові розрахунки, безготівковий обіг, грошовий обіг, безготівкові операції, платіжна система, фінансова діяльність

Ключевые слова: безналичные расчеты, безналичный оборот, денежный оборот, безналичные операции, платежная система, финансовая деятельность

Keywords: non-cash payments, cashless transactions, cash flow, non-cash flow, payment system, financial activity

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

В умовах ринкової економіки різні форми взаємодії між публічно-правовими утвореннями, господарюючими суб'єктами, фізичними особами на еквівалентно-оплатній основі породжують різноманітні розрахунки між ними.

Грошові розрахунки проводяться у готівковій формі (формі грошових знаків) та у безготівковій формі (формі записів на рахунках у банках) згідно із правилами, встановленими нормативно-правовими актами НБУ.

Проблематика теми наукової статті обумовлена

дослідженням ролі й місця безготівкових розрахунків у системі грошового обігу, необхідністю науково дослідити законодавчі акти, що регламентують здійснення безготівкових операцій в Україні. Вивчення правового регулювання безготівкових розрахунків в Україні вимагає ґрунтовного теоретичного та методологічного дослідження, переосмислення наукових понять.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

У вітчизняній юридичній науці правовим проблемам організації та функціонування національної грошової і платіжної систем, правовій природі грошей та

грошового обігу традиційно не приділялося належної уваги. Ці питання розглядали в окремих працях такі вчені: В.А. Лебедев, І.І. Янжул, М.М. Туган-Барановський, І.Х. Озерова.

У сучасний період вивченню даної проблематики приділяли увагу Є.О. Алісов, Л.К. Воронова, О.Ю. Богомаз, В.Д. Лагутін, І.П. Косарева, Н.В. Бондаренко, М.Ф. Рибченко, Б.А. Ясків.

Тема наукової статті є малодослідженою. Наразі в Україні є нагальна потреба в ґрунтовних наукових дослідженнях правового регулювання безготівкових розрахунків.

МЕТА СТАТТІ – дослідити безготівкові розрахунки як форму грошового обігу в Україні, виявити основні вимоги щодо проведення безготівкових операцій та їх правове регулювання з боку держави.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

Методологічну основу дослідження становить сукупність філософських, загальнонаукових та спеціальних підходів, принципів та методів наукового пізнання. У процесі дослідження використано порівняльно-правовий метод, метод структурного та системного аналізу. На підставі реального пізнання, особистого спостереження, опрацювання публікацій, законів України, законодавчих актів досліджено правове регулювання безготівкових розрахунків в Україні. Основні положення та висновки дослідження ґрунтуються на аналізі вітчизняної та зарубіжної наукової літератури, законах України.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Існуюча нині в Україні платіжна система є продуктом тривалої історичної еволюції. Фінансові системи різних країн Європи та України як однієї з європейських країн істотно відрізняються між собою. Проте загальним є прагнення до вдосконалення платіжної системи і підвищення її ефективності, врегулювання грошового обігу, зокрема безготівкового грошового обігу [1, с. 15].

Система безготівкових розрахунків склалася тільки з розвитком банківської системи [2, с. 29]. Банки приймали депозити й відкривали рахунки організаціям і приватним особам. Це дало змогу здійснювати платежі не лише шляхом передачі готівки, а й за допомогою переказу депозитних залишків з одного рахунку на інший. Згодом функції емісійних центрів з випуску в обіг банкнот і монет були зосереджені у державі в особі центральних банків. Крім того на центральні банки держави поклали функції з контролю і регулювання грошового обігу і обсягів кредитних ресурсів [3, с. 49].

За глумаченням Національного банку України, безготівкові розрахунки (cashless payments) це – перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Ці розрахунки проводяться банком на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді [4].

Питання правового регулювання безготівкових розрахунків віднесено більшістю фінансистів до

предмета правового регулювання фінансового права [5, с. 20]. У своїх працях це зазначали С.Афанасьєв, В. Ричаківська, С. Максимов, І. Юшков. Ця думка є доцільною, адже фінансове право дійсно є галуззю публічного права. Специфіка відносин, що регулюються нормами фінансового права, полягає в тому, що вони складаються в особливій сфері життєдіяльності суспільства – фінансовій діяльності.

Слід зазначити, що безготівковий грошовий обіг регулюється й іншими галузями права. Наприклад, правові основи розрахунків встановлюють не лише нормами фінансового права, а й положеннями адміністративного, цивільного та кримінального права. Зокрема, адміністративне право регулює відносини з притягнення до відповідальності за здійснення адміністративних правопорушень у сфері грошового обігу, грошової системи. Норми кримінального права передбачають заходи кримінальної відповідальності за скоєння таких злочинів, як виготовлення або збут підроблених кредитних карток та інших платіжних документів. Основою грошової та платіжної системи країни є положення конституційного права [6, с. 125].

Академік НАПрН України, професор Л.К. Воронова зазначає, що безготівкові розрахунки – це грошові розрахунки, які здійснюються шляхом записів за рахунками у банках, коли гроші списуються з рахунку платника і зараховуються на рахунок одержувача [2, с. 28].

Згідно з п. 1.4 Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, безготівкові розрахунки – це перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Ці розрахунки проводяться банком на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді [7].

Тож найточніше і найлаконічніше визначення, на нашу думку, звучить наступним чином: безготівкові розрахунки – це платежі, які здійснюються шляхом перерахування з рахунку платника на рахунок кредитора у банках без використання грошових купюр.

Безготівкові розрахунки проводяться фінансово-кредитними установами на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді. Відповідно до ч.3 ст. 341 Господарського кодексу України та ч. 4 ст. 51 Закону України «Про банки і банківську діяльність» безготівкові розрахунки можуть здійснюватись у формі платіжних доручень, платіжних вимог, вимог-доручень, векселів, чеків, банківських платіжних карток та інших дебетових і кредитових платіжних інструментів, що застосовуються у міжнародній банківській практиці [8].

Згідно з ч. 5 ст. 51 цього Закону платіжні інструменти мають бути оформлені належним чином і містити інформацію про їх емітента, платіжну систему, в якій вони використовуються, правові підстави здійснення розрахункової операції і, як правило, держателя платіжного інструмента та отримувача коштів, дату валютування, а також іншу інформацію, необхідну для здійснення банком розрахункової операції, що цілком відповідають інструкціям власника рахунку

або іншого передбаченого законодавством ініціатора розрахункової операції. При виконанні розрахункової операції банк зобов'язаний перевірити достовірність та формальну відповідність документа [9].

Згідно з ч. 4 ст. 341 Господарського кодексу України при безготівкових розрахунках усі платежі проводяться через установи банків шляхом перерахування належних сум з рахунку платника на рахунок одержувача або шляхом заліку взаємних зобов'язань і грошових претензій. Платежі здійснюються у межах наявних коштів на рахунку платника. У разі потреби банк може надати платникові кредит для здійснення розрахунків [8].

Установи банків забезпечують розрахунки відповідно до законодавства та вимог клієнта, на умовах договору на розрахунково-касове обслуговування. Договір повинен містити реквізити сторін, умови відкриття і закриття рахунків, види послуг, що надаються банком, обов'язки сторін та відповідальність за їхнє виконання, а також умови припинення договору.

Досліджуючи дану тему, також слід звернути увагу, що зарахування коштів на рахунок клієнта здійснюється як шляхом внесення їх у готівковій формі, так і шляхом переказу коштів у безготівковій формі з інших рахунків.

Ініціатором переказу може бути платник, а також отримувач у разі ініціювання переказу за допомогою платіжної вимоги при договірному списанні та в інших випадках, передбачених законодавством, і стягувач, що отримує відповідне право виключно на підставі визначених законом виконавчих документів у випадках, передбачених законом.

Правила організації безготівкового грошового обігу на території України затверджені Законом України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» від 5 квітня 2001 р. №2346-III. Відповідно до ст. 3 цього Закону, гривня як грошова одиниця України є єдиним законним платіжним засобом в Україні, приймається усіма фізичними та юридичними особами без обмежень на всій території України для проведення переказів та розрахунків [10].

Як зазначено у ст. 6 Закону України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні», банки мають право відкривати рахунки резидентам України (юридичним особам, їх відокремленим підрозділам, фізичним особам), нерезидентам України (юридичним особам-інвесторам, представництвам юридичних осіб в Україні та фізичним особам). Зазначені вище особи мають право відкривати рахунки в будь-яких банках України відповідно до власного вибору для забезпечення своєї господарської діяльності і власних потреб [10].

Порядок відкриття банками рахунків та їх режими визначаються Інструкцією «Про порядок відкриття, використання і закриття Рахунків у національній та іноземних валютах», затвердженою постановою Правління НБУ. Умови відкриття рахунка та особливості його функціонування передбачаються в договорі, що укладається між банком і його клієнтом - власником рахунка [11].

Види рахунків, що можуть відкриватися банками або іншими установами - членами платіжної системи своїм клієнтам, передбачені ст. 7 Закону України

"Про платіжні системи та переказ грошей в Україні" [10].

Банки мають право відкривати своїм клієнтам вкладні (депозитні), поточні та кореспондентські рахунки.

Особливості режимів функціонування вкладних (депозитних), поточних та кореспондентських рахунків визначаються нормативно-правовими актами НБУ і договорами, що укладаються клієнтами та обслуговуючими їх банками. Установа – член платіжної системи може відкривати рахунки членам та учасникам платіжної системи відповідно до правил цієї платіжної системи, погоджених з НБУ.

Варто відзначити, що міжнародні розрахунки здійснюються через установи банків, між якими є кореспондентські відносини (банки, що мають домовленість про проведення платежів та розрахунків за взаємним дорученням), які регулюються НБУ та відповідним договором. Отже, міжбанківські безготівкові розрахунки здійснюються через систему кореспондентських рахунків [12, с. 45].

Так, згідно з ст. 51 Закону «Про банки і банківську діяльність» для здійснення банківської діяльності банки відкривають та ведуть кореспондентські рахунки у Національному банку України та інших банках в Україні і за її межами. У ст. 59 цього Закону міститься заборона щодо накладення арешту на кореспондентські рахунки банку або зупинення операцій за цими рахунками. Відомості щодо кореспондентських рахунків банків, відкритих у НБУ, складають банківську таємницю [9].

ВИСНОВКИ

Отже, беручи до уваги те, що кошти існують у готівковій та безготівковій формах, безготівковий оборот займає лівову частку усіх розрахункових операцій, здійснюваних в Україні та за її межами.

Проведене дослідження ролі й місця безготівкових розрахунків у системі грошового обігу дає змогу стверджувати те, що ці відносини належать до предмета фінансового права, проте зачіпають й інші суспільні відносини.

Безготівкові розрахунки мають охоронятися державою. Держава має вживати заходів у сфері організації і забезпечення ефективного здійснення безготівкового грошового обігу, що формується у процесі функціонування грошової системи України.

Основними законодавчими актами, що регламентують здійснення безготівкових операцій в Україні є Закон України «Про банки і банківську діяльність», Закон України «Про платіжні системи та переказ грошей в Україні», Інструкція «Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах», Інструкція «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті», Господарський кодекс України.

Тому, на нашу думку, нормативно-правова база безготівкових розрахунків є досить обширною. Вона реалізує у собі вимоги щодо здійснення безготівкових платежів. Але не варто виключати й міжнародний досвід. У зв'язку з постійним розвитком і динамічністю грошової системи закони грошового обігу також можуть модифікуватися. Необхідно весь час відслід-

ковувати процеси, що відбуваються в сфері безготівкового обороту, виявляти основні тенденції і на їх основі вносити зміни до вже існуючої правової бази.

Запропоновані висновки можуть слугувати базою для нових наукових досліджень у зазначеній сфері.

Список використаних джерел

1. Богомаз О.Ю. Організаційна складова розвитку безготівкових розрахунків в Україні / О.Ю. Богомаз // Управління розвитком. – 2014. – № 9 (106). – с. 118-120.
2. Воронова Л.К. Фінансове право України: підручник / Л.К. Воронова. – Київ: Прецедент: Моя книга, 2016 - 448 с.
3. Воронова Л.К., Алісов Є.О.: Фінансове право: підручник – Харків: Консум, 2014.- 496 с.
4. Цивільний Кодекс України. - Х.: ТОВ «Одіссей», 2008.
5. Валентинова Т. Інструкція про відкриття рахунків: досконалість не має меж. // Все про бухгалтерський облік. - № 75. - 2015, с. 11-12
6. Косарева І.П. Особливості розвитку системи безготівкових розрахунків в Україні/ І.П. Косарева, Н.В. Бондаренко, Н.В. Сарматичка // Бізнесінформ. – 2015. – № 1. – с. 125-129.
7. Інструкція «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті», затверджена постановою Правління Національного Банку України № 22 від 21.01.2004 р. зі змінами і доповненнями.
8. Господарський Кодекс України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2008
9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // Відомості Верховної Ради. – № 59. – 2000.
10. Закон України «Про платіжні системи» // Відомості Верховної Ради. – № 34. – 2000.
11. Інструкція «Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземній валютах», затверджена постановою Правління Національного Банку України № 492 від 12.11.2003 р. зі змінами і доповненнями (№ 3 від 08.01.2008 р.).
12. Валентинова Т. Вивчаємо оновлену інструкцію про безготівкові розрахунки // Все про бухгалтерський облік. – № 115. – 2016.

ШЕПТУХА

Олена Михайлівна
sheptuhaom@gmail.com

УДК 336.7

АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКІВ УКРАЇНИ

THE ANALYSIS OF UKRAINIAN BANKS' OWN CAPITAL

к.е.н., доцент, Харківський
національний університет
будівництва та архітектури

Стаття присвячена визначенню змісту та аналізу власного капіталу банків України. У статті з урахуванням особливостей сучасного етапу розвитку банківської системи України проведено аналіз показників нормативних значень достатності та зміни власного та регулятивного капіталу вітчизняних банків.

Статья посвящена определению содержания и анализу собственного капитала банков Украины. В статье с учетом особенностей современного этапа развития банковской системы Украины проведен анализ показателей нормативных значений достаточности и изменения собственного и регулятивного капитала отечественных банков.

The article is devoted to the definition of content and analysis of banks' own capital. In the article, it is taking into account the peculiarities of the current stage of development of the banking system of Ukraine, an analysis of the indicators of the regulatory values of sufficiency and changes in the domestic and regulatory capital of domestic banks is made.

Ключові слова: капітал, власний капітал банку, регулятивний капітал, нормативи діяльності банків

Ключевые слова: капитал, собственный капитал банка, регулятивный капитал, нормативы деятельности банков

Keywords: capital, equity of the bank, regulatory capital, bank performance standards

ВСТУП

Сьогодні банкам доводиться функціонувати у доволі складних умовах, викликаних фінансово-економічною кризою, політичною нестабільністю, саме тому аналіз формування власного капіталу банків є актуальним питанням, що впливає на успішність та результативність їх діяльності.

Теоретичні й практичні аспекти формування та аналізу власного капіталу банку висвітлено у працях багатьох вчених, зокрема, Алексеєнко М.Д. [1], Антонюк О.І. [2], Васюренка О.В. [4], Міщенко В.І. [6], Онищенко Ю.І., Гребенішкової Т.С. [7], Рябіної Л.М. [3], Ткаченко Є. [10].

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні сутності та аналізі власного капіталу банків України.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення вимог нормативно-правових актів з формування капіталу банку.

РЕЗУЛЬТАТИ

Капітал банку – це кошти, спеціально створені фонди та резерви, призначені для забезпечення фінансової стійкості, комерційної та господарської діяльності, відшкодування можливих збитків, і які перебу-

вають у користуванні банку. Термін «капітал» походить від лат. capitalis – головний.

У Законі України «Про банки і банківську діяльність» капітал банку визначається як власні кошти, залишкова вартість активів банку після вирахування всіх його зобов'язань [9].

У табл. 1 наведена характеристика видів банківського капіталу (сутність, функції) [5].

У табл. 2 наведені основні показники діяльності вітчизняної банківської системи за 2012-17 рр.

Як бачимо, активи банків мали тенденцію до збільшення до 2015 р., після чого значно скоротилися, і почали зростати з 1.01.2017 р.. За такими показниками, як кореспондентські рахунки, відкриті в інших банках, надані кредити, тенденція є аналогічною. Частка простроченої заборгованості за кредитами у загальній сумі кредитів, резерви за активними операціями банків (з урахуванням резервів за операціями), починаючи з 2015 р. поступово збільшуються.

На рис. 1 наведена динаміка власного капіталу українських банків за 2012-2017 рр..

Розмір власного капіталу до 1.01.2014 р. мав тенденцію до зростання, проте у 2014 р. різко та суттєво скоротився. З 1.01.2017 р. почалося нарощування власного капіталу вітчизняними банками. Але показник власного капіталу більше 15 млрд. грн. станом на 1.01.2017 р. мали лише три банки – Ощадбанк, Укресімбанк та Приватбанк.

Зміни у структурі нормативів капіталу Н1 та Н2 наведені на рис. 2.

Таблиця 1

Характеристика видів банківського капіталу

Показники	Власний капітал	Статутний капітал	Регулятивний капітал
Сутність	Частка майна банку, яка фінансується за рахунок власників та власних засобів банку. Головними складовими власного капіталу у банку є його статутний, додатковий та резервний капітали, а також нерозподілений прибуток.	Сума внесків власників банку в його активи згідно із статутними документами.	Сукупність основного(1-го рівня) капіталу та додаткового (2-го рівня) капіталу банку.
Функції	1. Заснування і введення у дію банківської установи; 2. База для обрахування дивідендів й розподілу майна; 3. Репрезентативна (рекламна) функція.	1. Відповідальність та гарантія; 2. Забезпечення ліквідності; 3. Контроль та управління; 4. Захисна функція.	1. Покриття можливих негативних наслідків від різноманітних ризиків, що банки несуть в процесі діяльності; 2. Забезпечення захисту депозитів, фінансової стійкості і стабільності діяльності банківської установи; 3. Покриття збитків; 4. Відрахування до фондів і резервів з прибутку; 5. Відображення у публічних звітах руху коштів; 6. Відрахування коштів на рахунки в інші банки.

Таблиця 2

Основні показники діяльності банківської системи за 2012-2017 рр. [складено за даними [8]]

Показники	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.01.2017	01.01.2018
Кошти в НБУ, млрд. грн.	33,74	47,22	27,55	27,39	40,8	37,36
Кореспондентські рахунки, відкриті в інших банках, млрд. грн.	99,47	78,11	99,75	129,51	121,8	96,28
Кредити надані, млрд. грн.	815,33	911,40	1,006,36	965,09	1005,92	1042,8
Частка простроченої заборгованості по кредитах у загальній їх сумі, %	8,90	7,70	13,50	22,10	30,5	54,54
Резерви за активними банківськими операціями (включаючи резерви за операціями), млрд. грн.	141,32	131,25	204,93	321,30	484,38	516,98
Активи банків, усього, млрд. грн.	1127,19	1278,09	1316,85	1254,38	1274,7	1336,36

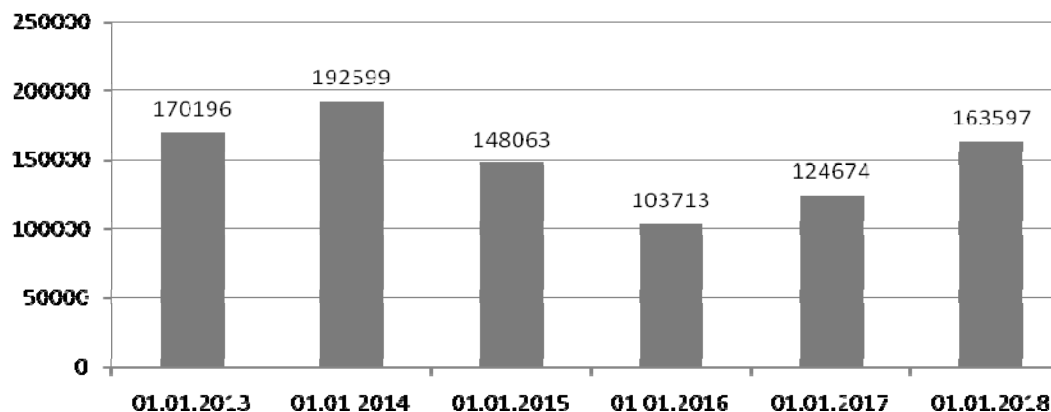

Рис. 1. Динаміка власного капіталу українських банків у 2012-2017 рр., млн. грн. [складено за даними [8]]

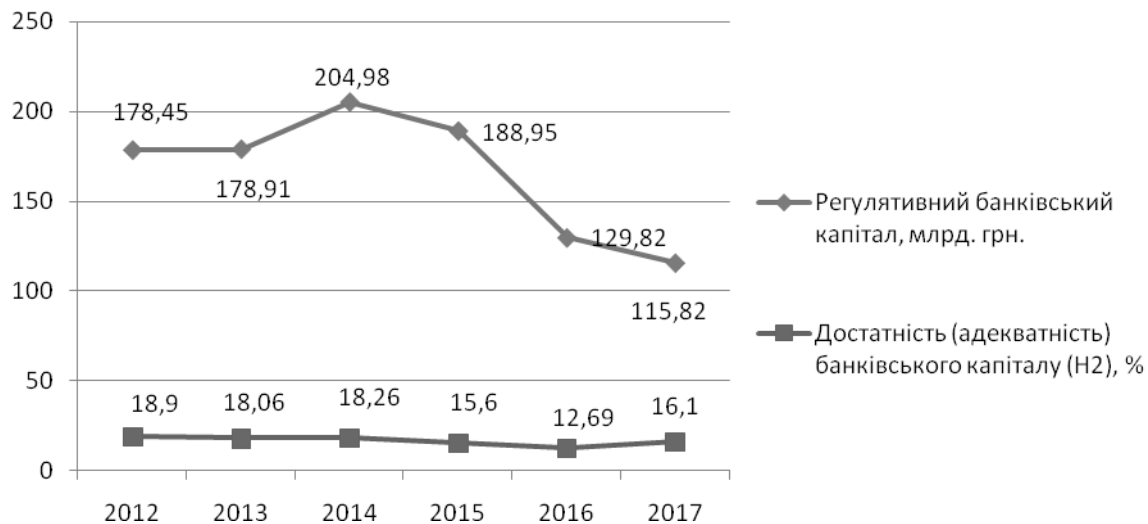

Рис. 2. Показники нормативних значень достатності та зміни в структурі регулятивного капіталу у 2012-17 рр. [складено за даними [8]]

У сукупності регулятивний капітал банків з 2015 р. суттєво зменшився, що свідчить про негативні явища у фінансовій системі країни та слугує сигналом до прийняття рішень. Для їх вирішення, наприклад, НБУ було б доцільно переглянути нормативні значення на адекватність у поточних ринкових умовах та розробити програми, які б допомагали банкам покращити результати.

Проаналізуємо ефективність банківської системи України (рис. 3).

Можна прослідкувати тенденцію до поступового підвищення рівня капіталізації по всій банківській системі у період 2012-13 рр., а з 2014 р. – показники погіршилися. Про це свідчить зменшення обсягів ре-

гулятивного капіталу. Лише у 2014 р. показник регулятивного капіталу зменшився більше, ніж на 30 %. Зростаючий розмір власного капіталу банків, виконуючи захисну функцію, став підґрунтям для поступового виходу з кризи та повернення до нормального функціонування більшості банківських установ у період 2012-13 рр., проте кризові явища 2014 р. призвели до погіршення стану банківської системи.

Результати аналізу свідчать про загальне погіршення ефективності діяльності банків, адже показники прибутковості капіталу і активів протягом 2012-16 рр. знизилися.

На рис. 4 зображена питома вага капіталу в пасивах банків.

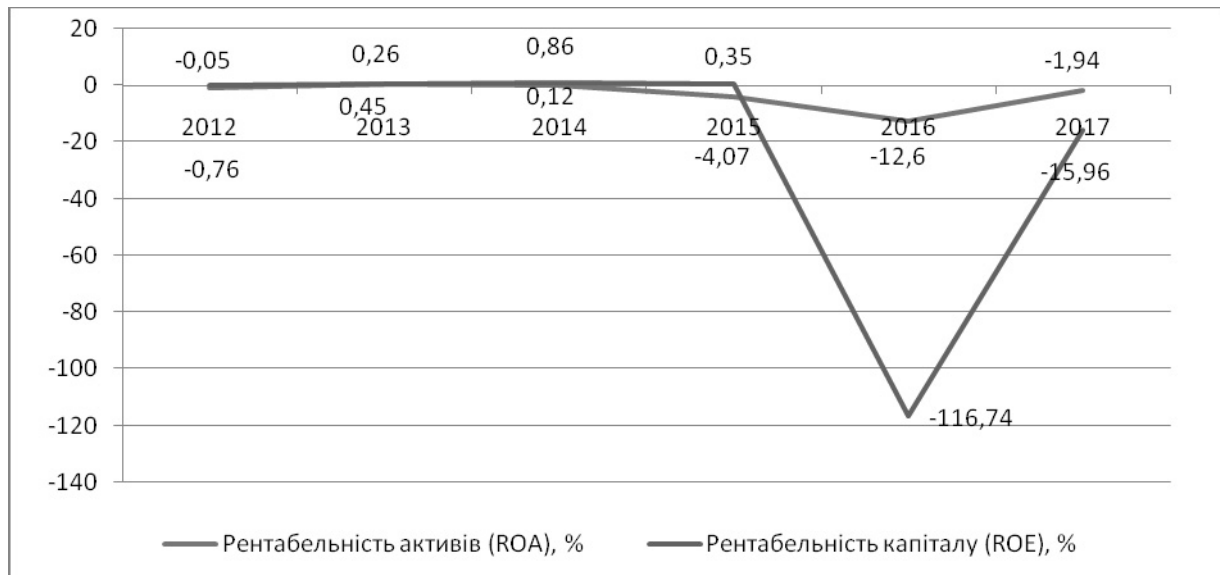

Рис. 3. Основні показники прибутковості банківської системи за 2012-17 рр. [складено за даними [8]]

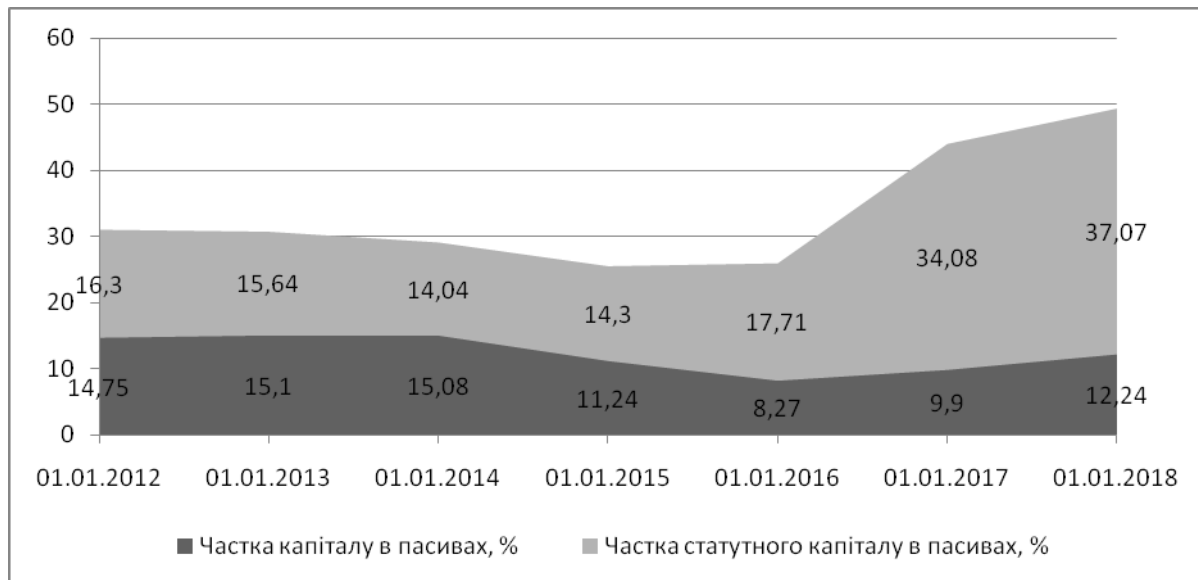

Рис. 4. Динаміка питомої ваги капіталу в пасивах українських банків у 2012-17 рр., %
[складено за даними [8]]

В Україні розмір сплаченого зареєстрованого статутного капіталу має тенденцію до зростання. Його питома вага в пасивах банків зростає швидшими темпами, ніж питома вага капіталу в пасивах банків (винятком є 2015 р.).

ВИСНОВКИ

Останнім часом рівень капіталізації вітчизняних банків зростає, що є позитивним фактом, але зростання статутних фондів банків перевищує зростання інших складових банківського нормативного капіталу.

Банкам України і надалі слід впроваджувати процес накопичення власного капіталу та раціональне управління ним, оскільки зростання капіталу має супроводжуватись підвищенням рівня його ефективного використання. Поглиблення процесу капіталізації та виконання трансформаційної функції посередника вимагає від банків загострення конкуренції в банківській системі. Подальше нарощування обсягів власного капіталу як необхідної передумови розвитку банківського сектору України, по суті, не має альтернативи.

Список використаних джерел

1. Алексєєнко М.Д. Капітал банку: питання теорії і практики: монографія. Київ: КНЕУ, 2002. – 276 с.
2. Антонюк О.І. Особливості формування капіталу

комерційними банками в Україні. *Інноваційна економіка*. 2014. №50. С. 160-164.

3. Банківські операції: навч. посібник. За ред. Рябіної Л.М. Одеса: ОДЕУ, 2011. – 536 с.

4. Васюренко О.В., Волохата К.О. Економічний аналіз діяльності комерційних банків: навчальний посібник. Київ: Знання, 2006. 463 с.

5. Кушнір С.О., Вернидуб М.Ю. Особливості формування власного капіталу комерційного банку в Україні. *Молодий вчений*. 2016. №4(31). С. 104-109.

6. Міщенко В.І., Словянська Н.Г. Банківські операції: підручник. Київ: Знання, 2006. 727 с.

7. Онищенко Ю.І., Гребенщикова Т.С. Чинники формування власного капіталу банків України. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 2. С. 525-530.

8. Офіційний сайт НБУ: Банківський нагляд. Основні показники діяльності банків України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 15.05.2018).

9. Про банки і банківську діяльність: Закон України № 2121-III від 07.12.2000. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 15.05.2018).

10. Ткаченко Є., Яришко О., Романова Ю. Капітал банку: теоретичні засади визначення його сутності. *Економічний аналіз*. 2013. Вип. 12. Част. 2. С. 102-105.

ШВАГІРЕВА

Власта Сергіївна

УДК 336

МАНІЧЕВА

Анастасія Володимирівна
manicheva_av@ukr.netОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ
УПРАВЛІННЯ КАДРАМИ МІЖНАРОДНИХ
БАНКІВСЬКИХ ГРУПFEATURES OF MANAGEMENT
STRUCTURES OF THE INTERNATIONAL
BANKING GROUPSстарший викладач,
Одеський національний
політехнічний університетстудент, Одеський
національний політехнічний
університет

У статті визначено, що необхідно для підвищення ефективності та результативності міжнародних банківських груп та які особливості структури управління кадрами.

В статье определяется, что необходимо для повышения эффективности и результативности международных банковских групп и какие особенности структуры управления кадрами.

The article defines what is necessary to increase the efficiency and effectiveness of international banking groups and what are the characteristics of the personnel management structure.

Ключові слова: персонал, системи управління комерційним банком, структура управління кадрами, концепція управління кадрами, принципами управління кадрами, кадрова політика, стратегія управління кадрами

Ключевые слова: персонал, системы управления коммерческим банком, структура управления кадрами, концепция управления кадрами, принципами управления кадрами, кадровая политика, стратегия управления кадрами

Keywords: personnel, system management commercial bank, structure personnel management, concept of personnel management, personnel management principles, personnel policy, strategy personnel management

ВСТУП

Для підвищення ефективності та результативності структури управління кадрами в банку чи будь якій установі, організації необхідно аналізувати та враховувати особливості умови розвитку ринкової економіки країни. Вирішення проблем теорії, практики та методології управління кадрами трактує велика кількість наукових праць вітчизняних та закордонних економістів, тому що, дослідження особливостей управління персоналом викликає особливий інтерес та є актуальним.

Загальнотеоретичні питання управління трудовими та людськими ресурсами відмічаються в роботах таких авторів: А.В. Дорін, А.Г. Здравоміслов, А.І. Кравченко, А.Я. Кібанов, В.І. Маслов, В.П. Пугачов, В.В. Радаєв, В.П. Ропсіна, Г.Г. Силласте, Е.Е. Старобинский, А.В. Філіппов, С.В. Шекшня, В.І. Шкатула, В.В. Щербина та ін..

Серед закордонних економістів, що займаються проблемами структури управління кадрами, можна виділити наступних авторів: Д. Карнегі (D. Cornegi), Дж. Крафта (J. Craft), Г. Мінцберга (G. Mintzberg), Дж. Маршалла (J. Marshall), Д. Торрінгтоні (D. Torrington), І. Сіднея (E. Sidney), Л. Холл (L. Hall), П. Друкера (P. Drucker), П. Левіса (P. Lewis), Т. Пейджа (T. Page).

Також дослідження проблем структури управління кадрами, а саме в комерційних банківських групах здійснюють такі автори: А.Е. Дворецька, А.Р. Алавердов, В.А. Гага та Н.А. Чижов.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

МЕТОЮ РОБОТИ є виявлення того, що у сучас-

них політичних та соціально-економічних умовах ефективність роботи банку регулюється не тільки наявністю фінансового сектору банку та їх раціональним та доцільним розміщенням, але так само властивістю та якістю кадрів. Підсумок використання фінансового сектору залежить від того, наскільки чітко оцінили працівники банку економічну ситуацію, зуміли передбачити перспективи розвитку обслуговування партнерів (установ та населення). Адже методика банківської діяльності вимагає від робітників чіткого та миттєвого виконання всіх функцій, завдань, творчого підходу до роботи.

На даний момент професійно-кваліфікаційні навички вже не відповідають потребам сучасності, котрі вимагають від співробітників швидкого реагування, адаптивності, лояльності та мобільності, готовності відповідати за делегованими повноваженнями, постійного прагнення до підвищення знань та умінь, саморозвитку як особистісних, так і ділових якостей, розвитку трудового й інноваційного потенціалів, а також командної роботи в колективі, соціальної відповідальності, підтримки ділової етики, трудової дисципліни та корпоративної культури.

ВИКЛАД ОСНОВНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Особливістю комерційного банку є те що, майже не існує жодної операції або виду послуг, котру можна було б здійснити одним фахівцем. Також немає жодного рішення, котре приймав би фахівець та яке б не впливало на підсумок діяльності всього банку. Жодна ідея не може бути втілена та виконана, якщо не буде забезпечено її спільним рішенням, якщо не буде у кожного працівника банку прагнення та чіт-

ке усвідомлення того, що власний добробут та впевненість у завтрашньому дні являє собою тісний взаємозв'язок між фінансовим станом банку, його клієнтів, партнерів та іміджу банку.

Для найкращого результату та застосування усного потенціалу управління персоналом потрібно поєднувати різні економічні інструменти, наприклад, такі як виплата праці, планування та розподіл завдань, добір персоналу, використання заходів щодо удосконалення та заохочення працівників для формування цілісної та єдиної колективної групи робітників.

Управління кадрами – багатосторонній та складний процес, що має специфічні риси, поведінку та закономірності. Зокрема, це скоординована система заходів щодо формування та ефективного використання трудового потенціалу робітників у складних

організаційних формувань рангового виду. Для того щоб структура управління кадрами в міжнародних банківських групах була успішною, необхідно зосереджувати увагу та зусилля на організації управління персоналом, які є найважливішою складовою загального управління комерційним банком (рис. 1).

Структура управління кадрами є основою втілення загальної та поточної діяльності банківських організацій. Це пов'язано з тим, що воно об'єднується з усіма лінійними керівниками, керівниками функціональних підрозділів та усіма працівниками. Щоб створити надійну структуру управління кадрами у комерційному банку, необхідно чітко визначити концепцію, принципи, політику та стратегію управління кадрами. Структура роботи з кадрами (рис. 2) формується у такій послідовності [2].

Рис. 1. Розташування структури управління кадрами в загальному управлінні комерційним банком

Рис. 2. Порядок формування структури управління кадрами в комерційному банку

Міцний, надійний та стійкий персонал є однією з важливих складових будь-якого комерційного банку [1]. А якщо він безвідповідальний та ненадійний, то на підприємстві чи в банку можуть виникнути проблемні ситуації, які прийматимуть загрозливий стан та призведуть до розпаду економічної діяльності.

До концепції управління кадрами існують певні вимоги до розробки та втілення її: концепція управління кадрами повинна бути чітко сформульована та поставлена у вигляді комплексного нормативного положення; концепція повинна бути зареєстрованою та закріпленою у певному організаційно-розпорядчому свідоцтві для узаконення положення; концепція управління кадрами повинна діяти протягом певного періоду, а також у взаємодії з динамікою зовнішньої та

внутрішньої середовища, її необхідно іноді аналізувати знов та переглядати.

У структурі управління кадрами в комерційному банку після розробки концепції йде складання принципів управління персоналом. Під принципами управління персоналом мається на увазі певна сукупність правил, норм та обов'язків, які приймаються в діяльності банку. Під час процесу вирішення кадрових питань ними керуються як лінійні керівники так і функціональні.

Норми, обов'язки та правила поведінки набуваються принципового характеру, стають обов'язковими для здійснення всіма ланками організації, якщо вони загальноприйняті та закріплені нормативно-правовими документами.

Після концепцій та принципів управління кадрами настає момент для розробки політики управління кадрами, тобто кадрової політики.

Політика управління кадрами дозволяє визначити основні напрями, методи, функції та критерії роботи з персоналом, для того щоб підвищити ефективність його використання, а також для підвищення діяльності банку в цілому. Основними концепціями кадрової політики банків є:

- політика зайнятості – вона забезпечує банки кваліфікованим персоналом, мотивує, створює привабливі та безпечні умови праці, а також дає можливість йти по кар'єрним сходам;
- політика навчання – професійне навчання персоналу, яке буде направлено на розвиток конкретних навиків та умінь, на підвищення загального та інтелектуального рівня співробітників, які потрібні для організації роботи у банку;
- політика оплати праці – заробітна плата повинна відповідати здібностям, досвіду та відповідальності робітника;
- політика виробничих відносин – використання окремих процедур для ефективного розв'язання трудових проблем;
- політика добробуту – створювати привабливі умови праці, використовувати систему заохочення, надавати послуги та пільги більш привабливими, ніж в інших [3].

Кадрова політика являється основою побудови стратегії управління кадрами. Стратегії роботи з кадрами є одним з найважливіших напрямків функціонування управління банками, яке з високим рівнем впливає на ефективну працю як персоналу банку, так і на весь банк у цілому. Найважливішими властивостями здійснення інтенсивної та ефективної стратегії управління персоналом є зв'язок між стратегією розвитку банку з філософією відносно співробітників, їх значущий ролі у роботі та розвитку усієї банківської системи.

Для того щоб сформувати та побудувати етапи стратегії управління кадрами, перш за все необхідно їх тісно пов'язати зі стратегіями підприємства або банку: місія, аналіз зовнішньої та внутрішньої організаційної середовища, формування та вибір стратегії, реалізація стратегії, також оцінка та контроль процесу використовуваної стратегії [4].

Управління кадрами ґрунтується на стратегії відбору та залучення персоналу до праці у банку на основі таких принципів: усі кандидати мають рівні права та можливості для підвищення професійно-кваліфікаційних навиків; відсутність дискримінації по різноманітним критеріям; для всіх кандидатів, які влаштовуються на одну й ту ж посаду, єдині правила прийняття; пріоритет віддається кандидатам з найвищим професійним потенціалом.

Також існує багато інших стратегій роботи з кадрами комерційних банків, таких як: стратегія трудової адаптації персоналу; стратегія оцінки персоналу; стратегія професійного навчання персоналу; стратегія кар'єрного просування персоналу; стратегія використання і руху персоналу; стратегія управління персоналом; стратегія скорочення персоналу [5].

Останнім етапом є система роботи з кадрами. Спе-

цифіка взаємовідносин системи роботи з кадрами в комерційному банку із зовнішнім середовищем полягає в тому, що він не може контролювати поведінку всіх зацікавлених груп. Визначення груп інтересів для кожного комерційного банку чи будь-якої установи й системи в цілому визначається по різному та залежить від ситуації яка склалась. Взаємозв'язок між нами постійно змінюються, це може залежить від їх взаємин, а також від того які вони беруть на себе зобов'язання та як виконують.

ВИСНОВКИ

Кожному комерційному банку необхідно створювати власну службу по добору та розвитку кадрів. Вона повинна бути пристосованою до конкретної особливості та специфіки банку чи підприємства.

Для того щоб знизити сильну плінність кадрів й водночас час сформувати надійний, ефективний та професійно-кваліфікований колектив будь-якій установі чи банку необхідно використовувати слідуючи заходи: спілкуватися зі співробітниками, дізнаватись про їх прагнення та цілі, а також повинен бути постійний зворотній зв'язок; надавати можливість для розвитку, для навчання, можливість кар'єрного росту для співробітників будь-якого рангу; чітко формулювати цілі компанії, банку, вводити системи критеріїв та заохочення, в слідстві яких банк отримає очікуваний результат від співробітника, й так само яким способом буде їх винагороджувати.

Управління кадрами та кадровим потенціалом є одним з найважливіших напрямів у діяльності управління банками, яке з високим ступенем впливає на ефективну роботу як персоналу банку, так і на весь банк у цілому. Це в свою чергу впливає на обслуговування клієнтів, на зростання клієнтської бази, на зріст банку та його розширення.

Список використаних джерел

1. Євтушевська О.О. Методи управління трудовими ресурсами: японський досвід та особливості його трансформації в Україні / О.О. Євтушевська, В.А. Голубев // Економіка харчової промисловості. – 2012. – № 3(15). – С. 26-30
2. Хміль Ф.І. Управління персоналом: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Ф.І. Хміль – К.: Академвидав, 2006. – 488 с.
3. Воскобійник С.Я. Теоретичні підходи до визначення терміну «кадрова політика» // Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького. – 2015 – Том 17. № 4 (64) – С. 214-218
4. Манічева А.В., Швагірева В.С. Стратегічне управління персоналом банку // Сучасні технології менеджменту: матеріали Міжнар. наук. – практ. конф. (22 листопада 2017 р.) / Відп. ред. проф. Л.М. Черчик. – Луцьк, 2017. – С. 229-230
5. Скрипник Н.А. Анализ кадрового потенциала предприятия как сложной многоуровневой динамической системы [Електронний ресурс] / Н.А. Скрипник // Міжнародний науковий журнал. Механізми регулювання економіки (МНЖ «МРЕ»). – Суми: СумГУ – 2014. – № 4 – С. 162-174. Режим доступу: http://mer.fem.sumdu.edu.ua/index.php?cmd=view_article&article_id=362&issue_id=23.

ШУШКОВА

Юлія Володимирівна
Shyshkova_yulia@ukr.net

УДК 338.22.021.4

ЩУДЛО

Уляна Миколаївна

МЕДИЧНА РЕФОРМА: ОСОБЛИВОСТІ
ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ВПЛИВ НА
СИСТЕМУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Як.е.н., доцент Львівського
національного університету
імені Івана ФранкаMEDICAL REFORM: PECULIARITIES OF
IMPLEMENTATION AND IMPACT ON THE
SYSTEM OF HEALTH CAREмагістр Львівського
національного університету
імені Івана Франка

Стаття присвячена визначенню основних принципів запровадження в дію медичної реформи та висвітленню її позитивних і негативних чинників впливу на систему охорони здоров'я в Україні.

Статья посвящена определению основных принципов введения в действие медицинской реформы и освещению ее положительных и отрицательных факторов влияния на систему здравоохранения в Украине.

The article defines basic principles of the implementation of the medical reform and highlights its positive and negative factors of influence on the system of health care in Ukraine.

Ключові слова: медична реформа, охорона здоров'я, сімейний лікар, страхування, впровадження, "гроші ходять за пацієнтом"

Ключевые слова: медицинская реформа, здравоохранение, семейный врач, страхование, внедрение, "деньги ходят за пациентом"

Keywords: medical reform, health care, family doctor, insurance, implementation, "money goes after the patient"

ВСТУП

Цілі та завдання, що стоять перед системою охорони здоров'я, спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я, забезпечення населення доступною й якісною медичною допомогою, відповідно до рівня технологічного розвитку, реальних потреб і згідно з дотриманням принципів рівності та справедливості. Недостатнє та нераціональне використання джерел фінансування, недосконалість організаційної структури та господарського статусу закладів охорони здоров'я, а до того ж – старе обладнання, неремонтовані приміщення, неякісні медичні послуги, усе це призвело до критичної ситуації у даній сфері. Саме тому медична реформа є однією із найбільш очікуваних українцями реформ, адже покликана докорінно змінити систему охорони здоров'я. Мета реформи – поліпшення здоров'я населення, забезпечення рівного й справедливого доступу усіх громадян до медичних послуг належної якості. У зв'язку з тим дослідження особливостей впровадження медичної реформи в Україні та аналіз очікуваних результатів набули ще більшої важливості.

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні сутності медичної реформи та висвітленні основних переваг запровадження її в дію в Україні.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення.

Аналіз основних досліджень

Проблеми впровадження медичної реформи та фінансування галузі охорони здоров'я порушувались у наукових працях вітчизняних учених Є. Богуславського, О.В. Виноградова, З.С. Гладуна, Ю. Гришака, В. Лехан, Д. Карамішева, Т.П. Попченка, Я. Радиша, В. Рудого та інших. Вагомий внесок у дослідження цієї проблематики зробили західні науковці: Дж. Гендерсон, Е. Магуайра, Г. Муні, Р. Салтман, Дж. Фигейрас, Р. Сміт та інші. Однак ще недостатньо вивчені питання державного регулювання та механізмів переходу до багатоканального фінансування охорони здоров'я, напрямів його розвитку в умовах запровадження медичної реформи в Україні.

РЕЗУЛЬТАТИ

Про скрутний стан системи охорони здоров'я та доцільність її реформування свідчить багато фактів, зокрема те, що за рівнем задоволення соціальних потреб Україна посідає 63-є місце серед 133 країн у розрахунках Індексу соціального розвитку. За підсумками 2016 р. Україна отримала 66,43 бали зі 100 можливих, увійшовши до групи країн з рівнем соціального розвитку «нижче середнього». На критично низькому рівні знаходиться стан здоров'я громадян (127-е місце із 133) [11].

Сучасна система охорони здоров'я України характеризується низькою очікуваною тривалістю життя населення, яка складає 66,3 років для чоловіків і 76,3 років для жінок, що є низьким рівнем у порівнянні з середнім європейським показником (72,5 та 80 відповідно); зростанням показників смертності (до початку війни Україна втрачала 80 людей на годину, через що посідала друге місце у світі за рівнем кількості смер-

тей на 1000 осіб (15,72 у 2014 р.), тоді як середній рівень по ЄС складав близько 10 людей. До того ж, одну чверть від загальної смертності складає смертність серед працездатного населення (а для чоловіків це третина всіх смертей; вони мають у 3-4 рази вищу ймовірність смерті, ніж жінки у всіх вікових групах від 16 до 60 років); перевищенням коефіцієнта дитячої смертності в 2,5 рази, рівня передчасної смертності – у 3 рази, а рівня смертності від туберкульозу – в 20 разів аналогічних показників по країнах ЄС; диспропорціями у доступі до медичних послуг міських і сільських мешканців [12].

Сьогодні 3,8 % українців зазнають колосальних витрат у зв'язку з лікуванням, а більше 90 % українців бояться захворіти, бо немає коштів для одужання. За даними опитування агентства IFAK (2013 р.), понад 87 % населення України були незадоволені якістю медичного обслуговування. При цьому, за даними Державної служби статистики України, система охорони здоров'я у 2014 р. споживала загальних витрат у розмірі майже 7,4 % обсягу ВВП України, що насправді стільки ж, або навіть більше, ніж у країнах, які приєдналися до ЄС після 2004 р., і вище, ніж у таких країнах як Польща, Румунія та Естонія, які забезпечують краще оздоровлення своїх громадян і отримують кращі результати у сфері охорони здоров'я [2].

Головною метою медичної реформи є надання якісних медичних послуг та значне скорочення витрат на медицину.

Впровадження медичної реформи відбуватиметься в декілька етапів. На першому етапі реформи відокремлюється первинна ланка медичної допомоги, що за новою моделлю надаватиметься центрами первинної медико-санітарної допомоги (ПМСД) із мережею амбулаторій і ФАП. Центри повинні відповідати за надання базової допомоги, яка надається пацієнту при першому зверненні до лікаря і яка визначена пріоритетом в реформуванні системи охорони здоров'я України.

Нова модель системи охорони здоров'я ґрунтуватиметься на наданні допомоги лікарем загальної практики, тобто сімейної медицини. Сімейний лікар – лікар, який знає все про здоров'я всієї родини, який знайомий з її стилем життя. Цей лікар відповідає за процес та результат лікування пацієнта. Він краще оснащений і всебічно підготовлений, що дає йому можливість не тільки лікувати застуди і грип, але й виконувати базові функції певних вузьких спеціалістів [4].

Якщо ж сімейний лікар виявить ускладнення або ж за потреби при першому виявленні хвороби, він може спрямувати пацієнта до вузьких спеціалістів. Отже, лікар виступатиме своєрідним гідом в медичній системі і слідкуватиме за лікуванням на вторинному рівні.

Відокремлена від первинної допомоги вторинна амбулаторна медична допомога (ВМД) надаватиметься клініко-діагностичними центрами (КДЦ) або клініко-діагностичними підрозділами лікарень. Зокрема, йдеться про те, що вузькі спеціалісти повинні вміти надавати як амбулаторну, так і стаціонарну медичну допомогу. Це означає відхід від ідеї «хірурга, який вивчав хірургію», до «хірурга, який оперує» [3].

При цьому, фінансування первинної допомоги

здійснюється за рахунок міських / районних бюджетів, а для фінансування ВМД передбачено створення фінансування на рівні області.

На другому етапі реформи передбачено створення госпітальних округів для надання медичної допомоги. Госпітальний округ складатиметься із закладів первинного рівня (центрів ПМСД із мережею амбулаторій) та закладів вторинного рівня, до яких належать:

- консультативно-діагностичні центри або підрозділи лікарень;
- багатопрофільні лікарні інтенсивного лікування;
- лікарні відновного (реабілітаційного) лікування;
- лікарні планового лікування;
- хоспіси;
- спеціалізовані медичні центри.

На першому і другому етапі реформування відбуватиметься оптимізація мережі медичних закладів.

Спробуємо з'ясувати, яких позитивних та негативних змін слід чекати українцям від впровадження медичної реформи.

1. Наявність переліку ліків і медичних послуг безкоштовних для пацієнта. Позитивним є те, що цей перелік на 100% оплачує держава. Безкоштовними для пацієнта будуть первинні аналізи. Наприклад: ЕКГ, загальний аналіз крові та сечі, швидкий тест на ВІЛ і гепатит. З 2018-го р. Кабмін повинен щороку переглядати перелік медпослуг і ліків, за які буде платити держава. Негативним залишається те, що ліки, які не увійшли до безкоштовного списку, пацієнти мають офіційно оплачувати з власної кишені. Чітких тарифів на платні медпослуги досі немає. Поки в нього точно потрапила пластикна хірургія і доросла стоматологія. Однією із найскладніших проблем є складання таблиці тарифів на оплату медичних послуг, адже за роки медицина дуже глибоко пішла в тінь і розцінки у кожному регіоні є різними [7].

2. Створюється гарантійний пакет, те що не увійшло до нього буде покриватись за рахунок інших джерел. Позитивним є те, що «Інші джерела» – це не тільки гроші пацієнтів, це і держпрограми, і кошти місцевого бюджету, і медичне страхування, і спеціальні фонди. Негативним є те, що з усіх інших джерел зараз є лише добровільне медичне страхування і особисті накопичення пацієнта.

3. Можливість самостійного вибору місця лікування та лікаря. Місце лікування тепер не залежить від адреси реєстрації пацієнта. Це може бути державна поліклініка, приватна клініка. З сімейними лікарями укладатимуть договори (документ називається «декларація про обслуговування»). З цього моменту держава починає платити лікарям гроші за пацієнта (370 грн. на рік). Позитивним – є можливість змінити лікаря у будь-який момент і скільки завгодно разів. Недоліком виступає відсутність чітких критеріїв за якими обрати свого лікаря.

4. Створення єдиної електронної системи E-Health, де зберігатимуться дані про лікарів (їх досвід, освіта, середня тривалість консультацій, частота відмови серед пацієнтів і багато іншого). В E-Health зберігатиметься історія хвороби, діагнози, результати обстежень, і навіть схема лікування, і рецепти ліків, які призначав пацієнту лікар. Позитивним, дана система дозволить уніфікувати інформацію про здоров'я пацієнта.

ентів і більш якісно вести історії хвороби [8].

5. Впровадження страхової медицини. Сьогодні обов'язкове медичне страхування в Україні знаходиться у підвищеному стані. Позитивним є те, що за рахунок страхових внесків покриватимуться витрати на платні медичні послуги. Зараз на ринку можна знайти хороші варіанти ДМС від надійних страхових компаній. Добровільне медичне страхування дозволяє отримати якісну багатопрофільну медичну допомогу та компенсацію витрат на препарати і в приватних, і в

державних лікарнях. Будь-яка програма ДМС розробляється індивідуально під кожного. Добровільне медичне страхування може слугувати «подушкою безпеки» на час перехідного періоду.

Під час впровадження медичної реформи в дію варто звернути увагу на зростання вартості послуг. Розглянемо на прикладі розрахунок вартості клінічних та окремих медичних послуг на даний момент і прогнозовану їх вартість.

Таблиця 1

Прогнозований розрахунок вартості загальної клінічної та окремих медичних послуг у 2018 р.

[розроблено автором на основі даних КЗ ЛОР «ЛОКЛ» та лабораторії «MeDiс»]

Назва аналізу	Станом на січень 2018 р, грн.	Прогнозовано на 2018 рік, грн. на основі показників приватної клініки	Приріст +/-
Загальний аналіз крові	55,15	85,00	+36%
Загальний аналіз сечі	32,85	90,00	+63,5%
Біохімічний аналіз крові	203,06	657,00	+69,1%
Ехо серця	86,18	200,00	+56,9%
Електрокардіограма	26,88	200,00	+86,6%
УЗД серця	86,18	200,00	+56,9%

Відповідно до табл. 1 відображено ціни станом на січень 2018 р. у Комунальному закладі Львівської обласної ради «Львівська обласна клінічна лікарня» у порівнянні з цінами на ті самі медичні послуги у приватній клініці міста Львова «MeDiс». Згідно даних показників, відображених у таблиці практично кожний з них прогнозовано після проведення реформи зросте від 30% до 90%. Таким чином фінансування на одного громадянина зростатиме, що призведе до навантаження державного бюджету, яке в майбутньому вплине на життя населення.

Відповідно до постанови МОЗ «Про утворення Національної служби здоров'я України» упродовж I півріччя 2018 р. повинна бути створена Національна служба здоров'я України (НСЗУ) – центральний орган виконавчої влади, який буде єдиним національним замовником медичних послуг та лікарських засобів [5].

Відповідно до постанови дана служба буде виконувати такі функції:

- реалізовувати державну політику у сфері державних фінансових гарантій медичного обслуговування населення за програмою медичних гарантій;
- проводити моніторинг, аналіз і прогнозування потреб населення в медичних послугах та лікарських засобах;
- виступати замовником медичних послуг і лікарських засобів за програмою медичних гарантій;
- розробляти проект програми медичних гарантій, вносити пропозиції з тарифів і коректуючих коефіцієнтів;
- укладати, змінювати і припиняти договори на медичне обслуговування населення;
- забезпечувати функціонування електронної системи охорони здоров'я;
- вживати заходів, що гарантують цільове та ефективне використання коштів за програмою медичних гарантій, у тому числі заходи, щодо перевірки дотримання постачальниками медичних послуг, вимог,

встановлених порядком використання коштів цієї програми і договорів про медичне обслуговування населення;

- контролювати якість послуг, наданих пацієнту у медичному закладі, відповідно до підписаного договору. Якщо йдеться про лікарську помилку, то тут контроль залишається за МОЗ.

НСЗУ буде підзвітна Кабінету Міністрів, також вона створюється для реалізації зміни принципу фінансування системи охорони здоров'я.

Відповідно до реформи заробітна плата лікаря залежатиме від кількості пацієнтів, а не від фіксованої ставки. МОЗ зробило розрахунки, відповідно до яких держава перераховуватиме в медичні заклади 370 грн. на рік за одного пацієнта без урахування відповідних вікових коефіцієнтів. Однак, за обслуговування дитини медичний заклад отримуватиме 1480 грн.. Це зумовлено тим, що тариф буде варіюватися відповідно до визначених коефіцієнтів: від 0 до 5 років – 4, від 6 до 17 – 2,2, від 18 до 39 – 1, від 40 до 64 – 1,2, понад 65 років – 2. А вже з 2019 р. цю суму планують збільшити до 450 грн., проте передбачається щорічне коригування даної суми. Тож лікарі та лікарні конкуруватимуть за пацієнтів і будуть зацікавлені підвищувати якість своїх послуг [1].

У майбутньому розглядатиметься також переакваліфікація вузьких спеціалістів на лікарів загальної практики. У такому випадку лікар зможе надавати і послуги первинної медичної допомоги (і мати гідний стабільний дохід) і, за наявності необхідного обладнання, надавати профільні послуги. Прогнозується, що сімейні лікарі з додатковою спеціалізацією будуть користуватися додатковим попитом з боку пацієнтів з відповідними хронічними захворюваннями. Особливо це стосується кардіологів, пульмонологів, гастроентерологів.

Медична реформа спростить отримання ліцензії на власну медичну практику у сімейній медицині або педіатрії – на процедуру в МОЗ потрібно буде витра-

тити не 30, а всього 7 днів. Це перший крок, і найближчим часом ця процедура буде ще більше спрощена.

ВИСНОВКИ

Провівши аналіз медичної реформи можна зробити висновок, що медична сфера України буде базуватися на високих стандартах, а це дасть змогу кожній особі повноцінно реалізовувати своє законне право на належне медичне обслуговування.

Існує багато міфів про те що: медицина стане платною і дуже дорогою, медреформа призведе до закриття лікарень і звільнення медиків, села залишаться без лікарів, до лікаря-спеціаліста можна буде потрапити тільки через сімейного лікаря, на реформу не вистачить грошей, НСЗУ не може надавати послуги і одночасно контролювати їхню якість та багато іншого – усі вони є даремними.

Із вступом в дію реформи у кожному населеному пункті діятиме забезпечена усіма ресурсами лікарня. Однією із головних цілей медичної реформи виявлення і звільнення некваліфікованих працівників.

Медична реформа передбачає, що бюджетні гроші будуть виділяти не лікарям за їх існування, а пацієнтам на лікування. Це означає, що держава буде платити лікарям та лікарям за надані конкретним пацієнтам медичні послуги. Разом з тим, від принципу «гроші ходять за пацієнтом» буде залежати і заробітна плата лікарів – чим більше пацієнтів, тим більше зарплати. За такої системи лікар буде зацікавлений якісно лікувати, оскільки до поганого фахівця ніхто не прийде. Таким чином, медичні заклади та лікарні будуть конкурувати за пацієнта, будуть підвищувати якість своїх послуг.

Проведений аналіз у таблиці дає можливість зрозуміти, що з впровадженням реформи збільшиться подушне фінансування, що в майбутньому вплине на життя населення.

Медична реформа лише почала запроваджуватись в Україні, вона є ще не повністю продуманою і підготовленою для запровадження, але перші етапи вже розпочали свою дію. І саме це викликало бурю емоцій серед громадян. Тому що українці не готові до різких змін, особливо у галузі охорони здоров'я. Медична реформа повинна вивести фінансування медицини із тіні.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua>
2. Західна О.Р. Медична реформа в умовах децентралізації влади в Україні / О.Р. Західна, Ю.І. Мидлик // Науковий журнал “Молодий вчений”. – № 11 (51) листопад, 2017. – “Гельветика”, 2017. – С.1155-1159.
3. 10 міфів про медичну реформу Офіційний сайт МОЗ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://moz.gov.ua/article/news/10-mifiv-pro-medichnu-reformu>
4. Офіційний сайт Українського незалежного центру політичних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.international-alert.org/sites/default/files/Ukraine>
5. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua>
6. Офіційний сайт Діагностичного центру «Медіс» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.medis.com.ua/price_na_posluhy
7. Медична реформа: 10 найважливіших тез // Офіційний сайт «Громадське радіо» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hromadskeradio.org/news/2017/06/06/medychna-reforma-10-nayvazhlyvishyh-tez>
8. Офіційний сайт телеканалу «Zik» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zik.ua/undefined>
10. Медична реформа в Україні набирає обертів// Науково-практичний журнал «Ваше здоров'я» журналу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ozdorovie.com.ua/medichna-reforma-v-ukrayini-nabiraye-obertiv/#acceptLicense>
11. Офіційний сайт компанії «Делойт» в Україні // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www2.deloitte.com/ua/.../social-progress-index-2016.html
12. Шушкова Ю.В. Особливості фінансового забезпечення охорони здоров'я в Україні // Формування нової парадигми управління фінансами та бізнесом в умовах посилення євроінтеграційних процесів в Україні: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (27 жовтня 2016 р.) – Львів, 2016. – С. 73-76.

АКУЛЮШИНА

Марина Олександрівна
akmarin@ukr.net

УДК 658.817.012.7

ГИЖИЦЯ

Марія Вікторівна

ОСОБЛИВОСТІ ПЛАНУВАННЯ ОБСЯГІВ
ВИРОБНИЦТВА ПІДПРИЄМСТВА В
УМОВАХ ЖОРСТКОЇ КОНКУРЕНЦІЇFEATURES OF ENTERPRISES'
PRODUCTION VOLUMES PLANNING IN
CONDITIONS OF STRICT COMPETITIONк.е.н., доцент, Одеський
національний політехнічний
університетстудент, Одеський
національний політехнічний
університет

Стаття присвячена визначенню оптимального складу та розміру обсягів виробництва, в умовах конкурентного середовища на прикладі вітчизняного підприємства. У статті обґрунтована необхідність використання стратегічного планування для забезпечення стабільного стану виробничого підприємства.

Статья посвящена определению оптимального состава и размера объемов производства, в условиях конкурентной среды на примере отечественного предприятия. В статье обоснована необходимость использования стратегического планирования для обеспечения стабильного состояния производственного предприятия.

The article is devoted to determining the optimum composition and size of production volumes, in a competitive environment, using the example of a domestic enterprise. The article substantiates the necessity of using strategic planning to ensure a stable state of a production enterprise.

Ключові слова: виробництво, обсяги виробництва, конкурентне середовище, планування, ефективність виробництва продукції

Ключевые слова: производство, объемы производства, конкурентная среда, планирование, эффективность производства продукции

Keywords: production, production volumes, competitive environment, planning, production efficiency

ВСТУП

Тема даного дослідження є безумовно актуальною для більшості вітчизняних виробничих підприємств, особливо тих що спрямовані на кінцевого споживача, та виробляють продукцію масового споживання. На ринку харчової продукції сьогодні склалась ситуація, яка вимагає від виробника швидкої реакції на зміни ринку, оцінюванні ситуації та практично блискавичного прийняття управлінських рішень. Сучасні керівники підприємств, на жаль, не завжди керуються інформацією, що реально відображає ситуацію на ринку. Орієнтування на оцінку ринку за статистичною звітністю не дає можливості оцінити глибину зайнятості ринкової ніші, рівень конкурентної боротьби, вірно оцінити долю ринку та вводить керівництво в оману в процесі прийняття управлінських рішень.

Ринок сьогодні особливо вимагає від виробників адресної орієнтації продукції та її асортименту на кінцевого споживача. При оцінюванні асортименту продукції, що пропонується споживачу, необхідно врахувати не стільки потенційні можливості безпосереднього виробника (тобто внутрішні фактори виробництва), скільки саме зовнішні чинники (кількість виробників-конкурентів на ринку, платоспроможність населення, рівень покриття попиту пропозицією, кількість товарів-замінників, жорсткість нормативної бази відносно даної категорії продукції та ін..)

Саме невідповідність виробленої продукції вимогам ринку не дає змогу успішно планувати рівень виробництва продукції. В умовах жорсткої конкуренції успішними стають лише ті виробники, що забезпе-

ні широким колом споживача, приділяють увагу в процесі планування асортименту продукції саме тим позиціям, які найбільш затребувані.

Проблеми планування та регулювання обсягів виробництва на підприємствах вивчалися в працях багатьох зарубіжних та вітчизняних авторів: Котлера Ф., Ансоффа І., Швайки Л.А., Бархатова В.І. та ін..

Незважаючи на всю багатогранність підходів, тим не менш, на сьогодні не існує єдиного вірного методу планування обсягів виробництва, який міг би задовольнити вищезначені проблеми. Саме тому ряд сучасних авторів приділяють увагу даним напрямкам досліджень, та розробляють рекомендації для керівництва підприємств.

МЕТА РОБОТИ полягає в розробці методичних рекомендацій по плануванню обсягів виробництва на сучасному вітчизняному підприємстві в умовах жорсткої конкуренції.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet.

При проведенні дослідження використано методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Конкуренція є невід'ємною частиною ринкового середовища. Вона забезпечує не тільки задоволення потреб, але й виконує функцію стимулятора для виробника, та індикатора економічного стану країни в

цілому. Адже чим більш сприятливе конкурентне середовище, тим більше рівень задоволеності, більше товарів, що затребує споживач, більше грошових потоків у реальний сектор економіки [1].

Конкуренція між виробниками – це нормальне, цивілізоване явище ринкової економіки. Виробник намагається привабити споживача в будь-який спосіб, тим самим забезпечуючи собі постійний ринок збуту продукції. Саме споживач є вирішальною ланкою для виробника в умовах жорсткої конкуренції. На жаль, сьогодні на вітчизняному ринку, особливо на ринку харчової промисловості, часто спостерігається жорстка, практично монопольна конкуренція [1]. Це замовлено прогалинами у законодавстві, кризови-

ми явищами в економіці країни, недосконалістю нормативної бази.

На допомогу виробнику в таких умовах може бути прийнята переорієнтація стратегічних планів [2-3]. Так на першому етапі необхідно проаналізувати проблемні елементи які заважають конкурувати продукції підприємства з аналогічною продукцією. Наступним кроком є пошук потенційних резервів для забезпечення укріплення більш сильних сторін продукції. Останнім етапом є розробка нового стратегічного плану та коригування планів виробництва продукції в цілому та по асортименту.

Схематично даний процес представлено на рис.1.

Рис. 1. Схема розробки оновленого стратегічного плану виробничого підприємства в умовах жорсткої конкуренції [авторська розробка]

Таким чином, в сучасних умовах підприємству до початку реалізації необхідно визначити стратегічний план, відкоригувати його з урахуванням ринкових умов, а вже потім оцінивши всі резерви та можливості підприємства переходити до планування обсягів виробництва.

ВИСНОВКИ

Успішність існування виробничого підприємства на ринку залежить від великого переліку чинників

зовнішнього та внутрішнього середовища. Сьогодні ринок вимагає від виробника виробництва продукції під особливі потреби споживача. Виявлення, оцінювання рівня незадоволеного попиту на ринку, пошук нових ринкових ніш – ось головні задачі які постають перед керівництвом підприємства.

Керівник що зацікавлений не просто у «виживанні» підприємства, а й у його ефективному функціонуванні та розвитку, повинен створити, насамперед, ко-

манду кваліфікованих фахівців з оцінювання ринку та маркетингу. Саме своєчасне реагування на зміни настрою та переваг покупців, їх купівельної спроможності дасть змогу виробникові пропонувати саме затребуваний товар.

Водночас необхідною умовою є використання всіх резервів: фінансових, виробничих, організаційно-управлінських, кадрових для забезпечення реалізації прийнятих стратегічних рішень.

Наявність надійних партнерів – теж є основою для виробництва продукції за її якісними ознаками. Адже в залежності від обраного типу сегментування покупців підприємство має змогу підсилювати переваги саме тих параметрів конкурентоздатності продукції (технічні, якісні, цінові та ін.) які очікує його споживач.

Стосовно продукції харчової промисловості дуже актуальними є питання якості та безпеки виробленої продукції. Саме ці ознаки все частіше хвилюють споживача. Водночас залишається великий сегмент покупців, які орієнтуються на найбільш прийнятну для них ціну. Особливо це характерно для споживачів з низьким рівнем доходу.

Саме тому вітчизняному виробнику необхідно планувати обсяги виробництва продукції з урахуванням «адресності» асортиментної групи на кінцевого споживача.

Не залежно від обраної стратегії її основна мета – забезпечення ефективності діяльності виробничого підприємства. Тобто прибутковості та рентабельності.

Жорстка конкуренція повинна стати для виробників та керівників виробництв не перепорою, а важливим спонукаючим чинником їх розвитку у сучасних економічних умовах.

Список використаних джерел

1. Котлер Ф. Основы маркетинга. Краткий курс. Пер с англ – М Издательский дом "Вильямс", 2007 – 656 с
2. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф; под ред. Л.И. Евенко; пер. с англ. – М.: Экономика, 2001. – 436 с.
3. Виханский О.С., Наумов А.И. Менеджмент: Учебник. 3-е изд. - М.: Гардарики, 2002. - 528 с.
4. Бархатов В.И. Прогнозирование и планирование в условиях рынка : учеб. пособие / В.И. Бархатов, А.А. Горпшков, Ю.Ш. Капкаев, М.А. Усачев. – Челябинск: ЮУрГУ, 2001. – 140 с.
5. Розвиток стратегічних підходів до управління підприємством у нестабільних умовах: [колективна монографія] / під ред. В.І. Захарченко – Донецьк: (видавництво «Ноулідж»), 2014. – 188 с.
6. Швайка Л.А. Планування діяльності підприємства: навч. посіб. / Л.А. Швайка. – Л.: «Новий світ-2000», 2006. – 268 с.
7. Механізми та інструменти менеджменту діяльності сучасного підприємства: [колективна монографія] / С.В. Філіппова, С.К. Харічков, М.О. Акулюшина, М.О. Панченко, Т.Б. Городецька, Є.О. Кобальчинська, під ред. С.К. Філіппової та С.К. Харічкова. – Київ: Центр учбової літератури, 2017. – 176 с.

ЛЕВЧЕНКО

Кирило Андрійович

levchenko.kirill77@gmail.com

УДК 330.1

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА МОДЕЛЬ РЕАЛІЗАЦІЇ
МАРКЕТИНГОВОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ
ПРОМИСЛОВИХ ТОВАРІВORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MODEL OF ENTERPRISE'S
MARKETING STRATEGY IMPLEMENTATION ON THE INDUSTRIAL
MARKET

аспірант, керівник напрямку,
ООО "СТОПХАУЗ УКРАЇНА"

У статті представлено організаційно-економічну модель реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України, що являє собою комплекс інструментів та заходів, організаційно-економічних методів і важелів, організаційної структури управління, форм і методів впливу на маркетингову діяльність підприємства, орієнтованих на забезпечення його ефективного функціонування у мінливому зовнішньому середовищі. Даний комплекс забезпечує ефективну взаємодію підсистеми, що управляє (керівництва підприємства) з підсистемою, що управляється (маркетингова діяльність) та спрямовує цю взаємодію на досягнення стратегічних маркетингових цілей підприємства в межах процесу стратегічного маркетингового управління підприємством. Реалізація представленої моделі є важливим чинником ефективності економічної системи підприємства в цілому, стаючи інструментом досягнення стратегічних цілей та підвищення конкурентоспроможності підприємства.

В статті представлена организационно-экономическая модель реализации маркетинговой стратегии предприятия на рынке промышленных товаров Украины, которая представляет собой комплекс инструментов и мероприятий, организационно-экономических методов и рычагов, организационной структуры управления, форм и методов воздействия на маркетинговую деятельность предприятия, ориентированных на обеспечение его эффективного функционирования в меняющейся внешней среде. Данный комплекс обеспечивает эффективное взаимодействие управляющей подсистемы компании (руководством предприятия) с управляемой подсистемой (маркетинговая деятельность) и направляет это взаимодействие на достижение стратегических маркетинговых целей предприятия в рамках процесса стратегического маркетингового управления предприятием. Реализация представленной модели является важным фактором эффективности экономической системы предприятия в целом, становясь инструментом достижения стратегических целей и повышения конкурентоспособности предприятия.

The article presents the organizational and economic model for implementing the marketing strategy of an enterprise on the Ukrainian industrial market, which is a set of tools and activities, organizational and economic methods and levers, organizational management structure, forms and methods of influencing the marketing activities of an enterprise focused on ensuring its effective functioning in a changing external environment. This complex provides effective interaction of the company's management subsystem (enterprise management) with a managed subsystem (marketing activity) and directs this interaction to achieve the strategic marketing objectives of the enterprise as part of the process of strategic marketing management of the enterprise. The implementation of the presented model is an important factor in the effectiveness of the economic system of the enterprise as a whole, becoming an instrument for achieving strategic goals and increasing the competitiveness of the enterprise.

Ключові слова: маркетингова стратегія, організаційно-економічна модель, конкурентоспроможність, конкурентна перевага, ринок, промислова продукція, промислові товари, підприємство

Ключевые слова: конкурентоспособность, маркетинговая стратегия, организационно-экономическая модель, конкурентное преимущество, рынок, промышленная продукция, промышленные товары, предприятие

Keywords: marketing strategy, organizational and economic model, competitiveness, competitive advantage, market, industrial products, industrial goods, enterprise

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Ефективна організація управління маркетинговою діяльністю з орієнтацією на потреби споживача дозволяє певною мірою зменшити негативний вплив зовнішнього середовища на планування розвитку підприємств і виробництво конкурентоспроможної

продукції [5; 12]. Натомість, цілком виключити вплив зовнішнього середовища та створити максимально сприятливі умови для діяльності підприємств в ринкових умовах неможливо. Характер зовнішніх впливів, обумовлений формуванням ринкової кон'юнктури, вимагає прийняття управлінських рішень на осно-

ві комплексної оцінки ринкових змін та ризиків [7; 8], а також кращої організації процесу формування та реалізації маркетингової стратегії підприємства. Саме тому важливим є створення науково-обґрунтованих алгоритмів та моделей реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів, які б дозволили структурувати, систематизувати та формалізувати до певної міри процес стратегічного маркетингового управління підприємством, що діє на ринку промислових товарів України, з огляду на мінливість та динамічність впливу комплексу факторів на даний процес. З огляду на це, актуальною, такою, що обумовлена теоретичною і практичною значущістю представленої проблематики, є тема даної наукової статті, що зумовлює цілі і завдання статті, її зміст, структуру дослідження, застосований під час роботи над статтею науковий інструментарій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Проблеми методологічного забезпечення ефективної реалізації маркетингової стратегії підприємства знаходяться в центрі уваги багатьох сучасних вчених, серед яких вітчизняні та зарубіжні економісти: С.С. Гаркавенко, В.Г. Герасимчук, І.З. Должанський, І.В. Дунаєва, Д.Н. Зайцев, С.М. Ілляшенко, Л.Р. Ісмагілова, П.А. Кадочников, Н. Картер, А.П. Кіреєв, А.Ф. Комілов, Ф. Котлер, Д.Ю. Крамської, Н.В. Ку-денко, Ж. Ламбен, П. Ліндерт, А.А. Мазаракі, Л.І. Ми-хайлова, М. Портер, С.І. Редько, О.П. Терехов, Р.А. Фатхудинов, Х. Ченері, Л.В. Шинкарук та інших.

Попри досить широке висвітлення проблематики стратегічного маркетингового управління у дослідженнях даних авторів, потребує наукової розробки та формулювання нових науково-практичних рішень стосовно проблематики моделювання процесів стратегічного управління та реалізації маркетингових стратегій як елементу даного процесу, з урахування специфіки діяльності конкретної сфери економіки. Не заперечуючи важливості попередніх наукових досягнень, особливу значимість в даний час набуває систематизація, уніфікація та вдосконалення методичних і практичних аспектів, що стосуються розробки, обґрунтування та впровадження маркетингової стратегії підприємств на ринку промислових товарів України.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Методологічна база формування маркетингової стратегії підприємств на ринку промислових товарів все ще потребує суттєвого опрацювання та удосконалення з точки зору її систематизації, структурування, створення нових узагальнюючих моделей та механізмів, методик, в тому числі з урахуванням специфіки діяльності конкретної сфери економіки при формуванні маркетингового інструментарію. Недостатній рівень розробки даних проблемних питань обумовив мету та зміст даного дослідження.

МЕТОЮ даної **СТАТТІ** є формування організаційно-економічної моделі реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів в межах процесу стратегічного маркетингового управління підприємством.

РЕЗУЛЬТАТИ

Система стратегічного маркетингового управління підприємства, що діє на ринку промислових товарів, є складною, багатоплановою системою, яка передбачає управління маркетинговими аспектами функціонування та розвитку підприємства як відносно відокремленою функцією господарювання, а також застосування певних форм і методів управління, які розробляються і використовуються суб'єктом управління для цілеспрямованого впливу на ринкові позиції підприємства [3; 10; 11].

Ефективне впровадження стратегії на практиці є комплексним і відносно складним процесом, що вимагає від менеджменту та працівників підприємства значного залучення до цього процесу. Особливу роль у цьому відіграє вище керівництво підприємства, яке виступає координатором всіх розбіжностей, що з'являються в цьому процесі, демонструє залучення організації у процес реалізації маркетингової стратегії, скеровує організаційну культуру у бажаному напрямі, мотивує людей до виконання ними індивідуальних та групових завдань, а також забезпечує консенсус серед усіх груп працівників навколо бачення, місії і стратегії підприємства.

Ефективне стратегічне маркетингове управління підприємством, що діє на ринку промислових товарів України, дозволить йому отримати конкурентну перевагу в своїй діяльності, стимулювати зміну ринкової поведінки на більш ефективну в середовищі, що динамічно змінюються. На рис. 1. представлено процес стратегічного управління підприємством на основі реалізації маркетингової стратегії.

Відповідно до даної схеми, здійснення стратегічного управління підприємством, що діє на ринку промислових товарів на основі реалізації маркетингової стратегії є довгостроковим процесом, як правило, пов'язаним з створенням і розміщенням організаційних елементів підприємства, які часто в літературі називаються «центрами компетенції» [12], відносно конкретних блоків процесу стратегічного маркетингового управління. Такі «центри компетенції» відповідають за планування, організацію, керівництво, контроль та аналіз в процесі реалізації маркетингової стратегії.

Отже, важливу роль в процесі реалізації стратегії відіграє організаційний аспект [1; 4; 9]: набір рішень, що стосуються ступеня спеціалізації, стандартизації, конфігурації, централізації і формалізації звужує сферу можливих стратегічних змін. З іншого боку, зміна стратегії передбачає необхідність структурних перетворень. Тому процес реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів доцільно розглядати з точки зору організаційно-економічної архітектури організації, тобто цілісної конфігурації організаційних та економічних аспектів, що забезпечують її практичне втілення в конкретних умовах конкретного підприємства [6], під впливом динамічних змін ринку промислових товарів, на якому воно працює.

Рис. 1. Процес стратегічного маркетингового управління підприємством, що діє на ринку промислових товарів, на основі реалізації маркетингової стратегії [розроблено автором]

Організаційно-економічна модель реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України є елементом системи стратегічного маркетингового управління підприємства і знаряддям реалізації стратегічних цілей його розвитку, що за умови адекватної побудови і використання даної моделі сприяє ефективному управлінню через:

- синхронізацію цілей на різних рівнях управління (стратегічному, тактичному, оперативному);
- адаптацію організаційної структури та корпоративної культури організації до виконання завдань стратегії;
- максимально швидке просування інноваційних ідей на підприємстві: від концепції до комерціалізації, з мінімальними витратами ресурсів;
- налагодження комунікації усередині організації та із зовнішніми контрагентами з метою своєчасного забезпечення інформацією, важливою для досягнення стратегічних цілей.

Під організаційно-економічною моделлю реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України, автор розуміє комплекс інструментів та заходів, організаційно-економічних методів і важелів, організаційної структури управління, форм і методів впливу на маркетингову діяльність підприємства, орієнтованих на забезпечення його ефективного функціонування у мінливому зовнішньому середовищі, що забезпечують ефективну взаємодію підсистеми, що управляє (керівництвом підприємства) з підсистемою, що управляється (маркетингова діяльність) та спрямовують цю взаємодію на досягнення стратегічних маркетингових цілей підприємства.

Ефективна організаційно-економічна модель є результатом дії системи внутрішніх і зовнішніх чинників функціонування і розвитку маркетингової діяль-

ності підприємства, в якому відбивається складне поєднання різних економічних стосунків. В той же час, зі свого якісного боку, реалізація такої моделі є важливим чинником ефективності економічної системи підприємства в цілому, стаючи інструментом досягнення цілей його вигодонабувачів.

До ознак, які розкривають зміст організаційно-економічної моделі реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України можна віднести:

- елементну, згідно з якою організаційне забезпечення реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України розглядається як система організації більш ефективних взаємозв'язків між структурними елементами підприємства;
- функціональну, що визначається як сукупність видів діяльності, спрямовану на досягнення певної стратегічної маркетингової мети за допомогою реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України;
- процесну, що характеризує організаційне забезпечення реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України як процес підготовки і ухвалення управлінських рішень.

Результуючим вектором конкурентоспроможності підприємства на ринку промислових товарів є конкурентоспроможність його продукції, забезпечувана внутрішніми чинниками конкурентоспроможності підприємств, аналізуючи які, підприємство зможе об'єктивно оцінити поточний та перспективний стан функціонування та його відповідність або невідповідність очікуваному стану, що характеризує досягнення цілей маркетингової стратегії, та вжити відповідні заходи по коригуванню дій, управляючи конкурентоспроможністю [2].

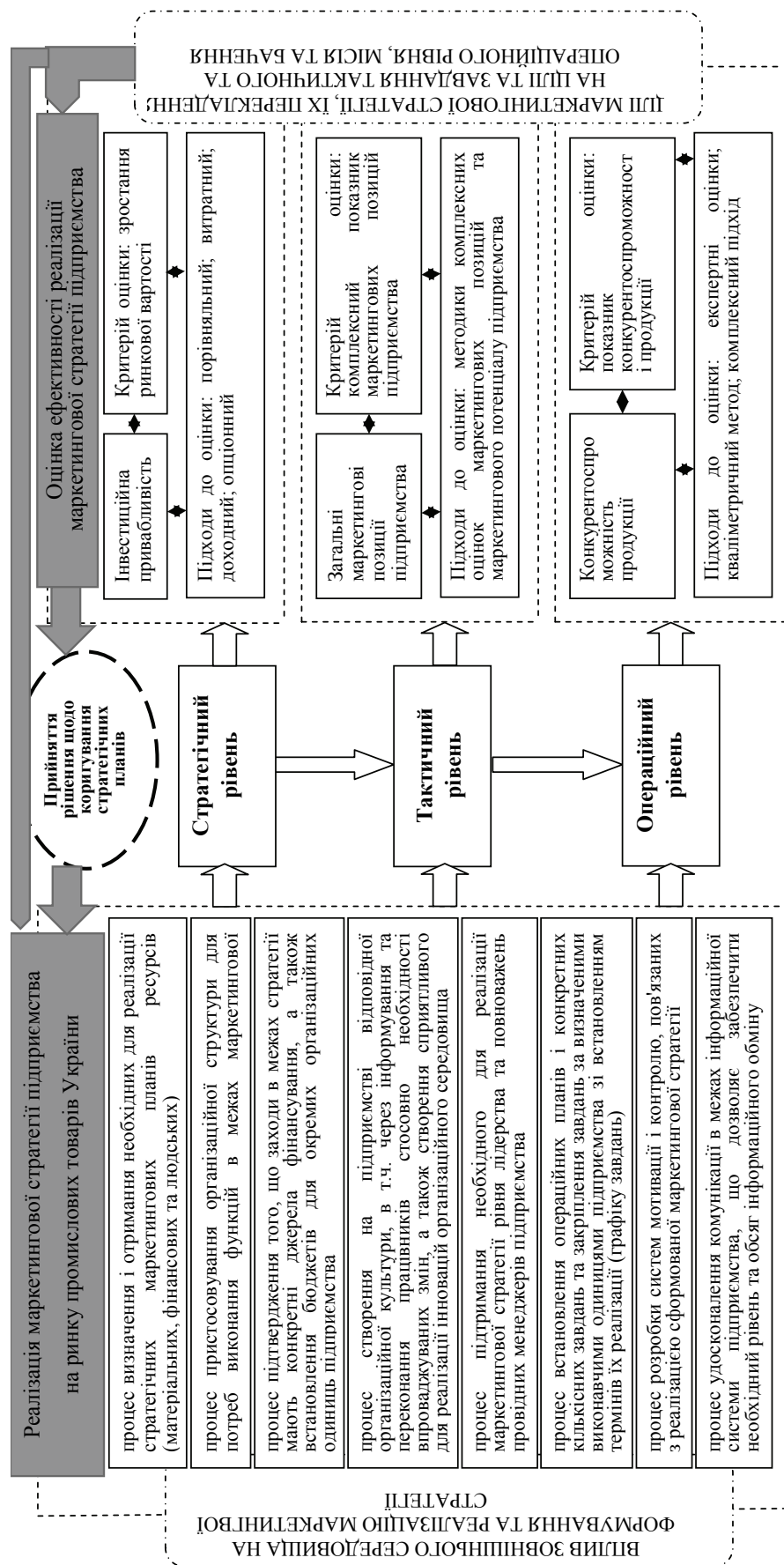

Рис. 2. Організаційно-економічна модель реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України [розроблено автором]

Вимоги щодо підвищення обґрунтованості й точності управлінських рішень обумовлюють необхідність врахування в процедурі стратегічного маркетингового управління можливостей обґрунтування конкретного управлінського рішення у самому процесі його розробки, а не після завершення цього процесу, обліку прогнозованих змін, можливих втрат, обумовлених необхідністю локалізації перешкод і компенсації відхилень при реалізації певного варіанту маркетингової стратегії, а також обліку і прогнозування змін в структурі об'єктів в процесі їх функціонування у мінливих умовах.

Грунтуючись на цьому, можна сформулювати узагальнену модель, яка дозволяє представити послідовність та взаємозв'язки блоків дій з формування певного типу, форми, способу ринкової поведінки підприємства, що діє на ринку промислових товарів України, на основі реалізації цілепокладання, планування, організаційних передумов покращення ринкових позицій, а також ефективного інформаційного забезпечення процесу прийняття рішень у процесі реалізації маркетингової стратегії на конкретному підприємстві.

Організаційно-економічна модель реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України також містить основні критерії, методи оцінки ефективності реалізації заходів у межах маркетингової стратегії відповідно до рівнів забезпечення ефективної реалізації розробленої стратегії, що згруповано автором та представлено на рис. 2.

Моделювання реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку дозволить скоротити час планування та реалізувати проекти розвитку підприємства більш ефективно. Це дозволить знизити стратегічні ризики, що дуже важливо для ефективної діяльності підприємств України саме за сучасних умов господарювання, оскільки існує висока вірогідність допущення помилок, існує суттєвий брак управлінського досвіду у вітчизняних менеджерів, суттєвий негативний вплив поточної ситуації в зовнішньому середовищі, що може привести до зайвих витрат ресурсів, збільшення витрат на подальше усунення помилок. Моделювання в цьому контексті дозволить оцінити позитивні і негативні сторони поточної діяльності підприємства та створити нову поліпшену структуру взаємодії та порядок дій.

Для того, щоб створити ефективну модель реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України, керівництву підприємства необхідно мати цілісне, системне, детальне представлення цієї моделі, яка зможе відобразити усі елементи основної діяльності підприємства та вектори його розвитку. В цьому контексті моделлю економічної поведінки є певна система взаємодії, яка відображає структуру і функції конкретної сфери дій і дозволяє підприємству виконувати свої завдання з найменшими витратами.

Реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України відбуваються в умовах та з урахуванням впливу на цей процес зовнішніх груп: держави, споживачів продукції підприємств; постачальників сировини; дистриб'юторів продукції підприємства; конкурентів. Наслідком втілення

Організаційно-економічна модель реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України та прийняття цілого комплексу організаційно-управлінських рішень в межах цього процесу стає удосконалення та адаптації організаційно-економічного забезпечення стратегічного маркетингового управління підприємством, що діє на ринку промислових товарів, на основі реалізації маркетингової стратегії, в умовах впливу факторів зовнішнього середовища.

Організаційне забезпечення реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України має орієнтуватись на потребу формування конкурентних переваг підприємства в поточній і стратегічній перспективі, саме ці переваги визначають оптимальну економічну поведінку підприємства, яка: по-перше, буде взаємопов'язувати наявні передумови і обмеження розвитку; по-друге, включатиме способи вирішення ключових задач і проблем розвитку промислового підприємства (критерій відповідності стратегії цілям розвитку): забезпечення довгогрівалих темпів економічного зростання; підвищення продуктивності праці; активізація інвестиційних і інноваційних процесів (підвищення рівня інноваційності); підвищення конкурентоспроможності підприємства та продукції, що воно виробляє.

Сучасні організаційно-економічні моделі реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів можуть стати більш гнучкими, використовуючи аутсорсинг, автоматизовані системи управління та реагування на зміни, міжфункціональні колективи та багато інших рішень. Такі моделі у практиці конкретного підприємства можуть бути дуже різними, але кожна з них має сприяти реалізації конкретної маркетингової стратегії, тобто – базуватись на ній.

ВИСНОВКИ

Організаційно-економічна модель реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України, являє собою комплекс інструментів та заходів, організаційно-економічних методів і важелів, організаційної структури управління, форм і методів впливу на маркетингову діяльність підприємства, орієнтованих на забезпечення його ефективного функціонування у мінливому зовнішньому середовищі, що забезпечують ефективну взаємодію підсистеми, що управляє (керівництво підприємства) з підсистемою, що управляється (маркетингова діяльність) та спрямовують цю взаємодію на досягнення стратегічних маркетингових цілей підприємства.

Така модель є результатом впливу та ефективного використання системи внутрішніх і зовнішніх чинників функціонування й розвитку маркетингової діяльності підприємства, в якому відбивається складне поєднання різних економічних стосунків та містить основні критерії, методи оцінки ефективності реалізації заходів в межах маркетингової стратегії відповідно до рівнів забезпечення ефективної реалізації розробленої стратегії. Реалізація такої моделі є важливим чинником ефективності економічної системи підприємства в цілому, стаючи інструментом досягнення стратегічних цілей. Концептуальна схема організаційно-еконо-

мічної моделі реалізації маркетингової стратегії підприємства на ринку промислових товарів України орієнтована на забезпечення прийняття ефективних управлінських рішень і підвищення їх якості (обґрунтованості дій) стосовно ринкової поведінки підприємств в умовах нестабільного середовища.

Ефективна реалізація процесу стратегічного управління підприємством на основі реалізації маркетингової стратегії (за запропонованим в статті порядком), дозволить підприємству отримати конкурентну перевагу в своїй діяльності, стимулювати зміну ринкової поведінки на більш ефективну в середовищі, що динамічно змінюється.

Список використаних джерел

1. Акімова І.М. Промышленный маркетинг / И.М. Акімова; [2-е изд.]. – К.: О-во “Знання”, КОО, 2001. – 294 с.
2. Безрукова Т.Л. Управление конкурентоспособностью предпринимательской организации: моногр. / Т.Л. Безрукова, Е.И. Сапронов, С.С. Морковина. – М.: КноРус, 2008. – 163 с.
3. Бойчук І.В. Маркетинг промислового підприємства / І.В. Бойчук, А.Я. Дмитрів – К.: «Центр учебной литературы», 2014. – 620 с.
4. Галаев М.Д. Организация маркетинговой деятельности: учебное пособие теория и практика / М.Д. Галаев, І.Х. Баширов; Мін-во освіти і науки України, Донецький державний ун-т економіки і торгівлі. – ВРЦ ДонДует, Донецьк, 2000. – 334 с.
5. Дмитрук М.М. Стратегічний маркетинг у системі управління підприємством / М.М. Дмитрук, А.О. Устенко // Розбудова держави: Духовність. Екологія. Економіка: VI Загальноукр. студ. конф.: зб. матеріалів / відп. ред. Л.О. Расицька. – К.: Фонд ім. Т. Шевченка, 2000. – С. 193-195.
6. Іванечко Н.Р. Процес формування маркетингової стратегії / Н.Р. Іванечко // Вісник Дніпропетровського університету. – №10/1 Т.22 – Дніпропетровськ: В-во ДНУ ім. О. Гончара, 2014. – С. 123-131.
7. Капаруліна І.М. Розвиток підприємства: концепція і технологія дослідження : монографія / І.М. Капаруліна. – К.: Ліра-К, 2015. – 432 с.
8. Колодій Г.С. Врахування особливостей маркетингової діяльності при розробці маркетингових програм промислових підприємств // Г.С. Колодій; Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. – 2011, № 1 (4). – С. 173-177.
9. Маркетинг. Менеджмент. Інновації: монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. С.М. Ілляшенка. – Суми: Вид-во ТОВ "Друкарський дім "Папірус", 2010. – 623 с.
10. Телетов О.С. Маркетинг у промисловості / О.С. Телетов; Мін. освіти і науки України; Сум. держ. ун-т. Київ : ПУЛ, 2004. – 248с.
11. Узбстер Ф. Основы промышленного маркетинга / Ф. Узбстер. – М.: Издательский Дом Гребенникова, 2005. – 415 с.
12. Швайка Л.А. Планування діяльності підприємства / Л.А. Швайка. –К. : Ліра-К, 2014. – 268 с.

СТРЕМБИЦЬКА

Леся Леонідівна
strembitska@gmail.com

УДК 331.5:338.246

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ БЕЗПЕКИ РИНКУ
ПРАЦІ ТА УМОВ ЇЇ ФОРМУВАННЯCONCEPTUAL BASES OF UNDERSTANDING OF LABOUR MARKET
SECURITY ESSENCE AND CONDITIONS OF ITS FORMATIONстарший викладач,
Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини

У статті досліджено поняття безпеки ринку праці та охарактеризовано умови її формування з позицій особливостей сучасної динаміки економічного розвитку і зумовленою цими процесами трансформацією системи зайнятості. Встановлено, що основною умовою безпеки ринку праці є формування можливостей для діяльності, що забезпечує адекватне отримання доходів,

або ж ситуація, за якої досягається збалансування попиту і пропозиції на ринку праці. Основною загрозою безпеці ринку праці визначено поширення безробіття із обов'язковим врахуванням його довгострокової форми, а також наслідків, що спричиняються ним. В умовах неминучості змін трудової активності робочої сили протягом життя та зростання нестабільності зайнятості під дією дестабілізуючих чинників забезпечення безпеки ринку праці потребує розширення змісту колективно-договірного регулювання і розробки відповідного соціального страхування.

В статье исследовано понятие безопасности рынка труда и охарактеризованы условия ее формирования с позиций особенностей современной динамики экономического развития и обусловленной этими процессами трансформацией системы занятости. Установлено, что основным условием безопасности рынка труда является формирование возможностей для деятельности, обеспечивающей адекватное получения доходов, а также ситуация при которой достигается сбалансирование спроса и предложения на рынке труда. Основной угрозой безопасности рынка труда определено распространение безработицы с обязательным учетом ее долгосрочной формы, а также последствий, вызванных ею. В условиях неизбежности изменений трудовой активности рабочей силы в течение жизни и роста нестабильности занятости под действием дестабилизирующих факторов обеспечение безопасности рынка труда нуждается в расширении содержания коллективно-договорного регулирования и разработки соответствующего социального страхования.

* * *

In the article the notion of the labor market security is researched and the conditions of its formation from the point of the peculiarities of the modern dynamics of economic development and the employment system's transformation resulted by these processes are described. The purpose of the work is to determine the content and conditions of the labor market security formation according to modern theoretical and methodological approaches.

It has been established that the main condition of labor market security is the opportunities' formation for activities that ensure adequate income generation, or the situation in which the offer and demand balancing in the labor market is achieved. The distribution of unemployment with the mandatory consideration of its long-term form, as well as the consequences by that, is defined as the main threat to the labor market security. In conditions of the changes' inevitability in labor force activity during the lifetime and the growth of employment's instability under influence of destabilizing factors the ensuring of the labor market security requires the expansion of collective and contractual regulation's content and the development of appropriate social insurance.

The generalization of theoretical approaches for definition of the labor market security and the its formation's conditions can consider that as the system, the main elements of which are the institutional environment and an appropriate mechanism for its implementation, that are intended to ensure the risks' avoidance in the field of employment and provide wide opportunities for the work activities' development of in the conditions of obtaining sufficient income both during working life and after retirement, as well as guaranteeing the various types of employee's mobility security in the course of the labor market's instability increasing and the employment relations' transformation.

Ключові слова: безпека ринку праці, зайнятість, безробіття, ринок праці

Ключевые слова: безопасность рынка труда, занятость, безработица, рынок труда

Keywords: labour market security, employment, unemployment, labour market

ВСТУП

Увага до питання безпеки ринку праці особливо загострилася в умовах зростання нестабільності економіки, посилення глобалізації, різких структурних змін в економіці та технології виробництва продукції і послуг. Це відповідно зумовлює значні коливання в рівнях зайнятості та безробіття, збільшує гнучкість та одночасно зменшує захищеність зайнятості, призводить до значного поширення її атипових форм, які міцно закріплюються в системі соціально-трудова відносин і переходять, так би мовити, у категорію «норми». Таким чином ринок праці закономірно стає менш стабільним, нарастають ризики у його функціонуванні, посилюються загрози для розбудови моделі соціально-орієнтованої економіки та можливостей для гідного і благополучного життя населення.

В науковій літературі проблеми ринку праці досліджують такі відомі вчені як О. Грішнова, А. Колот, Е. Лібанова, Л. Лісогор, В. Онікієнко, О. Павловська. Питання безпеки перебувають в полі зору З. Варналія, О. Власюка, В. Гейця, Л. Шевченко, О. Гриценка. Дослідження ринку праці в аспекті безпекового підходу в Україні практично не проводилось, а обмежується працями, що стосуються площини, в якій розглядаються проблеми соціальної безпеки. На противагу цьому, на світовому рівні в останній період особливо збільшилась кількість праць щодо дослідження безпеки ринку праці, що зумовлено наростанням чинників дестабілізації в трудовій сфері при одночасній орієнтації розвинених країн досягти благополуччя в суспільно-економічному розвитку.

МЕТА РОБОТИ полягає у визначенні змісту та умов формування безпеки ринку праці відповідно до сучасних теоретико-методичних підходів.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, ресурси Internet, дослідження міжнародних організацій.

При проведенні дослідження використано методи логічного аналізу, порівняння та узагальнення, які дозволили поглибити наукове розуміння безпеки ринку праці.

РЕЗУЛЬТАТИ

За визначенням Міжнародної організації праці (МОП) [1], безпека ринку праці виникає за умов, коли є достатні можливості для діяльності, яка передбачає адекватне отримання доходів або де «пропозиція» наближається до «попиту». Відмічається також, що для досягнення безпеки необхідною умовою є сподівання того, що можливості покращаться, або якщо вже досягнуто високих результатів, то вони залишаться такими ж. З метою моніторингу моделей забезпечення безпеки ринку праці та здійснення міждержавних порівнянь у вказаній сфері МОП розробила Індекс безпеки ринку праці (Labour market security index – LMSI), що в цілому охоплює три типи індикаторів:

1. «Вхідні індикатори» (Input indicators) – це національні та міжнародні інструменти та нормативно-правові акти, що необхідні для захисту працівників;

вони передбачають врахування наявного інституційного середовища в країні щодо забезпечення безпеки ринку праці. Прикладом є наявність законів та Конвенцій МОП про несправедливе звільнення, про недопущення гендерної дискримінації в сфері праці, розробка системи соціального забезпечення по безробіттю.

2. «Індикатори процесу» (Process indicators) – це механізми чи ресурси, які здатні реалізувати розроблені принципи і правила, що представлені як «Вхідні індикатори». Прикладом може бути рівень державних витрат на програми зайнятості, дієвість системи соціального партнерства, а також система показників економічної діяльності, які надають можливість оцінити, наскільки ринок є потенційно сприятливим для додаткового працевлаштування.

3. «Індикатори результатів» (Outcome indicators) – це показники, які відображають результати національної економічної політики та стан ринку праці, тобто це показники, що визначають, наскільки ефективними є «Вхідні індикатори» та «Індикатори результатів». Згідно підходу МОП, в якості основного індикатора рівня безпеки на ринку праці прийнято показник рівня безробіття, але вказується, що окремо взято цей показник не може враховувати особливості країн з перехідною економікою та аграрних країн, в яких досить поширеною є неформальна діяльність. Тому рівень безробіття доповнюють сукупністю додаткових показників з обов'язковим врахуванням гендерної рівності, які в цілому характеризують модель можливостей щодо реалізації працездатності на ринку праці.

Отже, Міжнародна організація праці здійснює дослідження складових безпеки ринку праці з позицій системного підходу, при якому чітко структуровані складові системи: вхід-процесор-вихід, тому високій рівень безпеки ринку праці як результуючий показник (який отримується на виході з системи) може бути досягнутий лише за умов належного формування інституційного середовища (яке має місце на вході в систему) та ефективного механізму і відповідним чином організованих засобів його реалізації (що відноситься до процесора системи). Це вказує на необхідність комплексного дослідження складових формування та забезпечення безпеки ринку праці.

У відповідності з дослідженням Організації економічного співробітництва та розвитку (англ. OECD) «Measuring Labour Market Security and Assessing its Implications for Individual Well-Being, 2016» («Вимірювання безпеки ринку праці та її наслідків для індивідуального благополуччя») [2, с. 7-9], визначено, що безпека ринку праці (labour market security) охоплює ті аспекти економічної безпеки, які відносяться до ризику втрати роботи та його наслідків для працівників і їх сімей. Одночасно розглядається поняття небезпеки ринку праці з точки зору ризику стати безробітним з усіма очікуваними витратами, що витікають з цього та в цілому залежать від тривалості безробіття і рівня державного страхування по безробіттю. Варто наголосити на тому, що фокусування уваги Організації економічного співробітництва та розвитку на досліджен-

ні безпеки ринку праці зумовлене тим, безпеку ринку праці визначено одним з чинників, що мають вирішальне значення для досягнення благополуччя працівників і дозволяють здійснити комплексну оцінку якості праці. У роботі зазначається, що в загальному ступінь безпеки ринку праці є результатом взаємодії між системою захисту зайнятості, системою компенсації з безробіття та активною політикою на ринку праці.

Лібералізація торгівлі, значне поширення офшорінгу та технологічний прогрес призводять до зростання ризиків для працівників на ринку праці, що зумовлює необхідність пошуку нових моделей безпеки, яка базується за межами відносин стабільної зайнятості. Центральним питанням дискусії реформування ринку праці постають питання щодо законодавчого захисту зайнятості в аспекті поширення короткострокових контрактів та зменшення охоплення робочої сили колективно-договірним регулюванням. Це вимагає перегляду засобів захисту працівників в залежності від коливань сукупного попиту за умов збереження гнучкості найму робочої сили. В дослідженні вказується, що можливо мати гнучкі ринки праці та забезпечити безпеку для працівників, якщо дотримуватися певних умов щодо здійснення інвестицій в політику ринку праці та соціальні права, дотримуватися балансу в гнучкості між роботодавцями та працівниками, проводити постійний соціальний діалог [3].

Безпека ринку праці тісно пов'язана з категорією безпеки зайнятості. За визначенням колективу науковців [4], безпека зайнятості означає такий стан національної економіки та інститутів, за якого забезпечується збалансованість робочої сили та робочих місць у всіх галузях і регіонах країни, є можливість своєчасно реагувати на виклики з боку світових ринків праці. Відмічається, що основними загрозами у сфері зайнятості на даний час є безробіття, коли частина економічно активного населення не може знайти роботу, яку вона здатна виконувати через перевищення пропозиції праці над попитом на неї.

На нашу думку, означене вище вимагає дослідження окремих видів безробіття з точки зору їх здатності нести загрози для ринку праці та впливати таким чином на рівень його безпеки.

Повертаючись до встановлення взаємозв'язку між безпекою зайнятості та безпекою ринку праці, варто відмітити, що у праці [5] ці поняття розглядаються з точки зору їх розвитку та у взаємозв'язку з динамікою процесів у соціально-трудовій сфері, а також здатності відповідати соціально-економічним потребам сьогодення. Вказується, що початковою та загальноприйнятою була поширеною думка, що безпека для працівників походить з набуття стабільної роботи, коли працівник, маючи певний досвід роботи за короткостроковими контрактами, отримує довгостроковий контракт та стабілізується на так званому "внутрішньому ринку праці". Однак, як аналітики, так і політики, відмічають, що безпека, котра забезпечується фірмами завдяки стабільним робочим місцям, вже є недостатньою, та пропонується захист роботи доповнити захистом зайнятості, що дозволить здійснювати «захищені» переходи від одного роботодавця

до іншого (реалізація чого потребує залучення ресурсів за межами фірм). По цій причині автор праці (Bernard Gazier, 2013) приходить висновку, що краще оперувати терміном «безпека ринку праці», оскільки безпека роботи та безпека зайнятості (що забезпечується однією фірмою) не може захищати працівників на більш гнучких ринках праці. Безпека ж ринку праці надає додаткові рівні безпеки, забезпечуючи захищену мобільність, тобто захищені переходи на ринку праці завдяки відповідній політиці та соціальним правам. Також наголошується, що збереження стабільної роботи залишається центральною метою, проте насправді протягом всього життя люди здійснюють багато переходів (наприклад, від школи і навчання до роботи та назад у випадку перепідготовки; від одного роботодавця до іншого тощо). Виходячи з цього, безпека ринку праці полягає в уникненні так званих «поганих» переходів, які ведуть до тривалого безробіття та / або до бідності.

Глобалізація та технічні зміни трансформують відносини зайнятості, спричиняють більшу нестабільність та меншу безпеку на ринку праці. Хоча глобалізація в цілому не руйнує довгострокові трудові відносини, але вона збільшує гнучкість і підвищує страх втрати роботи, що змушує працівників прийняти менш сприятливі умови праці. Поряд з тим, що гнучкі ринки праці призводять до певних вигод з точки зору рівня зайнятості та якості праці, практичне досягнення принципів гідної праці потребує суттєвої стабільності у системі зайнятості та надійного інституційного середовища з політикою ринку праці, яка б забезпечувала систему безпечних переходів (між робочими місцями, між роботою та безробіттям, між роботою та навчанням тощо). Це вимагає розширення змісту колективно-договірного процесу, оскільки вимоги роботодавців щодо збільшення регулювання гнучкості все більше будуть супроводжуватися вимогами представників працівників посилити безпеку у процесі цих змін, таким чином скорочення захисту зайнятості має бути компенсоване на основі забезпечення безпеки праці. Зміна можливих компромісів між стабільністю, гнучкістю і безпекою на ринку праці у відповідь на виклики процесу глобалізації потребує розширення переговорного процесу із залученням до цього держави, виходячи з того, що страхування ризиків на ринку праці та досягнення високого рівня добробуту належить до її рівня регулювання [6].

Таким чином, досягнення безпеки ринку праці не може обмежуватися фірмовим рівнем, а потребує відповідного інституційного забезпечення на рівні держави, що підкреслює більш широкую ємність поняття «безпека ринку праці» у порівнянні з поняттям «безпека зайнятості».

У подальшому дослідженні необхідно підкреслити, що безпека ринку праці прямим чином впливає на можливість заробітків, а отже, й на благополуччя населення. Розвинені країни світу питання благополуччя визначають центральним в цілях соціально-економічної політики. Варто відмітити, що серед багатьох аспектів такого широкого поняття як благополуччя, у праці [7] це поняття розглядається стосовно ринку праці. При цьому подається методика розрахунку Індексу благополуччя ринку праці, одним з компонен-

тів якого є показник безпеки ринку праці, який передбачає врахування три види ризику, з якими стикається робоча сила:

- ризик, пов'язаний з безробіттям – вважається основним, оскільки має значні фінансові наслідки для робочої сили. При цьому враховуються чотири субіндекси: середньоарифметичне значення рівня безробіття в цілому та рівня довготривалого безробіття; рівень охоплення поточних безробітних системою страхування по безробіттю; коефіцієнт заміщення виплат по безробіттю; ступінь законодавчого захисту зайнятості;

- ризик, пов'язаний з зайнятістю – включає врахування смертності від нещасних випадків на виробництві та втрату часу роботи в результаті травм та хвороб на робочому місці;

- ризик настання бідності при виході на пенсію – враховується виходячи з того, що працівники протягом усього свого трудового життя набувають прав на пенсійне забезпечення, і пенсія розглядається як «відстрочена заробітна плата», а будь-яке відстрочення створює ризик для майбутнього; тобто ступінь захищеності доходів працівників при виході на пенсію також є елементом безпеки ринку праці.

Отже, як бачимо, оцінювання безпеки ринку праці на основі вище представленої методики передбачає врахування настання як реальних, так і потенційних ризиків, що підтверджує необхідність комплексного та багатоаспектного підходу до дослідження категорії «безпека ринку праці».

ВИСНОВКИ

Узагальнення теоретичних підходів до визначення безпеки ринку праці та умов її формування дозволяють розглядати її як систему, основними елементами якої є інституційне середовище та відповідний механізм його реалізації, які покликані забезпечити уникнення ризиків у сфері зайнятості та надати широкі

можливості для розвитку трудової діяльності за умов отримання достатніх доходів як під час трудового життя, так і після виходу на пенсію, а також гарантуватиме захищеність різних видів мобільності працівників при посиленні нестабільності ринку праці та трансформації відносин зайнятості.

Список використаних джерел

1. Labour Market Security Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ilo.org/sesame/SESHelp.NoteLMSI>
2. Measuring Labour Market Security and Assessing its Implications for Individual Well-Being [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/5jm58qvzd6s4-en.pdf?expires=1525097125&id=id&accname=guest&checksum=B5CF361E00F385644A5C9F4A7716847B>
3. Security in labour markets: Combining flexibility with security for decent work [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ilo.ch/wcmsp5/groups/public/---ed_emp/---emp_elm/---analysis/documents/publication/wcms_113923.pdf
4. Економічна безпека держави: сутність та напрями формування: монографія / Л.С. Шевченко, О.А. Гриценко, С.М. Макуха [та ін.] / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. – Х.: Право, 2009. – 321 с.
5. Labour market institutions [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-00976731/document>
6. Protected mobility for employment and decent work: Labour market security in a globalised world [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pdfs.semanticscholar.org/2a2d/616dadaaccfd30c19cd59a41ae49e6f9f4e1.pdf>
7. An Index of Labour Market Well-being for OECD Countries [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.csls.ca/reports/labmkt.pdf>

КАНСЬКА

Анастасія Андріївна
dobraaaya@gmail.com

УДК 338.121

ЕТАПИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ ПІДПРИЄМСТВА

REALIZATION STEPS OF THE ENTERPRISE'S INVESTMENT PROJECT

студент, Київський
національний університет
технологій та дизайну

У статті узагальнені та систематизовані наукові підходи до економічної сутності категорії інвестицій, досліджені сучасні умови реалізації інвестиційної діяльності в Україні, проаналізовані ринкові підходи та методи оцінки ефективності інвестицій.

В статті проведено аналіз, систематизацію і обобщення теоретико-методологічних підходів до визначення економічної сутності категорії інвестицій, уточнена класифікація інвестицій.

The article deals with the fundamentals of investment directions in an industrial enterprise. The theory and practice of using investment resources are generalized to improve industrial and economic activities in industrial enterprises. The rating features of investments are determined and classified, adjusted and classified, sources of financing of investment activity of the enterprises. Typical and foreign methods, packages of programs for evaluating the effectiveness of investment projects are considered.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційні ресурси, класифікація інвестицій, виробничо-господарська діяльність підприємств

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционные ресурсы, классификация инвестиций, производственно-хозяйственная деятельность предприятий

Keywords: investment, investment resources, classification of investments, activity

АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Останнім часом в Україні багато уваги приділяється інвестиційним процесам, без яких неможливо досягти помітних успіхів у розвитку економіки країни. В умовах трансформації соціально-економічних відносин, що переживає Україна сьогодні, інвестиційні можливості дещо зменшилися, що пов'язано, насамперед, зі зменшенням можливостей бюджету. Підприємства, зокрема машинобудівної галузі, сподіваються на іноземні інвестиції, але цей процес поки що гальмується складною податковою системою, нестабільністю політичних процесів. Тому розподіл коштів усередині підприємства, тобто фінансування підприємницької діяльності за рахунок власних коштів, стає все актуальнішим для підприємств України. Існуючий механізм інвестиційної діяльності поки ще неповний і не має достатньої методологічної основи. На сучасному рівні не зовсім відпрацьовані такі напрями, як механізм формування ресурсів і джерел інвестування на підприємстві, механізм визначення пріоритетності вкладення коштів та ін.

Аналіз останніх публікацій і досліджень

Теоретичні концепції різноманітних напрямків інвестиційної діяльності й практичних рекомендацій знайшли своє відбиття в роботах вітчизняних і зарубіжних вчених. Розробкою загальнотеоретичних аспектів інвестиційної діяльності займалися такі зарубіжні вчені-економісти, як Г. Бірман, В. Беренс, Х. Вісемо, Ш. Дукер, Л. Крушвіц, К. Рейлі, С. Шмідт та інші.

Значний внесок у дослідження методології та практики інвестиційних рішень зробили такі відомі вітчизняні та російські науковці, як С.І. Абрамов, І.А. Бланк, А.Ф. Гойко, В.М. Гриньова, Д.А. Ендовицький, А.Г. Загородній, О.Б. Ідрісов, М.І. Ларка, П.А. Орлов, П.Г. Перерва, А.А. Пересада, В.В. Ковальов, І.П. Колот, Ю.Я. Кроль, Я.Д. Крупка, В.Г. Федоренко, В.М. Хобта, Д.М. Черваньов, З.Є. Шершньова, А.І. Яковлев, О.М. Ястремська та ін.

МЕТОЮ СТАТТІ полягає у систематизації й узагальненні накопичених знань щодо сутності здійснення інвестиційного проекту підприємства.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Інвестиційна діяльність – це процес організації інвестування в реально існуючих у країні умовах господарювання. Термін “інвестування” має більш теоретичне значення, визначаючи модель поведінки інвестора щодо нагромадження свого капіталу. Інвестиційна діяльність представляє інвестиційний процес в реальних умовах, з акцентом на організаційні засади його реалізації та управління цим процесом. Як правило, інвестиційна діяльність розглядається стосовно конкретного інвестиційного проекту та підприємства, що здійснює інвестиційний процес. Інвестиційна діяльність підприємства підлегла довгостроковим цілям його розвитку і тому повинна здійснюватися відповідно до розробленої інвестиційної політики. Інвестиційна діяльність за ознакою типу інвестора розподіляється на:

- інвестування недержавними юридичними особами;
- інвестування фізичними особами;
- державне інвестування, яке здійснюється органами влади всіх рівнів за рахунок коштів бюджетів, позабюджетних фондів або позик, займів;
- інвестування державними підприємствами та установами за рахунок власних і позичених коштів;
- іноземне інвестування, яке здійснюється іноземними фізичними та юридичними особами.

Суб'єктами інвестиційної діяльності є всі юридичні, фізичні особи, державні та недержавні установи, органи влади України та інших країн, які беруть участь у реалізації інвестиційного проекту. Головним суб'єктом інвестиційної діяльності є інвестор, який вкладає власні, позичені або залучені кошти в об'єкти інвестування, приймає рішення щодо форм і способів їх використання, несе повну майнову та фінансову відповідальність за результати використання інвестованих коштів. Учасниками інвестиційної діяльності є фізичні та юридичні особи України та інших держав, які забезпечують реалізацію інвестицій на основі відповідних договірних умов з інвестором і між собою. Вони можуть бути постачальниками обладнання, сировини й матеріалів, споживачами продукції проекту, позичальниками, посередниками тощо. Об'єктом інвестиційної діяльності можуть бути фінансові, матеріальні та нематеріальні активи, у які трансформується інвестований капітал і які забезпечують зростання його вартості. Окрема форма інвестування – інноваційна діяльність, яка передбачає проведення і впровадження науково-технічних розробок в ході реалізації інвестиційного проекту або використання в проекті досягнутих результатів наукових і проектно-конструкторських досліджень, тобто:

- наукові дослідження;
- проектно-конструкторські розробки;
- випуск принципово нових видів техніки і технологій;
- випуск принципово нових видів продукції;
- використання нових технологій.

Інвестиційний ринок має свою інфраструктуру, яка забезпечує послуги учасникам ринку, продавцям і покупцям інвестиційних інструментів. Інвестиційний комплекс – це сукупність підприємств, організацій, установ, які своєю діяльністю забезпечують інтереси учасників інвестиційної діяльності. До інвестиційного комплексу входять:

- регулювальні органи державного управління;
- проектні установи (інститути, дослідницькі центри, проектні бюро);
- банківська система;
- фінансові посередники (інвестиційні банки, компанії, фонди);
- галузі інвестиційного напрямку: будівельна, машинобудування;
- біржі та спеціальні торговельні системи, організації, що забезпечують інфраструктуру фондового ринку.

У інвестиційній діяльності можна виокремити три достатньо різні за характером періоди:

- підготовка до інвестування (розробка стратегії, оцінка ринків, вибір проектів, проектні роботи, орга-

нізація фінансування, стадії погодження, планування та матеріально-технічне забезпечення початку робіт).

- реалізація інвестиційного проекту (трансформація капіталу в активи проекту, оформлення прав власності інвестора, підготовка об'єкта до експлуатації, набір і підготовка персоналу, організація управління проектом).

- експлуатація активів проекту, отримання поточного прибутку, забезпечення окупності інвестицій, подальша робота об'єкта.

При фінансовому інвестуванні про період окупності можна говорити тоді, коли інвестор отримує регулярні поточні доходи від цінних паперів. Якщо інвестор отримує дохід перепродажем цінних паперів, окупність відбувається одночасно з отриманням чистого приросту капіталу на різниці цін придбання і продажу цінних паперів. Процес управління інвестиційною діяльністю визначається терміном інвестиційного менеджменту. У макроекономічному аспекті інвестиційна діяльність є процесом закладання майбутнього економіки країни. Чим більші обсяги інвестицій у поточному році, тим більший може бути обсяг валового внутрішнього продукту країни в майбутньому періоді. Основною метою інвестиційної діяльності є забезпечення реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу, спрямованих на розширення економічного потенціалу підприємства. Із врахуванням цієї мети формується зміст інвестиційної політики підприємства. Інвестиційна політика являє собою частину загальної фінансової стратегії підприємства, що полягає у виборі і реалізації найбільш ефективних форм реальних і фінансових інвестицій з метою забезпечення високих темпів його розвитку і розширення економічного потенціалу господарської діяльності.

Розробка інвестиційної політики підприємства охоплює наступні основні етапи:

1. Формування окремих напрямків інвестиційної діяльності підприємства.
2. Дослідження й урахування умов зовнішнього інвестиційного середовища.
3. Пошук об'єктів інвестування й оцінка їх відповідності напрямкам інвестиційної діяльності.
4. Забезпечення високої ефективності інвестицій.
5. Забезпечення мінімізації рівня ризиків, зв'язаних з інвестиційною діяльністю.
6. Забезпечення ліквідності інвестицій.
7. Визначення необхідного обсягу інвестиційних ресурсів та оптимізація їх структури.
8. Формування й оцінка інвестиційного портфеля підприємства.
9. Забезпечення шляхів прискорення реалізації інвестиційних програм.

У процесі реалізації інвестиційної політики підприємства прогнозується загальна потреба в інвестиційних ресурсах, необхідних для здійснення інвестиційної діяльності в передбачених обсягах (по окремих етапах її здійснення); визначається можливість формування цих ресурсів за рахунок власних фінансових джерел; виходячи із ситуації на ринку капіталу (чи на ринку грошей) визначається доцільність залучення для інвестиційної діяльності позикових фінансових засобів. На прикінцевому етапі забезпечується раціональне співвідношення власних і позикових джерел

фінансування по окремих проектах і в цілому по інвестиційній програмі з метою запобігання зниження фінансової стійкості і платоспроможності підприємства в майбутньому періоді.

Список використаних джерел

1. Багров В.П. Економічний аналіз: Навчальний посібник / В.П. Багров, І.В. Багрова; Дніпропетровська державна фінансова академія. – К.: Центр навчальної літератури, 2016. – 156 с.
2. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства: Навчальний посібник / Т.Д. Костенко, В.С. Рижиков та ін.; М-во освіти і науки України, ДДМА. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 398 с.
3. Кіндрацька Г. Економічний аналіз: теорія і практика: Підручник / Г. Кіндрацька, М. Білик, А. Загородній; ред. А.Г. Загородній. – Львів: Магнолія плюс, 2016. – 426 с.
4. Кислиця О. Економічний аналіз: Курс лекцій / О. Кислиця, І. Мягких; Європейський університет. – К.: Вид-во Європейського ун-ту, 2015. – 170 с.
5. Ковальчук М. Економічний аналіз діяльності підприємств АПК: Підручник/ М. Ковальчук; М-во освіти і науки України, КНЕУ. – К.: КНЕУ, 2015. – 390 с.
6. Кожанова Є. Економічний аналіз: Навчальний посібник / Є. Кожанова, І. Отенко; М-во освіти і науки України, Харківський нац. екон. ун-т. – 2-е вид., допрац. і доп.. – Харків: ВД "ІНЖЕК", 2016 – 340 с.
7. Нестеренко Ж.К. Економічний аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства: Навчальний посібник / Ж.К. Нестеренко, А.В. Череп; М-во освіти і науки України, ЗНТУ. – К.: Центр навчальної літератури, 2016 - 122 с.
8. Савицька Г. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навчальний посібник / Г. Савицька. – К.: Знання, 2014. – 653 с.
9. Череп А. Економічний аналіз: Навчальний посібник / А. Череп; М-во освіти і науки України, ЗНТУ. – К.: Кондор, 2015. – 159 с.

ГОНЧАРОВА

Тетяна Андріївна

Rosana150696@gmail.com

УДК 341.174

НЕОНАЦИЗМ ЯК ДЕСТАБІЛІЗУЮЧИЙ ФАКТОР, ЩО ПОСИЛЮЄ
ВПЛИВ НА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ ТА НЕОФАШИСТСЬКІ
НАСТРОЇ В УКРАЇНІNEO-NAZISM AS A DESTABILIZING FACTOR THAT EXERTS
INFLUENCE ON THE EUROPEAN UNION AND NEO-FASCIST
SENTIMENT IN UKRAINE

студент, Національний
юридичний університет імені
Ярослава Мудрого

У статті досліджено особливості неонацизму як дестабілізуючого фактору, що впливає на Європейський Союз, проаналізовано активність молодіжних неформальних об'єднань, діяльність яких спрямована на насильницькі дії на ґрунті расової та національної ворожнечі. За результатами дослідження зроблені висновки щодо негативних наслідків ультраправого руху в контексті питання міграційної кризи в ЄС і шляхів вирішення цієї проблеми.

В статье исследованы особенности неонацизма как дестабилизирующего фактора, влияющего на Европейский Союз, проанализированы активность молодежных неформальных объединений, деятельность которых направлена на насильственные действия на почве расовой и национальной вражды. По результатам исследования сделаны выводы относительно негативных последствий ультра правого движения в контексте вопроса миграционного кризиса в ЕС и путей решения этой проблемы.

The article investigates the features of neo-Nazism as a destabilizing factor affecting the European Union, analyzes the activity of youth informal associations whose activities are aimed at violent actions on the grounds of racial and national enmity. According to the results of the study, conclusions were drawn about the negative consequences of the ultra right movement in the context of the issue of the migration crisis in the EU and ways to solve this problem.

Ключові слова: європейський неонацизм, неофашистські настрої, ультра праві рухи, міграційна криза, Європейський Союз

Ключевые слова: европейский неонацизм, неофашистское настроения, ультра правые движения, миграционный кризис, Европейский Союз

Keywords: European neo-nazism, neo-fascist mood, ultra right movements, migration crisis, European Union

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасне міжнародне співтовариство перебуває у стані постійної активної глобалізації. Економічна і міграційна криза, що охопила Європейський Союз (далі – ЄС), спровокувала зростання активності ультраправих рухів у всіх державах-членах. Сьогодні дуже важливо, щоб небезпеку зростання екстремістських настроїв було усвідомлено, тому що подібні тенденції, які спостерігаються в країнах Євросоюзу, чинять негативний вплив не тільки на країни ЄС, а й на ослаблену Україну. Тому боротьба з неофашистськими настроями на рівні конкретних держав є актуальною як в теоретичній частині так і для формування дієвих практичних заходів протидії.

Аналіз останніх досліджень

Окремі аспекти питання праворадикальних рухів, які активізувалися у країнах Європи були досліджені такими науковцями як Гріффін Р., Етвел Р., Вошин-

ський О., Кермач Р.

МЕТОЮ СТАТТІ є наукове обґрунтування положення про те, що нацистські тенденції набувають широкого розповсюдження у країнах Європи, та, зокрема, дестабілізують політичну і соціальну ситуацію в Україні та аналіз негативних наслідків ультраправого руху в контексті питання міграційної кризи в Європейському Союзі і шляхів вирішення цієї проблеми.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

За останній час в країнах ЄС відбувся ряд етнічних змін. В багатьох країнах об'єднаної Європи «праві» змогли не тільки різко збільшити своє представництво в національних парламентах, але й подекуди отримати місця в уряді. Якщо звернутися до історії (Третій Рейх), то саме так розпочинали свою діяльність нацистські рухи минулого століття. Через політичні партії з сильним авторитарним лідером, наді-

леним харизмою, із безперечним авторитетом серед членів партії, організованої на військовій основі, вони апелювали безпосередньо до широких суспільних мас (представників різних суспільних груп, руйнуючи таким чином стереотип традиційних класових партій) для їх політичної мобілізації з метою здобуття влади і перенесення жорстких методів партійного керівництва в сферу державного управління для подолання гострої соціально-економічної кризи. На противагу як капіталізму, так і комунізму, нацизм спрямований на подолання соціальних відмінностей між усіма частинами однорідного суспільства, та дотримання традиціоналізму як антитези намагання штучними інструментами створювати видимість національної єдності у різнонаціональних країнах. Учені порівнюють нацизм з формою ультраправої політики [1].

Загострення кризи в Європі може бути свідченням загальноєвропейського руху «правих». Так, влада Угорщини та Польщі вже є прийнятою і усталеною, і незважаючи на критику, політична система саме цих держав сьогодні є найбільш стабільною на європейському континенті. Нова коаліція в Австрії, в яку входили «праві» та консерватори народної партії, вибори в Чехії, де з розгромним рахунком перемогли євроскептики, навіть у Німеччині європейська демократія сьогодні сильно схиляється в бік націоналізму. «Право» партія «Альтернатива для Німеччини» зайняла третє місце на минулих парламентських виборах і взяла майже сотню мандатів у парламенті. При нацизмі та фашизмі всі ключові рішення приймає правляча еліта або одна людина, що є порушенням головного принципу демократії. Тут, головним є недопущення зосередження влади в одних руках, що зробило б народні маси заручниками режиму нацизму, ультраправі настанови якого включають тези, відповідно до яких одна група людей має право домінувати над іншими [2], [3].

Неспроможність Німеччини сформувати нову коаліційну владу і цілком ймовірно повторні вибори в парламент при різкому падінні популярності правлячої партії можуть призвести до негативних праворадикальних змін. Недовіра до правлячих сил і напруженість у суспільстві зростає, а лідери не можуть дати суспільству чітких і зрозумілих орієнтирів виходу із системної суспільної кризи. Саме ця проблема сьогодні стоїть перед усім континентом, який поступово приходить у занепад, що дає «правим» шанс, який вони вже почали використовувати.

Популярність неонацистських поглядів має конкретні причини: надання владою європейських країн абсолютної свободи мігрантам. З кожним роком антимігрантські марші все більше приваблюють молодь. У країнах східної Європи, таких як Латвія, Литва та Естонія, політична еліта вільно підтримує неофашистів. Експерти цілком виправдано відзначають, що стрімко зростаюче число біженців створює сприятливий ґрунт для істотного зростання підтримки політичних сил праворадикальних і націоналістичного спрямування в цих державах. Не зважаючи на наявність сегменту громадян, що виражають свою солідарність вимушеним мігрантам, загальна тенденція говорить швидше про те, що наплив біженців створює відчутні передумови для зростання соціальної напруги та зага-

льних невдоволень у суспільстві. [5] Таким чином, існує висока ймовірність зміцнення вже найближчим часом позицій таких партій, як «Йоббік» в Угорщині, «Національний фронт» Марін Ле Пен у Франції, «Націонал-демократичної партії» у Німеччині і низки інших партій, зокрема, в Австрії та Греції, об'єднуючим елементом яких виступає консерватизм, підтримка ідей посилення контролю над імміграцією і захист «національних цінностей та інтересів». Восени 2017 р. в Празі лідери європейських «правих» партій зібралися на конференцію, яка була присвячена підсумкам політичного сезону. Французька націоналістка Марін Лі Пен заявила, що необхідно знищувати ЄС, який вже майже зруйнований, та запропонувала рішучу завойовницьку політику. Її слова стали керівництвом до рішучих дій на місцях, адже «праві» сьогодні повною мірою володіють ініціативою, а їх риторика стає все більш популярною у зв'язку з початком терористичної війни, проблем з міграцією та очевидним глухим кутом, в якому знаходиться сучасна економічна модель ЄС.

Принципи і цінності, які проголошують праворадикальні та націоналістичні сили, суперечать ліберальним цінностям, на яких ґрунтується сама ідея Європейського співтовариства. Не випадково політичні сили праворадикального спрямування об'єднують яскраво виражений «євроскептицизм» або негативне ставлення до європейської інтеграції. Таким чином, зміцнення позицій правих сил на рівні країн-членів ЄС, яке з високою ймовірністю відбуватиметься в міру подальшого загострення проблеми біженців, закономерно посилить голос «євроскептиків» на рівні європейського політикуму та послужить черговим фактором послаблення і без того досить хиткої ідеї Європейського союзу як такого. [5]

У світлі розглянутих вище проблем, які дуже скоро можуть стати актуальними як для ЄС так і для окремих держав-членів, гостро стоїть питання про стратегію дій Євросоюзу відповідно до нових викликів. Спроби пошуку загальноєвропейської стратегії стикаються з неприйняттям низкою країн, які не бажають розділяти тягар відповідальності за проблему міграційної кризи, що суттєво гальмує процес вироблення такої стратегії і змушує деякі країни приймати хаотичні ситуативні рішення, створюючи тим самим додаткові проблеми. Однак, європейським політикам варто чітко усвідомлювати, що нездатність виробити загальну стратегію реагування на проблему біженців сьогодні поставитиме під велике питання можливість вироблення такої стратегії завтра, коли у світлі наростання соціальної напруги зазнає істотних змін громадська думка в ЄС, а ступінь впливу праворадикальних «євроскептиків» на політичний процес у рамках Євросоюзу відчутно зросте.

Серйозною проблемою є правозахисні групи, яких підозрюють навіть у зв'язках з контрабандистами задля порятунку човнів із біженцями. Міністри внутрішніх справ країн ЄС на засіданні в Таллінні дійшли висновку, що такі дії заохочують мігрантів до спроб перетнути море. Дієвим рішенням була пропозиція Європейської комісії. Брюссель запропонував Риму прийняти так званий кодекс поведінки для недержавних організацій, які здійснюють порятунок біженців

та мігрантів. Документ був прийнятий і підписаний у двосторонньому порядку більшістю рятувальних організацій [4].

Слід звернути увагу на ультраправий рух *Identitarian movement*, прихильники традиційних цінностей та ідеї національної ідентичності якого зривали будь-які рятувальні операції.

В цей час на просторах Інтернету діють близько 50 сайтів неонацистського та ультранационалістичного характеру. В Україні з 2005 р. почала зростати активність молодіжних неформальних об'єднань, діяльність яких спрямована на насильницькі дії на ґрунті расової та національної ворожнечі. Якщо мова йде про український націоналізм, який ніколи не був націоналізмом правлячої нації, то він формувався та розвивався як національно-визвольна ідеологія.

За даними дослідження "Расизм та ксенофобія в Україні", у більшості випадків насилля спрямоване проти іноземних студентів, шукачів притулку, біженців та іммігрантів, бізнесменів, туристів. Остаточна кількість випадків проявів екстремізму не називають, оскільки в дослідженні фіксувалися тільки випадки, які потрапляли до публічної сфери, коли був наявний расистський характер злочинів. У багатьох неонацистських та ультранационалістичних організацій наявне фінансування для проведення масштабних акцій, для збільшення локальних осередків, для підтримки потужних Інтернет-ресурсів, та для видання друкованих матеріалів [7].

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши основні характеристики нацизму, можна зробити висновок, що це людиноненавистницькі ідеології, що мають бути заборонені. По-перше, легалізація сучасних заходів неонацистського характеру давно вже стала усталеною практикою, якій слідує велика частина населення Євросоюзу. По-друге, у зв'язку з політикою ЄС щодо мігрантів та біженців, серед сучасної молоді посилюються право радикальні настрої. Проаналізувавши наявні дані, вважаємо, що проблема динамічного зростання кількості біженців у ЄС може стати причиною загострення соціально-економічних проблем і відчутного зростання громадського невдоволення в державах-членах ЄС, через наплив мігрантів, що будуть використовувати у своїх політичних цілях вже згадані вище партії праворадикального і націоналістичного спрямування. По-третє, ставши загальносвітовим явищем, націоналізм, проявляється як роз'єднувальна сила, якщо її не стримує лібералізм, терпимість, схильність до компромісу, або гуманний універсалізм неполітичних релігій. Акцент на національний суверенітет і ку-

льтурні відмінності навряд чи допоможе зміцненню співпраці між народами Європи, що викликає особливу тривогу, оскільки технічний і економічний розвиток призводить до зростання залежності народів світу один від одного. Основним напрямом боротьби з цими дестабілізуючими рухами стане розвиток економіки, політики гуманності, побудова громадянського суспільства і правової держави, а їх надбаннями будуть користуватися всі громадяни Євросоюзу, незалежно від територіального і релігійного походження.

Подальші напрями дослідження

Найбільш актуальними питаннями, що мають бути розглянуті у майбутньому є здійснення теоретико-методологічних досліджень альтернативних шляхів вирішення проблеми посилення ультраправих рухів в ЄС та перспектив розвитку суспільства без впливу на них праворадикальних партій. Необхідно обґрунтувати необхідність боротьби з неонацистськими течіями, щоб побудувати міцну систему міжнародних відносин в Європі.

Список використаних джерел

1. Oliver H. Woshinsky. Explaining Politics: Culture, Institutions, and Political Behavior. Oxon, England, UK; New York, New York, USA: Routledge, 2008. p. 156.
2. Eatwell, Roger, Fascism, A History, Viking-Penguin, 1996. pp. xvii-xxiv, 21, 26-31, 114-140, 352.
3. Griffin, Roger, "Revolution from the Right: Fascism" in David Parker, ed., Revolutions and the Revolutionary Tradition in the West 1560-1991, London: Routledge, 2000
4. Карта основних напрямків міграції до ЄС // Frontex (англ.).
5. Руслан Кермач, аналітик Фонду "Демократичні ініціативи" імені Ілька Кучеріва «Проблема біженців в ЄС: довгострокові наслідки нового виклику» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.dif.org.ua/ua/publications/articles/problemabizhenciv-v-es-dovgostrokovi-naslidki-novogo-vikliku.htm>
6. Енциклопедія Gpedia «Націонал-соціалізм». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gpedia.com/uk/gpedia/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%BC>
7. Расизм та ксенофобія в Україні – нові виклики у сфері захисту прав людини. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://khpg.org/index.php?id=1212492770>

РЯБОВА

Катерина Олексіївна
k.riabova@ukr.net

УДК 347.763

ДО ПИТАННЯ ПРО СИСТЕМУ ТРАНСПОРТНИХ ДОГОВОРІВ

TO THE QUESTION ABOUT SYSTEM OF TRANSPORT CONTRACTS

к.ю.н., доцент кафедри,
Навчально-науковий
Юридичний інститут
Національного авіаційного
університету

Стаття присвячена аналізу основних наукових підходів до питання класифікації транспортних договорів. Проаналізовано підходи різних вчених щодо розмежування окремих типів транспортних договорів і доцільності виділення таких договорів в єдину систему або навпаки відмежування від такого системоутворюючого поняття як «система транспортних договорів». Автор акцентує увагу на необхідності глибшого осмислення, на науковому та практичному рівнях, системи транспортних договорів як єдиного цілісного та чітко-структурованого поняття.

Статья посвящена анализу основных научных подходов к вопросу классификации транспортных договоров. Проанализированы подходы различных ученых по разграничению отдельных типов транспортных договоров и целесообразности выделения таких договоров в единую систему или наоборот от такого системообразующего понятия как «система транспортных договоров». Автор акцентирует внимание на необходимости более глубокого осмысления, на научном и практическом уровнях, системы транспортных договоров как единого целостного и четко-структурированного понятия.

The article is devoted to the analysis of basic scientific approaches to the classification of transport contracts. There are some approaches of different scientists to differentiate certain types of transport contracts and the expediency of allocating such contracts into a united system or, conversely, the separation from such a system-forming concept as "the system of transport contracts" in the article are analyzed. The author focuses on the need for a deeper understanding of the scientific and practical levels of the system of transport contracts as a single integral and clearly structured concept.

Ключові слова: транспортні договори, система транспортних договорів, договір перевезення, договір експедирування, договір буксирування

Ключевые слова: транспортные договоры, система транспортных договоров, договор перевозки, договор экспедирувания, договор буксировки.

Keywords: transport contracts, system of transport contracts, contract of carriage, forwarding agreement, contract of towing

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Відмінною рисою транспортних правовідносин є те, що вони не продукують певних матеріальних цінностей. Їх основна цінність полягає саме у транспортуванні, тобто у перевезенні певних предметів або людей у місце призначення. Оформлення таких правовідносин за допомогою контракту є важливим елементом таких правовідносин і власне підставою їх виникнення. Хоча контрактна сфера транспортного права характеризується варіативністю, всі визначені законодавством типи транспортних договорів мають певні спільні риси, що дає змогу говорити про їх об'єднання в систему. Юридична література містить думки про та contra об'єднання транспортних договорів в єдину систему.

Стан дослідження

Дане питання досліджувалося багатьма науковцями. Так, зокрема можна виділити таких науковців, як Булгакова І.В., Кужко О.С., Стрельцова Є.Д., Діковської І.А., Мінченка А.О., окрім того вклад у розви-

ток науки договірної права зробили Щербина В.С., Вінник О.М., Беяневич Щ.В.

МЕТОЮ СТАТТІ є аналіз наукових підходів з проблематики транспортних договорів, видалення певних класифікуючих ознак окремих транспортних договорів.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Відповідно до ст. 509 Цивільного кодексу України (далі за текстом – ЦКУ), зобов'язанням є правовідношення, в якому одна сторона (боржник) зобов'язана вчинити на користь другої сторони (кредитора) певну дію (передати майно, виконати роботу, надати послугу, сплатити гроші тощо) або утриматися від вчинення певної дії (негативне зобов'язання), а кредитор має право вимагати від боржника виконання його обов'язку.

Зобов'язання (цивільні права та обов'язки) виникають з наступних підстав: з договорів та інших правочинів; зі створення літературних, художніх творів, винаходів та інших результатів інтелектуальної, твор-

чої діяльності; із завдання майнової (матеріальної) та моральної шкоди іншій особі; з інших юридичних фактів.

Складність правовідносин з перевезення зумовлює необхідність використання полісистемного підходу до їх правового регулювання (як загального явища), окремих видів та підвидів в залежності від виду транспорту, за допомогою якого здійснюється перевезення [1, с. 141].

Цивільне, господарське та транспортне законодавство регулює певні види транспортних договорів. Система транспортних договорів є досить різноманітною. «До них відносяться не тільки ті, які укладаються при разових перевезеннях вантажів, перевезеннях пасажирів, багажу, вантажів, а й договори про організацію перевезень вантажів, договори на централізоване завезення (вивезення) вантажів, вузлові угоди, договори про надання послуг з використання інфраструктури, договори про експлуатацію під'їзних шляхів, про передачу і прибирання вагонів і ін.» [2, с. 71].

Окремо слід зазначити, що елементом класифікації виступає вид вантажу, щодо якого укладено договір перевезення. Класифікація вантажів не є вичерпною і вантажі можна поділяти за видами продукції, фізичним станом та властивостями, які мають значення для виконання вантажно-розвантажувальних робіт. Так, за видами продукції вони поділяються на товари, сировину, сільськогосподарську продукцію, мінеральну продукцію, продукцію машинобудування тощо. За фізичним станом вантажі можуть бути твердими, рідкими і газоподібними. У залежності від пристосування до виконання вантажно-розвантажувальних робіт вантажі розрізняють: навалочні (різні сипучі матеріали, що перевозяться без упаковки (навалом, насипом) – вугілля, пісок, гравій, щебінь, галька, руда, камінь тощо); тарно-пакувальні й штучні (вантажі в мішках, кулях, пакетах, ящиках, кіпах, коробках, решітках, сітках, зв'язках, а також вантажі без упаковки; катно-бочкові – вантажі в металевих, дерев'яних і фанерних бочках, барабанах, бухтах, рулонах тощо); рідкі або наливні (молоко, спирт, пиво, нафтопродукти, кислоти, різні хімічні розчини тощо); напіврідкі та ті, що густіють (товарний розчин, бетон, штукатурна маса, гудрон, бітум і інші); газоподібні (кисень, азот, бутан, пропан, аргон та ін.) Зазначені критерії вказуються у договорах перевезення вантажів і мають істотне значення для виконання перевізником свого обов'язку. Від них залежить вид тари, маршрут слідування та вантажно-розвантажувальний процес [3].

При чому в літературі висловлюється думка про виділення так званих «організаційних договорів», що виникають з організаційних правовідносин в свого роду окрему підсистему. Так, наприклад, на думку Р. Таш'яна «для того, щоб вирішити питання щодо доцільності виділення організаційних відносин, потрібно з'ясувати, чи дійсно вони мають специфічні риси, які дозволяють відмежувати їх від інших відносин. Такою специфічною рисою є спрямованість на упорядкування інших цивільно-правових відносин, які мають майновий характер. Наприклад, шляхом укладення довгострокового договору про організацію морських перевезень відбувається організація відносин із перевезення конкретних партій вантажу. Таким

чином, учасники організаційних відносин мають дві мети: проміжну (створити умови для виникнення майнових відносин) і кінцеву (досягти якої слід за допомогою майнових відносин).» [4, с. 84].

На думку В.Н. Гречухи, транспортним договорам притаманна важлива об'єднуюча ознака – регулювання правовідносин, пов'язаних з перевезенням вантажів, пасажирів, багажу і організацією її здійснення. Разом з тим зазначені договори мають різну правову природу і ознаки. Вони відрізняються один від одного предметом, суб'єктом складом, змістом і формою. Кожен з них має свою конкретну мету. З урахуванням безпосередньої цільової спрямованості є підстави виділити наступні класифікаційні групи транспортних договорів: 1) договори перевезення та організації її здійснення; 2) договори буксирування; 3) договори орендного типу для водного транспорту; 4) договори транспортного експедирування [2, с. 71].

Також, деякі науковці умовно поділяють договори за видами транспорту, яким відбувається перевезення вантажу. До них відносяться перевезення залізничним, повітряним, морським, внутрішньоводним та автомобільним транспортом, або за характером дії, яку необхідно зробити для прискорення, організації та продовження перевізного процесу. Інші поділяють їх на основні договори, наприклад, договори перевезення окремими видами транспорту, чартеру (фрахтування), та додаткові – на експлуатацію залізничної колії, договір аеропортового обслуговування, договір на подачу та забирання вагонів, договір буксирування, договір про управління аеродромом, договір аеропортового обслуговування тощо [5, с. 150].

Загального визначення поняття «договір перевезення» українське законодавство не має. Разом з тим, у ст. 306 Господарського кодексу України міститься наступне визначення: «перевезенням вантажів у цьому Кодексі визнається господарська діяльність, пов'язана з переміщенням продукції виробничо-технічного призначення та виробів народного споживання залізницями, автомобільними дорогами, водними та повітряними шляхами, а також транспортування продукції трубопроводами».

Натомість ст. 909 ЦКУ визначає те, що за договором перевезення вантажу одна сторона (перевізник) зобов'язується доставити довірений їй другою стороною (відправником) вантаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання вантажу (одержувачеві), а відправник зобов'язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату.

Специфіка перевезень вантажів (технологічна) пов'язана з необхідністю виконання цілого переліку певних дій, пов'язаних з технологічним здійсненням процесу. Так, зокрема, процес починається з інформаційного забезпечення процесу, що може бути пов'язане з діяльністю інформаційно-диспетчерських центрів, агентської діяльності; транспортного експедирування; подання транспортного засобу, навантаження вантажу в рухомий склад тощо; тарування, маркування, сортування; розвантаження; буксирування; очищення місткості транспортного засобу чи рухомого складу, – і головне, – саме перевезення. У спеціальній науковій літературі і у наукових статтях неодноразово зазначалося, що з економічної чи технологічної

точки зору операції, виконуваних у початковій і завершальних стадіях транспортного процесу, а подекуди і під час виконання, є допоміжними [6, с. 68].

Слід розрізняти договори перевезення вантажу та договір буксирування, навіть якщо буксирувальнику ввірено не тільки судно, що буксирується, а й безпосередньо сам вантаж, який на ньому знаходиться, адже предметом у такому договорі виступає не вантаж, і не судно з вантажем, а послуга з переміщення цього судна в цілому. Окремо слід зауважити, що такий договір може існувати і поза договорами перевезення вантажів, адже він не пов'язаний з об'єктом, щодо якого укладено договір перевезення. Така ситуація може виникати, коли судно, яке буксирується, порожнє або навіть не пристосоване для перевезення вантажів, а метою укладення такого договору було, наприклад, переміщення судна в межах порту [7, с. 44].

Питання про правову природу договору про експлуатацію залізничної під'їзної колії і договору про подачу та забирання вагонів залишається предметом дискусії. Узагальнюючи висловлені з даного питання точки зору можна умовно виділити три підходи:

1. Як договори про надання послуг і навіть у деяких випадках як договори підряду.

2. Договори про експлуатацію залізничної під'їзної колії і договорів про подачу та забирання вагонів є самостійним видом договорів особливого роду, особливого виду.

3. Як різновид організаційних договорів, що охоплюються змістом договору про організацію перевезень.

На основі договору про експлуатацію залізничної під'їзної колії та договору про подачу та забирання вагонів можуть організовуватися, крім іншого:

– договори оренди, наприклад оренди вагонів, контейнерів; оренди під'їзних колій;

– договори про надання послуг;

– інші види договорів у випадку, якщо сторони вважають за необхідне їх укласти на підставі організаційного рамочного договору.

Таким чином, можна стверджувати, що договір про експлуатацію залізничної під'їзної колії і договір про подачу та забирання вагонів є рамочними організаційними договорами. Включення в них майнових умов має на меті надання відносинам сторін стабільності і прогнозованості та направлено на організацію інших договорів, які кожен раз укладаються у спрощеному порядку. Майнові умови, які включаються до організаційних договорів, є умовами договорів, які укладаються у спрощеному порядку, але не самих організаційних договорів [8, с. 50].

У пунктах, в яких стикаються залізничні та водні шляхи сполучення, суміжні транспортні організації вступають одна з однією в спеціальні відносини, що покликані гарантувати безперервність процесу доставки вантажів у прямому змішаному сполученні. Юридичною формою, регулюючою відносини перевізників у прямому змішаному сполученні з перевалки вантажів, є спеціальний договір – вузлова угода. У вузлових угодах стосовно місцевих умов передбача-

ються: а) порядок спільного змінного і добового планування роботи пункту перевалки; б) місця передачі вантажів; в) терміни навантаження і вивантаження окремих вагонів, груп вагонів, автомобілів, суден; г) порядок подачі, розстановки і прибирання залізничними навантажених і порожніх вагонів; д) фронти навантаження і вивантаження вагонів; е) у необхідних випадках – розклад подачі залізницею в порти (пристані) вагонів під навантаження і під вивантаження, розклад підходу автомобілів, суден; є) порядок прийому, здачі і зважування вантажів, а також порядок і терміни взаємної інформації про підхід вантажів до пункту перевалки і про прибуття навантажених вагонів, суден, автомобілів, про подачу вагонів, їх готовність до прибирання тощо [9].

ВИСНОВКИ

Виходячи з зазначеного вище, можна зробити висновки про те, що транспортні договори діляться на основні (власне договори перевезення) та додаткові (так звані організаційні договори – договори буксирування, подачі вагонів, страхування тощо). Певні договори, як то договір транспортного експедирування та договір організації перевезень або договір чартеру та договір оренди транспортного засобу, з одного боку є схожими, але з іншого боку мають різну правову природу.

Список використаних джерел

1. Сумкін С.О. Загальна характеристика договору перевезення пасажирів та багажу // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2016. – Випуск 36. Том 1. – С. 140-143.
2. Гречуха В.Р. Поняття транспортних договорів і їх класифікація // Вопросы экономики и права. – 2012. – № 3. – С. 71-75.
3. Попов В.А. Про класифікацію договорів, які укладаються у сфері перевезення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/10078/1/Popov.pdf>
4. Р. Таш'ян. Транспортні організаційні договори // Вісник Національної академії правових наук України. – 2015. – № 1 (80). – С. 82-91.
5. Попов В.А. Класифікація договорів, що укладаються у сфері перевезення // Наше право. – 2016. – № 1. – С. 150-157.
6. Нетесе К.Г. Місце допоміжних договорів при перевезеннях вантажів в системі договорів // Вісник Запорізького національного університету. – 2013. – № 2 (I). – С. 66-72.
7. Віктор Попов. ПРАВОВА ПРИРОДА ТА ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ БУКСИРУВАННЯ// Підприємництво, господарство і право. – 2016. – 3. - с. 43-46
8. І.В. Булгакова Правова природа договору про експлуатацію залізничної під'їзної колії і договору на подачу та забирання вагонів // Вісник Академії адвокатури України. – 2015. – 3(34). – с.48-54
9. Т.О. Колянковська. Вузлова угода // <http://www.apdp.in.ua/v33/33.pdf>

ЯНКОВСЬКА

Лариса Анатоліївна

УДК 330.31.1:314.14

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА
ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИTHE PROBLEMS OF INNOVATIONS IMPLEMENTATION IN SUPPORT AND
PROTECTION OF CHILDREN'S POPULATION HEALTH OF UKRAINE

д.е.н., професор,
канцлер, Львівський
університет бізнесу
та права

У статті аналізуються можливі інновації в забезпечення і збереження здоров'я дитячого населення України та проблеми їх впровадження. Розглянуто чотири рівня впровадження інновацій: загальнодержавний (мегарівень), регіональний та суспільний рівень (мезорівень), школи, ДНЗ, сім'ї та безпосереднього оточення (мікрорівень), самої особистості. Визначено проблеми впровадження інновацій, що властиві кожному окремому рівню та спільні для всіх рівнів. Визначено провідну роль держави в подоланні негативних соціально-економічних тенденцій, суспільства та навчальних закладів для впровадження реформ в охороні здоров'я та сімейного оточення з метою формування звичок здорового способу життя.

* * *

В статье анализируются возможные инновации в обеспечение и сохранение здоровья детского населения Украины и проблемы их внедрения. Рассмотрены четыре уровня внедрения инноваций: общегосударственный (мегауровень), региональный и общественный уровень (мезоуровень), школы, ДУЗ, семьи и непосредственного окружения (микроуровень), самой личности. Определены проблемы внедрения инноваций, присущие каждому отдельному уровню и общие для всех уровней. Определены ведущую роль государства в преодолении негативных социально-экономических тенденций, общества и учебных заведений для внедрения реформ в здравоохранении и семейного окружения с целью формирования привычек здорового образа жизни.

* * *

Introduction. Demographic problems and the deterioration of the health of the younger generation of Ukraine are a threat to the development of our country's economy in recent decades. The health of the children's population plays a key role in the further formation of the productive forces of the regions and the state as a whole, which is directly related to their socio-economic development. A special role in ensuring and maintaining the health of adolescents is able to play new innovations, as a driver of systemic changes in the field of child and adult health.

Purpose determination of the problems of introducing innovations in the provision and preservation of the health of the children's population of Ukraine.

Results. The introduction of innovations in the protection of the health of the child population can take place at four levels, namely: national level through the system of health care and education (mega-level); the regional level and society (mezo level); schools, preschool educational institutions, families and the immediate environment (micro level); at the level of the person himself (personal level).

At present, problems with the implementation of innovations are present at all four levels, and the problems of the modern Ukrainian state play a particularly important role in this case, including weak economic development, difficult geopolitical situation, chronic shortage of money for transformation and reform in medicine and health care. An important role is played by the monitoring process on the state of health, the introduction of innovations and the result that should be carried out with all projects in this area to obtain an objective picture. At the state level (mega-level), the possible innovations in the field of ensuring and preserving the health of the child population should now be as follows: successful reformation of family and insurance medicine; informatization of indicators of child health and factors of influence on it with a summary in a single information database; support of startups in the field of health and development of quality private medicine, development of new medicines and ways to improve health; development of favorable legislation; involvement and support of scientists working on the field of child health protection; creation of competitive projects for state support, protection and health projects at the national level for entrepreneurs and scholars.

Innovations in the protection and provision of children's health at the regional level (mezzanine) depend on the state's salary costs for teachers and material provision of education institutions in the region. State policy plays a major role at all levels of innovation, primarily due to the material factor and the long-term planning of key processes.

The results of the introduction of innovations at the micro level should be: balancing the load of pre-school and school curricula; promotion of a healthy lifestyle, development of habits of preservation and improvement of health; motivation of regular doctor's examinations, analysis and follow-up of their own health and timely diagnosis of diseases; monitoring mental health, preventing fatigue, gambling, internet and network dependencies; stimulating the creation of circles and projects on the use of IT technologies for the preservation and monitoring of health, diagnostics, healthy lifestyles; conducting contests in educational institutions to identify new ideas and ways of their practical implementation in the field of health and safety. Innovation at the family level and in the immediate surroundings is primarily related to projects promoting the family habits of a healthy lifestyle, the positive impact of relatives and parents. The ways of stimulation at this level are the influence on children through parents and the surrounding environment through preventive rehabilitation measures and projects.

Conclusion. Consequently, the problems of introducing innovations in the field of ensuring and preserving child health should be considered at four levels, while the role of the state remains in the overcoming of negative socio-economic tendencies, society and educational institutions in order to implement reforms in health care and family environment with the purpose of forming habits of a healthy way of life of children's population.

Ключові слова: здоров'я дитячого населення, проблеми впровадження інновацій, забезпечення та збереження здоров'я

Ключевые слова: здоровье детского населения, проблемы внедрения инноваций, обеспечения и сохранения здоровья

Keywords: health of the children population, problems of introduction of innovations, provision and preservation of health

ВСТУП

Демографічні проблеми та погіршення здоров'я підростаючого покоління України становлять загрозу для розвитку економіки нашої держави в останні десятиліття. Здоров'я дитячого населення відіграє ключову роль в подальшому формуванні продуктивних сил регіонів та держави загалом, що напряду пов'язано з їх соціально-економічним розвитком. Особливу роль в забезпеченні та збереженні здоров'я підлітків здатні відіграти нові інновації, як рушій системних перетворень у сфері дитячого та дорослого здоров'я. Але їх запровадження в даний час в Україні гальмуються численними проблемами та загальним незадовільним станом економіки.

Здоров'я населення України досліджувалося у працях таких вчених, як Б. Вершинський, О. Авцин, В. Барановський, О. Воронов, В. Голубева [1], О. Дуда, Г. Євтушенко, В. Куценко [2], А. Келлер, В. Ковальський, В. Пашенко, С. Ряшенко, В. Стешенко [3], В. Шевченко, О. Шошин, Д. Шушпанов [4] та ін.. Інноваційні підходи до вивчення даної проблематики є актуальною темою, що недостатньо висвітлена у наш час у вітчизняних наукових виданнях.

МЕТА РОБОТИ – визначення проблем запровадження інновацій у забезпечення та збереження здоров'я дитячого населення України.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретичною основою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених за досліджуваною проблемою, а інформаційною базою – дані Державної служби статистики України. У процесі роботи були використані загальнонаукові методи та прийоми: формальної логіки, статистичного аналізу – для визначення тенденцій видатків держави на охорону здоров'я дитячого населення та динаміки його захворюваності; графічний, табличний – для наочного представлення отриманих результатів; абстрактно-логічний – при обґрунтуванні теоретичних положень і формулюванні висновків.

РЕЗУЛЬТАТИ

Сучасні процеси відтворення населення України знаходяться у стані стагнації та становлять загрозу для подальшого розвитку її економіки. Основними негативними тенденціями є скорочення населення держави, скорочення її дитячого населення та незадовільний стан його здоров'я. Такі тенденції посилюються ризиками з постійним реформуванням системи охорони здоров'я, скороченням лікарів дитячих спеціальностей, підвищенням навантаження в шкільному процесі, розповсюдженням шкідливих звичок тощо.

Впровадження інновацій в охорону здоров'я дитячого населення може відбуватися на чотирьох рівнях (рис. 1), а саме:

– загальнодержавному рівні через систему охорони здоров'я та освіти (мегарівень);

– регіональному рівні та суспільства (мезорівень);

– школи, дошкільного освітнього закладу, сім'ї та найближчого оточення (мікрорівень);

– на рівні безпосередньо самої особистості (особистісний рівень).

У даний час проблеми з впровадженням інновацій присутні на усіх чотирьох рівнях і особливо вагому роль у даному випадку відіграють проблеми сучасної української держави, серед яких слабкі темпи економічного розвитку, складна геополітична ситуація, хронічна нестача грошей на перетворення та реформи у медицині та охороні здоров'я. Велику роль також відіграє процес моніторингу за станом здоров'я, впровадженням інновацій та отриманим результатом, який повинен проводитись зі всіма проектами цієї сфери для отримання об'єктивної картини.

На рівні держави (мегарівні) можливі інновації в сферу забезпечення та збереження здоров'я дитячого населення на даний час повинні бути наступні:

– успішне реформування сімейної та страхової медицини;

– інформатизація показників дитячого здоров'я та факторів впливу на нього з зведенням в єдину інформаційну базу даних;

– підтримка стартапів в сфері здоров'я та розвитку якісної приватної медицини, розробки нових ліків та способів покращення здоров'я;

– розробка сприятливого законодавства;

– залучення та підтримка науковців, що працюють над сферою охорони дитячого здоров'я;

– створення конкурсних проектів для проектів сфери підтримки, охорони та забезпечення здоров'я на загальнодержавному рівні для підприємців та науковців.

Успішному впровадженню інновацій на загальнодержавному рівні на даний час заважають складна геополітична ситуація та загострення на сході України, хронічна нестача коштів та повільні реформи в усіх сферах, зокрема й в галузі охорони здоров'я. Загальнодержавні тенденції з видатків держави на охорону дитячого здоров'я та динаміку його захворюваності можна проаналізувати з даних табл. 1.

Як бачимо з даних табл. 1, показники захворюваності дитячого населення після скорочення з 2010 р. до 2015 р. збільшилися до 10 млн. у 2016 р. порівняно з 9,7 млн. у 2015 р.. Аналогічно зросло захворювання на 100 тис. дітей з 127 482 у 2015 р. до 131 594 у 2016 р. [5]. Це природно відбувається на фоні скорочення видатків на охорону здоров'я з 4,1% ВВП у 2010 р. до 3,6 % у 2015 р. і 3,2% у 2016 р., а також видатків на дитяче здоров'я зокрема. Кількість дитячих поліклінік і закладів, у складі яких перебувають дитячі відділення (кабінети), скоротилася більш ніж вдвічі з 2010 р. (2495) порівняно з 2016 р. (1054) [6]. Очевидно, що негативна тенденція тільки набирає ходи і показники значно погіршають у найближчі роки.

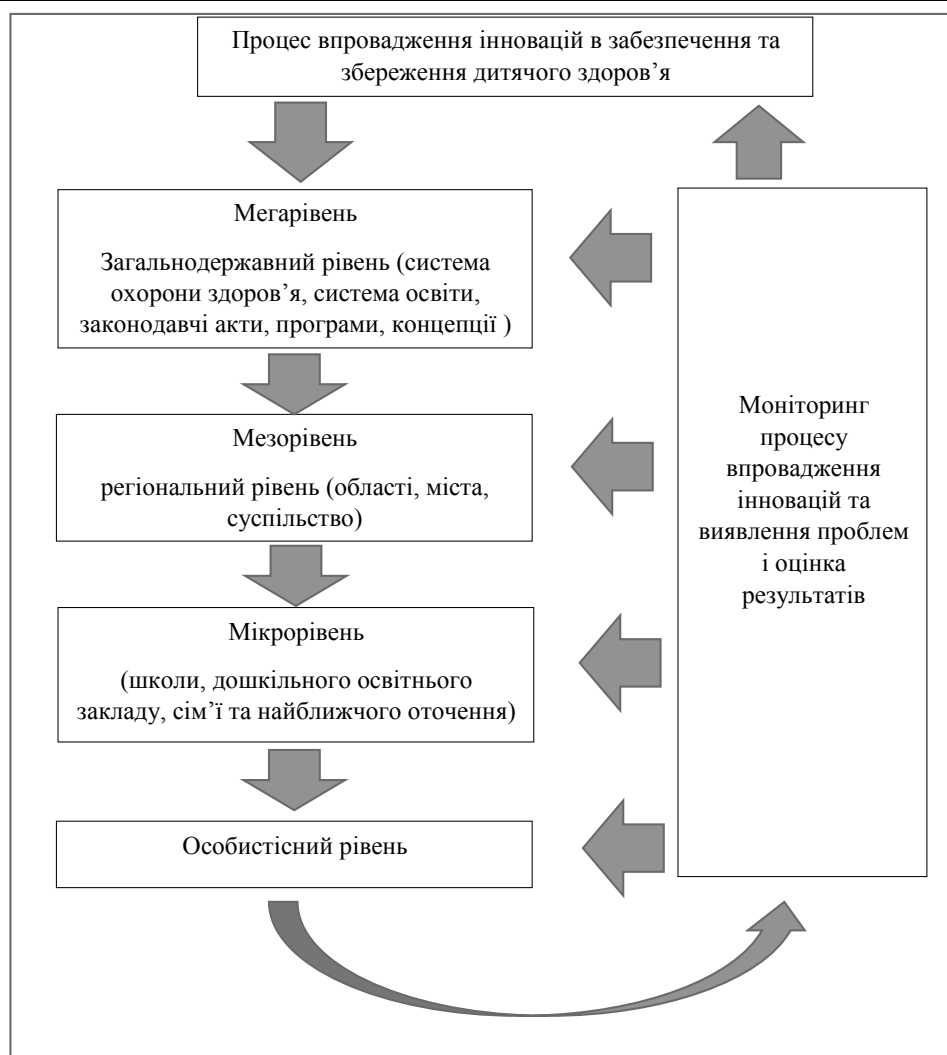

Рис. 1. Рівні впровадження інновацій в забезпечення та збереження здоров'я дитячого населення України [складено автором]

Таблиця 1

Динаміка показників захворюваності дитячого населення та видатків держави на охорону здоров'я [5; 6; 7; 8]

Показники	2010	2014	2015	2016
Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань дітей віком 0-17 років	11141786	9767539	9706956	10020593
Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань дітей віком 0-17 років на 100000 дітей віком 0-17 років включно	139270	128439	127482	131594
Видатки зведеного бюджету на охорону здоров'я у % до ВВП	4,1	3,6	3,6	3,2
Кількість дитячих поліклінік і закладів, у складі яких перебувають дитячі відділення (кабінети)	2495	1082	1070	1054
Кількість дитячих лікарняних закладів (система МОЗ)	132	92	93	93

Важливим кроком у створенні сприятливого ґрунту для впровадження інновацій в збереження дитячого здоров'я є реформування вітчизняного законодавства. На даний момент з клієнтами з України в області аналізів біологічного матеріалу та ДНК не працює жоден великий закордонний проект з таких, як andme.com, Ancestry.com тощо. Це пов'язано із забороною пересилання біологічного матеріалу через кордон, а також з тим, що на вітчизняний фінансовий ринок все ще не прийшли такі фірми, як PayPal, і він вважається непрозорим. Такий стан вітчизняного законодавства не дозволяє не тільки працювати на те-

риторії держави іншим перспективним проектам, а перш за все унеможливує появу вітчизняних, які б були спрямовані не тільки на регіональний ринок, а й на закордонного споживача. Високотехнологічний сектор української економіки у вигляді ІТ-галузі цілком зосереджений на аутсорсингових послугах для закордонних замовників та практично не розглядає вітчизняного ринку для розробки і впровадження високотехнологічного та інноваційного продукту.

Інновації в охорону та забезпечення здоров'я дітей на регіональному рівні (мезорівень) також залежать від витрат держави на зарплату вчителям та матері-

альне забезпечення закладів освіти в регіоні. Державна політика відіграє основну роль на всіх рівнях впровадження інновацій, перш за все через матеріальний фактор та довготривале планування основних процесів. Втім, у регіональному розрізі, у регіонів України є свої особливості, які також впливають на процес

впровадження інновацій. Це, зокрема, і соціально-економічний розвиток регіону, його галузева спеціалізація, рівень екологічної безпеки тощо. Рівень захворюваності по областях України теж має значні відмінності (рис. 2).

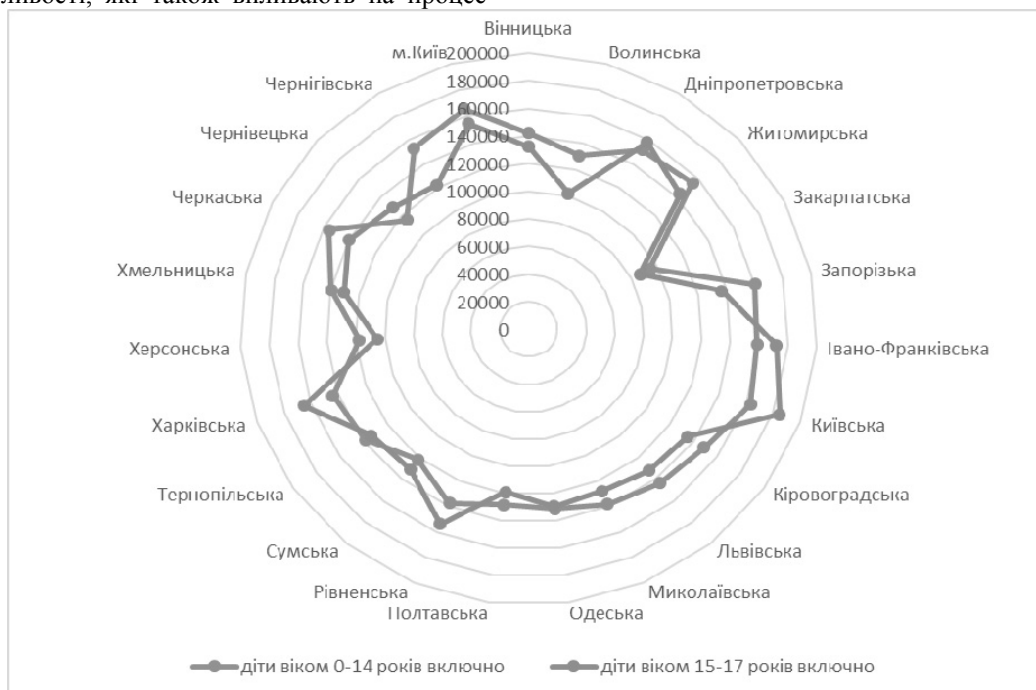

Рис. 2. Захворюваність дитячого населення окремих вікових груп за регіонами у 2016 р., система МОЗ України (кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань на 100 000 осіб відповідного віку) [7]

Як видно з рис. 2, регіони з високим рівнем розвитку промисловості та впливу на навколишнє середовище мають вище значення показників дитячого захворювання – Харківська, Дніпропетровська, Київська області та м. Київ. Натомість найменший рівень дитячого захворювання спостерігається в найбільш благополучній в екологічному плані Закарпатській області – 94826 та 86868 вперше зареєстрованих випадків захворювання на 100 тис. осіб відповідного віку для дітей 0-14 та 15-17 років відповідно [7]. Очевидним кроком є першочергова необхідність стимулювання інновацій на мезорівні в регіонах з найбільш високим рівнем захворюваності дитячого населення.

У той же час процес впровадження інновацій на мікрорівні дошкільної та шкільної освіти також має свої особливості. Серед результатів впровадження таких інновацій необхідно було б отримати:

- збалансування навантаженості дошкільних та шкільних програм;
- пропагування здорового способу життя, вироблення звичок збереження та покращення здоров'я;
- мотивація постійних оглядів у лікаря, проведення аналізів та слідкування за власним здоров'ям і вчасне діагностування хвороб;
- слідкування за психічним здоров'ям, запобігання перевтомі, ігровим, інтернет та мережевим залежностям;
- стимулювання створення гуртків та проектів з використання ІТ-технологій для збереження і моніторингу здоров'я, діагностики, здорового способу

життя;

– проведення конкурсів у навчальних закладах для виявлення нових ідей та способів їх практичного впровадження у сфері охорони та забезпечення здоров'я.

Однією з найбільших проблем впровадження інновацій на цьому рівні є проблеми взаємодії громадськості та працівників навчальних закладів з дітьми у підлітковому віці, коли протестні настрої заважають направити дитячу енергію у потрібне русло. Також у мас-медіа широко розповсюджуються приклади негативних тенденцій (групи в соцмережах з негативним впливом) і практично не пропагується позитивний досвід.

Інновації на рівні сім'ї та найближчого оточення пов'язані, в першу чергу, з проектами пропагування сімейних звичок здорового способу життя, позитивного впливу родичів та батьків. Шляхи стимуляції на цьому рівні полягають у впливі на дітей через батьків та найближче оточення через профілактично реабілітаційні заходи та проекти.

За оцінками і дослідженнями, лише 30 % дітей шкільного віку можуть виконати фізичні шкільні нормативи без ризику для здоров'я [8]. При цьому тільки у 18-24% дітей відновлення функціонального стану організму після виконання нормативів відбуваються сприятливо. У школярів з кожним роком погіршується здоров'я та проявляються тенденції до росту хвороб, пов'язаних з ожирінням, що властиво сучасним розвинутим країнам. Тому необхідний ефективний вплив на рівні оточення для формування особистіс-

них звичок здорового способу життя та підтримання власного здоров'я. Крім заборонної стратегії держави (у вигляді заборони доступу до російських соцмереж), необхідна також концепція формування особистісних цінностей та мотивації у сфері охорони здоров'я. Державна підтримка також є дуже важливою для діалогу бізнесу, освіти та закладів охорони здоров'я з метою створення спільних проєктів та їх функціонування з впровадженням інновацій. В Україні зараз набирають ходи процеси створення IT-кластерів, які вже функціонують в таких містах, як Львів і Луцьк. Поряд з проєктами організації місць праці та проживання у цих кластерах разом з освітніми проєктами повинні з'явитися також проєкти по здоров'ю, зокрема й дитячому. Вчасна державна підтримка та розповсюдження нового досвіду інновацій з даних проєктів є важливими для процесів відтворення населення всієї держави.

ВИСНОВКИ

Отже, проблеми впровадження інновацій у сферу забезпечення та збереження дитячого здоров'я необхідно розглядати на чотирьох рівнях: загальнодержавному (мегарівень), регіональному та суспільному (мезорівень), шкільному, дошкільних навчальних закладах, сім'ї та безпосереднього оточення (мікрорівень), самої особистості. Визначено проблеми впровадження інновацій, що властиві кожному окремому рівню та спільні для всіх рівнів. Провідною залишається роль держави у подоланні негативних соціально-економічних тенденцій, суспільства та навчальних закладів для впровадження реформ в охороні здоров'я та сімейного оточення з метою формування звичок здорового способу життя дитячого населення.

Список використаних джерел

1. Голубєва І.Є. Дитинство як об'єкт соціально-демографічної політики в Україні: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.09.01 / НАН України. Ін-т демографії та соц. дослідж. Київ, 2005. 19 с.
2. Євтушенко Г.І., Куценко В.І. Парадигма здоров'язбереження – важливий чинник економічного зростання. *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*. 2011. № 1. С. 154-165.
3. Демографічна криза в Україні. Проблеми дослідження, витоки, складові, напрями протидії / Валентина Стещенко (ред.); НАН України; Інститут економіки. Київ, 2001. 560 с.
4. Шушпанов Д. Здоров'я населення регіону в умовах реформування системи охорони здоров'я. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. 2013. Вип. 18. С. 146-154.
5. Державна служба статистики України. Розподіл постійного населення за окремими віковими групами. URL: <http://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 20.03.2018).
6. Населення України за 2016 рік: Демографічний щорічник / відповідальна за випуск М.Б. Тімоніна. Київ: Державна служба статистики України, 2017. 134 с.
7. Заклади охорони здоров'я та захворюваність населення України у 2016 році: статистичний бюлетень / відповідальний за випуск О.О. Кармазіна. Київ: Державна служба статистики України, 2017. 91 с.
8. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2016 рік / МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». Київ, 2017. 516 с.

СМІШНІШЕ НЕ ПРИДУМАЄШ АБО ЯК СУЧАСНА ПОЛІЦІЯ РЕАГУЄ НА АВТОУГОННІ ЗАЯВИ

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ
УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
КИЄВО-СВЯТОШИНСЬКИЙ
ВІДДІЛ ПОЛІЦІЇ

вул. Хрещатик, 88, м. Боярка, 08153
тел. 406-07-83, ksviat@kv.npu.gov.ua

Директору ТОВ "Гусине"
Туманян А.О.

01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 44

17.04.2018 № 3839/109/1008/08-18
На № _____ від _____

Про надання інформації

Шановна Анна Оганесівна!

Повідомляємо, що Ваш запит від 10.04.2018 року, адресований до Головного управління Національної поліції в Київській області, перенаправлений до Києво-Святошинського ВП ГУНП в Київській області, з приводу неотримання жодної інформації про стан розгляду заяви ТОВ від 22.12.2017 року № 64, зареєстровано в канцелярії за вхідним №398зі від 12.02.2017 року та розглянуто.

Інформую Вас, що згідно обліків інтегрованої інформаційно-пошукової системи Києво-Святошинського відділу поліції до канцелярії за вх. 12594 від 27.12.2017 р. через секретаря надійшла заява з ВДЗ ГУНП в Київській області за зверненням директора ТОВ "Гусине" Туманян А.О., щодо незаконного заволодіння транспортним засобом "Шкода Октавіа".

Дане повідомлення зареєстровано в журналі єдиного обліку заяв та повідомлень про вчиненні кримінальні правопорушення та інші події за № 664 від 05.01.2018 року. Матеріали перевірки розглянуто відповідно до розділу II Закону України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 № 393/96-ВР (зі змінами і доповненнями)- списано до справи № 345 від 16.01.2018 року та на Вашу адресу направлено відповідь.

Додаток: копія висновку 1 арк., копія відповіді 1 арк.

З повагою,
/начальник

В.В. Євтушенко

вик. Гаркуша О.М.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Начальник Вишнівського ВП
Києво – Святошинського ВП
Головного управління
Національної поліції в Київській області
підполковник поліції

Островерхов О.О

« » 2018 року

ВИСНОВОК

Про результати розгляду звернення директора ТОВ «ГУСИНЕ», Туманян Анни Оганесівни .

16.01.2018 року

м. Вишневе

Мною, оперуповноваженим Києво – Святошинського відділу поліції Головного управління Національної поліції в Київській області мол. лейтенантом поліції Будніко: Я.В. в період часу з 09.01.2018 року по 16.01.2018 року проведено перевірку з зверненням директора ТОВ «ГУСИНЕ», Туманян Анни Оганесівни, з приводу встановлення місця знаходження автомобіля марки « Шкода Октавіа».

Підставою для проведення перевірки є заява-звернення директора ТОВ «ГУСИНЕ» Туманян Анни Оганесівни .

У становив:

09.01.2018 року до чергової частини Вишнівського ВП Києво-Святошинського ВІ ГУНП в Київській області надійшла заява від директора ТОВ «ГУСИНЕ», Туманян Анн Оганесівни, з приводу встановлення місця знаходження автомобіля марки « Шкод Октавіа».

Зазначене повідомлення прийнято і зареєстровано до журналу єдиного обліку заяв повідомлень про вчинені кримінальні правопорушення та інші події (ЄО) Вишнівського ВП Києво-Святошинського ВП ГУНП в Київській області за ЖЕО № 661/664 № 298/109 від 09.01.2018 року.

В ході проведеної перевірки даної заяви встановлено, що ТОВ «ГУСИНЕ» стягувачем по відношенню до боржника – Короля Богдана Франковича, у власності якого перебуває авто «Шкода Октавіа», чорного кольору, з д.н.з. АІ 654 ВН.

22.12.2017 року, за адресою: м. Вишневе, вул. Вітянська, 4, було здійснен затримку автомобіля працівниками поліції, та після зупинки було складено опі

даного автомобіля. На місці перебувала довірена особа ТОВ «ГУСИНЕ», - І. Дмитро.

Приблизно о 12:00 год. одразу ж після підписання працівником ТОВ «ГУСИНЕ» документів щодо передачі автомобіля, гр. Король Б.Ф. сів у вищевказаний автомобіль та поїхав у невідомому напрямку.

В законний термін розгляду матеріалу, ніяких підтверджуючих документів щодо права власності на автомобіль марки «Шкода Октавіа», ТОВ «ГУСИНЕ» не надало.

Після чого було встановлено, що дана подія містить ознаки цивільно-правових правовідносин.

Встановити місце знаходження вищевказаного автомобіля не представилося за можливе.

Таким чином, враховуючи вищевикладене, на час прийняття рішення підстав для внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань не має, оскільки в матеріалах перевірки не містяться ознаки кримінального правопорушення.

Уважав би:

1. Перевірку за заявою ТОВ «ГУСИНЕ». вважати завершеною.
2. На виконання п.6 ст.18, п.6 ст.19 Закону України «Про звернення громадян» від 02.10.1996 №393/96-ВР письмово повідомити зацікавлених осіб.
3. Відповідно до Закону України «Про звернення громадян» та п.3.10 Положення «Про порядок роботи із зверненнями громадян і організації їх особистого прийому в системі Міністерства внутрішніх справ України», затвердженого наказом МВС України від 10.01.2004 № 1177 матеріали перевірки списати до справи № _____ канцелярії Києво-Святошинського ВП ГУНП в Київській області для подальшого зберігання на встановлені нормативними документами МВС України строки.
4. Про результати розгляду звернення внести інформацію до підсистеми «Єдиний облік» Інтегрованої інформаційно-пошукової системи ОВС України.

Оперуповноважений
Києво-Святошинського відділу
Головного управління
Національної поліції в Київській області
м.л. лейтенант поліції

Я.В. Буднік

Погоджено:
Начальник СКП Вишнівського відділення
Києво-Святошинського відділу
Головного управління
Національної поліції в Київській області
капітан поліції

О.В. Олеснюк

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІЦІЯ
УКРАЇНИ
ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
В КИЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
КИЄВО-СВЯТОШИНСЬКИЙ
ВІДДІЛ ПОЛІЦІЇ

Директору
ТОВ «ГУСИНЕ»
Туманян А.О.
вул. Хрещатик, 44.
м. Київ, 01001

25.01.201 *Вел. 348*
Шановна Анна Оганесівна

Києво-Святошинським відділом поліції розглянуто Вашу заяву щодо внесення відомостей до ЄРДР, зареєстрованих в ЖЕО № 661/243, № 664/242, № 1095/298, та розпочати досудове розслідування, що до встановлення місця знаходження автомобіля марки «Шкода Октавіа».

В законний час проведення перевірки по Вашій заяві було встановлено, що проведеними заходами встановити місце знаходження автомобіля марки «Шкода Октавіа» не виявилось за можливе.

Одночасно інформую Вас про те що згідно ст. 18 Закону України «Про звернення громадян» Ви маєте право ознайомитися з матеріалами перевірки по даному факту, подавати додаткові матеріали або наполягати на їх запиті, користуватися послугами адвоката.

Крім того повідомляю, відповідно до ст. 17 Закону України «Про звернення громадян», прийняте працівниками Києво-Святошинського ВП ГУ НП в Київській області рішення Ви маєте право оскаржити в Києво – Святошинському районному суді у встановлений законом термін. Відповідно до п.2 ст. 18 Закону Ви маєте право ознайомитися з матеріалами перевірки по Вашому зверненню, в кабінеті канцелярії Києво-Святошинського ВП ГУ НП в Київській області в робочі дні тижня з 09.00 по 18.00 години за адресою : м. Боярка вул. Хрещатик 88, тел. 4060783

З повагою

Начальник Вишнівського ВП
Києво-Святошинського
відділу ГУНП в Київській області

ор

О.О.Островерхов

*Копія вірно
інспектор
сектору моніторингу*

М. Гарбушко